presertim felicis recordationis clementis pape.v. predecessoris nostri: edita in concilio vienensi: q̃ incipit diuduz. Necnon p̃uilegijs: gratijs: z concessionibus aplicis in genere vt in specie quibus vis personis ecclijs siue locis concessis sub quauis forma vel expressione verborum: etiã si de eis habenda esset in presentibus mentio specialis: seu p que p̃tibus non expressa aut totaliter de verbo ad verbum non inserta earum in toto seu in aliq̃ parte sui effectus posset aliqualiter ꝓpediri: z alijs contrarijs quibuscũq̃. Nos enim ex nunc irritũ decernimus z inane: si secus super his aut eorum aliqua a quocũq̃ quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari: declarantes clausulam illam: vz: salua tamen iusticia illarum eccle siarum: a quibus mortuorum corpora assumuntur: in omnibus alijs debere intelligi preterq̃ in his be quibus ĩ ipso p̃uilegio specialiter cauetur: q̃ canonica portio minime exigat. Nulli g̃ z c̃.

Titulus.xx.de regulis iuris sub vnico capto ex decretalibus.z lib.vi.collectis.

Quia materia de regulis iuris est satis vniuersal: vtilis z breuis. Ideo hic ponetur cum glo.sed abbreuiatis tamen. Et ꝓmo videndum est de etymologia nominis ipsius. Ad q̃d dicit Isido.q̃ regla dicitur: eo q̃ recte ducit: nec aliquando aliorsum trahit. Alij dixerunt regulam dictam: eo q̃ regat vl normam recte viuendi prebeat: vl q̃d distortũ prauũq̃ est: corrigat: in decre.di.iij.Glo.ibi. Si regula nunq̃ aliorsum trahit: ergo oĩs regula ē ius Sed contradicit lex: q̃ regula est que rem breuiter enarrat: nõ vt ex ea ius fiat: vt.ff.de re.iur̃.l.i. Ad hoc dicas: q̃ si regula d̃ illud in quo aliquid statuitur generaliter non adiunctis exceptionib̃: sic ex ea non sumitur ius: z sic sumit lex. Sz si appellas regulaz id q̃d includit exceptiones suas secũ sic regula nunquã fallit: z ita Isido.sumit Io.an. Dicitur autem regula: quasi a rega: vel regula quod idez est q̃d rectitudinis forma. Sicut enim per regulam nouit scriptor modũ recte scribendi secator modum recte secandi: z sic de alijs: ita per has regulas modum recte iudicandi cõgscimus. Quare autez regule iuris ponuntur in fi. decreta. assignatur duplex rõ. Prima est colorariua: vz q̃ que vltimo loco dicuntur: melius memorie commendantur: de conse. di.ij.liquido. Secunda est vera z propria.s.vt oñderetur ius non sumi ex regula: sed regula ex iure. Si enim posite fuissent ĩ p̃ncipio compilatiõis: forsitan crederet aliquis q̃ ius sequens ex regulis sumeretur. In fine g̃ ponuntur: vt appareat ex iure q̃d precessit regulas sumi. Est autem regula proprie regulariter vã q̃uis patiatur exceptiones in se. Utrum autez exceptiones contineantur sub regula breuiter dico q̃ quo ad potestatem verborum que in ea proferuntur: vniuersaliter: vel saltem idefinite affirmãdo vel negando comp̃hendit exceptiones: alꝭ nõ diceretur exceptio. Sicut si dicerem. Oĩs homo currit: excepto equo ticij. Hec non est exceptio: ga equus ticij non comprehendebatur sub illa ꝓpositione omnis homo currit. Sz si dico omnis hõ currit excepto ticio: illa est propria exceptio: qz ꝓpositio omnis hõ currit bñ comp̃hendit ticiũ. Tollitur ergo ticius vtute exceptionis: q̃d materiaz de qua fit sermo: sed q̃d iuris determinationem exceptio non cõprehenditur sub regula: qz cõtraria rõ z ius est in exceptione q̃ꝫ in regula. Hec ergo operatur exceptio vt illud quod alias sub verbis regule comp̃hendebatur: ad determinatiõez regule exceptionis vtute tollat. Constituit autem regula per vba que de sui natura omnia comprehendant: sz per signa vniuersalia affirmatiua que oĩa cõprehendunt: de reg.iur̃.oĩs. Et p vba negatiua: que vniuersaliter negando excludũt omnia de re.iur̃.in.vi.nemo pot: z alꝭ. Et p vba indefinita q̃ simptr ꝓlata equipollent vniuersalibus.xix. di.c.i. Et ideo oĩs regule traduntur p signa indefinita: affirmatiua vel negatiua paucis exceptis. Officiũ aũt regule est plures casus simul iungere clauo rõis. Utrũ ãt regula ꝓstituat ius nouũ vel antiquum recitet: dubitatur? Subtiliter dixerũt doc.q̃ est cõsiderare tres spẽs casuuz. Quidaz sũt iam determinati: z in illis regula non ꝓstituit ius qz inuenit iam constitutum. Quidam alij sunt excepti a legis determinatione: z in illis similiter regula non cõstituit ius: qz non claudunturr sub regule determinatõe. Quidam sunt in q̃bus ē eadẽ equitas: que in casibus determinatis a iure: nec tñ reperiunt ĩ iure positi: z ĩ illis regula facit ius: propter idẽtitatem rationis: non patientis ius similium casuum esse diuersuz Ego tñ nõ recedo a verbis leg̃: z dico q̃ per regulã non statuit ius sed ex iure sumit regula: alꝭ non video quõ posset dici regula iuris. Sicut enĩ in regula ligni vl ferri: necesse est materias p̃uenire.s.lignuz vl ferrum ex q̃bus regula fiat: sic necesse est in regla iuris: ius q̃d est ibi materia p̃uenisse: ad hoc vt possit inde regula dispõi: z tunc ꝓpe loquit.l. de reg. iur̃.alꝭ debuisset dici de iure regula. Et sic dicat q̃ in casibus ñ expssis a iure vbi est silis rõ: regula facit ius: hoc est siue aliq̃ regula p iura que hoc volũt: de rescrip.ceterũ. Et si dicat q̃ aliqui regule videntur p̃cessisse iuris expsse traditionẽ. Dico q̃ ius idez est q̃d rõ: vt di.i. Consuetudo: ab exordio rõnalis creature p̃cesserat: di.v.ĩ p̃ncipio. Vl saltem dispositionem cõdẽtis regulas ius p̃cessit. Videns enim formator regule sic esse debere de iure: q̃d in eius saltez mente cedebat: formauit regulã. Allegatur tñ regula ꝓ iure: nõ tã ex origine q̃ꝫ ex forma. Et potior est cã eius ꝓ q̃ facit regula. Habet enim aduersarius necesse oñdere rõnem:

quare in illo casu non loquat regula: ꝛ fac qd dicam infra vtile. Cū aut dicit hic regula iur': sumit pro iure canonico non ciuili: vt pbat in regula q̄ de iure ciuili non pcedit: Dec oia Io. an. in glo. super rubrica: de re. iur'. Ponent aut ipse regule p alphabetum: vt melius memorie ꝛmendent ꝛ nō secundū ordines iuris. Nō qd dicit Piero. dis. xxix. q. Regule sanctor patꝝ p tpe: loco: ꝛ psona: negocio: instāte necessitate tradite sunt. Et Isido. ibi Sciendū est q pluraq capitula ex cā: ex loco: ex tēpore: ex psona cōsideranda sunt: q̄ modi qr medulitus nō indagant: in erroris labyrinthum non nulli intricando impinguūtur: cū aliū iudicant: qd intelligant: aliū culpant q̄s iterato lecta pquirāt. Exempla ponunt in di. sequētibus: de diuersis ordinationibus factis ab ecclia.

Accessorium naturaz se

qui ꝛgruit pncipalis. Dec regula sūpta est ex. l. ff. eo. ti. cū pncipalis. Pone casum in pncipali destructo: qr dr destructum ꝛ accessoriū. xvi. q. vij. ꝛ hoc diximus. Item si causa pncipal' matrimonij, ꝛmittitur: sic ꝛ accessoriū. s. dotis: ō do. post di. re. ō prudentia. Sed ꝛ de iureiurā. debitores. ꝛ. c. cū cōtingat ꝛ supra ti. e. l. licet: vbi tenet accessoriū ꝛ nō pncipale. So. illud ppter periculū aie: quod euenret: si non seruaretur iuramētum: ꝛ dic vt i prędicto decre. cū ꝛtingat Io. an. Alia alia ibi vide. ¶ Pōt sic extendi. Fides viua est pncipale vt fundamentum in statu spūali. Opa de genere bonor sunt accessorium. Remota fide nil boni meritorij pōt esse in hoie. xxviij. q. i. §. ex his. Ubi deest agnitio incōmutabilis veritatis. s. p fidem: falsa ē virt' etiaz in optimis moribus. Sic in pticulari opere pncipale est intentio recta. Accessoria opa que' ex illa fiunt: que sequūtur naturam eius vt sunt bona: di. lxxxvi. non satis. Et mala sunt opa si intentio mala. In his aut que sunt mala de se: nō ē boba intentio ꝛ st videatur. Contritio est pncipale in penitentia. Cōfessio ꝛ satisfactio accessoria que sequuntur naturā eius ꝛc.

Actus legitimi cōditio/

nem non recipiunt neq diez. Dec regula' sūpta ē ex. l. ff. e. ti. actus. Dicunt aut actus legitimi. Emācipatio: acceptilatio: hereditatis aditio: tui adoptō tutoris datio: electio: postulatio: snie latio: mrimonium: ꝛ hi'. Exemplum pone in snia: que nō debz fieri sub ꝛditione: vt. ij. q. vi. biduū. Item electō nō dz fieri sub ꝛditione: vt de electione in electiōib' lib. vi. Nō dz etiā fieri in diem. i. vsq ad certuz tēpus ꝛ non vltra: sz simplr: non enim eligit' qs vsq ad certum tps: sed simplr. Nec ꝛtrahit mrimonium ad tps: sed absolute. xxxij. q. ij. solet. Sed ꝛtra di. xviij. c. vlti. ꝛ lxxxvi. tanta. Ubi fertur snia excōmunicationis vsq ad duos mēses. So. ibi sumit excōicatio pro remotione a sacramētis. Nā excōicatio dz esse ppetua. x. q. i. qr sacerdotes. Et exponimus perpetuā. i. donec penituerit. xxvij. q. i. de viduis. Item ꝛtra de elec. cum in veteri. Ubi eligendi ptās in certum tps pfertur. So. Electio est ille actus legitimus q non recipit diem. Uñ ñ pōt canonicus aliquem sibi eligere in plātuz vsq ad festum resurrectionis. Sed ptās eligendi non est ille actus: ꝛ ideo ꝛfertur in tps vt ibi. Et pcurator datur ad tps: de pcura. si quē. li. vi. Item ꝛ. vij. q. i. pastoralis: vbi prelatura ecclie vr dari ad tēpus So. in vlti. glo. Ubi dr q B fieri pōt ex dispensatione pape. Itē ꝛtra: qr matrimonium lz nō recipiat diem: recipit tñ conditionē: vt de condi. ap. sup eo. So. Veritate inspecta: non est ibi matrimoniū vbi non interuenit purus cōsensus vt ibi pz: imo nec sponsalia: de spon. c. i. li. vi. Item q dictum ē ō datione tutoris: q non recipit diem: bz locū in tutore dato a iudice. Sec' si a testatore. Et nota: q sicut hi actus non recipiunt ꝛditionē neq dic: ita nec distinctionem: vt in. c. p. de elec. in electionib'. Item nota: q regula ista indistincte logtur de actibus legitimis: q non recipiūt ꝛditionē neq diē Lex aut strictius dixit. Actus legitimi qui ꝛditionem ñ recipiūt ꝛc. q. d. Alig actus sunt q recipiūt: alig non. Et logtur ipsa lex in actibus qui ñ sunt ꝛtract': sed q̄si. Cōtract' enim bñ recipiūt ꝛditōez. ff. de ꝛben. emp. l. hec venditio Io an.

Beneficium ecclesiasti/

cum non pōt licite sine institutione canonica possideri. Pone casum p. c. xvi. q. vij. si qs deinceps. Ibi. n. dr: q accipiens ecclias de manu laici est suspensus: ꝛ eā retinere nō pōt: vide ibi glo. Et sic nō hic casum in q̄ non currit pscriptio. Idem est i matrimonio carnali. xxxiij. q. v. qd deo. Et de consang. ꝛ affi. non dz. idem in alijs casibus q notant xvi. q. iii. clerici. Et de pscrip. cū non liceat: in glo. Sumit autē hic bñficium largo mō: vt ꝛpbendat dignitates psonatus ecclias oēs cū cura ꝛ sine cura que cuz titulo bñtur. i. q. iij. si qs tutor. Sumit aut interdū stricte vt distinguat a pbenda. xij. q. ij. alienationes. Alias includit pbendaz: vt. i. q. iij. c. vlti. Alibi stricte sumit p solis bñficijs simplicib' sine cura: de pben. c. vlti. Cū igitur in bñficio ecclesiastico regrat canonica institutio: videndū est qd sit institutio. Instituere aut est ius canonicū in ecclesia vel ecclesiastico bñficio tribuere. Quod dic vt nō. de insti. autoritate. Inuestire ēt est quasi iuris illius possessionē ꝛferre. Accipit tñ aliqñ vnū pro alto: vt dic ibi glo. in dicto. c. de iure cōi instituere spectat ad epm. xvi. q. vij. nullus. Et fit inuestitura p anulū: baculū: vl libr. ¶ Sed an capl'm se de vacāte possit instituere: determinatur hoc de institu. c. i. li. vi. Et q̄ differentia sit inter collationem pnātationem ꝛ institutionem: vide de pben. cum in illis. lib. vi. Nō pōt. Dec dictio pōt: post negatiuā positā vt hic: necessitatem ꝛporat. ii. q. i. c. i. Cuz āt affirmatiue ponitur: necessitatem ñ ꝛporat. iiij. q. iij. §. item in criminali. v. pr. Licite superabūdat.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Id enim dicimur posse: qd licite possumus. xxij. q.ij. faciat. Ubi de mltiplici posse. ¶ Obtineri. Cō tradicit hanc regule: de iure pa. cura. So. Ibi non pscribebat ecclia tāq̄ bñficiū: sz vt ꝓpetas. Itē ne cessitatis cā vel pietatis: vel cā ipensi obsequij: sin canonica institutiōe possidet gs ꝓuent' ecclie: nec ex eo canonicus vel bñficiat' dr. ppe. xij. q.ij. gcun q̄ suffragio. xvi. q.i. possessiones. z. q.iij. clerici. et de magistris q̄niaz. Et de pugnantibus in duello. henricus. Item ar. 5 de elec. in geneli. Ubi possessio dat ius eligendi ex pscriptōe. Sol. p possessionem acgritur ius eligendi z pñtandi: qz pcedit ex nris actibus. Institutio aūt pcedit ex actib' alioꝝ que ad hoc vt valeat debet esse canonica vt h. In qua pcipue q̄tuor regruntur. Primū q' psona sit que possit instituere. xvi. q. vij. c. nullus. Secūdū q' institutus sit talis q possit iustitui: de isti. c. ij. qz non laicus pōt institui. Vel ipe idem institut'. e. ti. c. vlti. Tertiū q' illius bñficij institutio ex iure proprio vel deuoluto vel delegato: ad instituentē pti neat. eo. ti. c. iij. Quartum q' seruet' forma ꝓstituti onis illius de elec. c. vl. li. vi. rē. Jo. an. ¶ Extende regulā istam: qz triplex est genus bñficij ecclīasti ci. l. bñficium sacramentorum: bñficiuz suffragio rum: z bñficium ecclīasticorum locorum. Primū .s. qlibet sacramentum non pōt de iure z ad salu tem aīe obtineri: nisi fm institutionem canonicaz .i. ordinationem ecclie: vt. s. bñ dispositus accedat z fm ritum ecclie. Secundū qd est cōicatio seu p ticipatio bonoꝝ: que fiunt in ecclia z orationuz et aliorum bonorum z indulgentiarum non pōt haberi nisi fm institutionez ecclie. .i. existendo in charita te: z faciendo ea que ordinauit ecclia fienda: vt cō tinet indulgentie forma. Tertium est ecclia: pben da: z dignitas ecclīastica. In qbus oz seruari ꝓut ordinauit ecclia: vt pz hic in glo.

Bona fides non patitur

vt semel exactū iterum exigat. Hec regula sūpta fuit ex. l. eo. ff. bona fides. Ecclia enim non debet suum recipere vel repetere cum augmento: sed si semel exactum itez exigeret: augmentum recipet: xij. q.ij. fraternitas. Et habeat locū hec regula et ī penis: que semel exacte ab eodē: itez exigi non de bent: ad h. xiij. q.ij. c. vlti. z de iudi. at si clerici. Ab eodē aūt ideo dixit: qz si plures tenerent ad penā insolidū: soluta pena p vnū: non liberat alter. xij. q.ij. cuz deuotissimam. ¶ An aūt res z pena simul peti possint: dic vt notat. xxv. q.ij. si ecclie. Hāc āt regulam dico veram in his q̄rum cā vnica exacti one finitur. Uñ si decem debeo: iporꝝ solutōe tolli tur omnis obligatio. Unde non patit bona fides vt illa. ꝓ. itez exigant. Et si soluant vt indebita re petunt qd dic vt. i. q.iiij. in fi. de so. c. vlti. Si autez vnica exactione nō sumit obligatio: puta in acti one debiti viri ab vxore: z ecōuerso: non hz locuz hec regula. Idem ī pcuratione quā exigit eps pri mo ānno visitās. Nā 2° anno visitans: iterum exigit pcurationem. Et idē si ex necessitate ecclie ite rum eodē mō visitaret z ānno. Et sic pōt intelligi il lud de censibus: cū venerabilis. Idem dico in ac tione pene: vbi actū est in ꝓtractu sic vt. s. totiēs pe na ꝓmittat z exigi possit: q̄tiens ꝓtrafactuz fuerit. Nam tunc pena semel exacta: itez exiget. Rō est: qz fz aliam regulaz. Contract' ex ꝓuentione legē accipiunt. Sed veritate inspecta in his casibus z similibus non est idem: sz aliud: sz eiusdē generis. Et facit h regula ad qōez quā mouet Jo. xij. q.ij. mo nemus. An si ecclia ꝓsecuta est suum a possessoꝝ qd facere pōt: vt. e. q. apl'icos. An idem possit petē etiam a plato: z certe ñ: qz bona fides z c. Ad penā tñ agē posset cōtra eū: vt de re: eccle. non alie. si gs Jo. an. ¶ Bona fides. .i. ꝓscia z egtas bona. Et po test extendi istud: q' exactū non dz itez exigi ī solu tionib'. Et ꝓtra h faciunt vsurarij: qz cū recepint suū capitale: itez exigūt illud dū vsurā petunt qd est quasi aliud capitale Tho. Qz bona fides nō pa titur: vide de vsur'. in. ij. pte ti. i. Hoc et ꝓuanduz ī punitiōibus. Sic. n. non iudicat deus bis in idip sum: sic z q semel iudicat' z punit' ē: p illo pctō nō dz itez puniri. Et cui deus remisit culpā p pniam nō ponit ad gehēnam p illa: qz pctā non redeunt: nec q̄ ad culpam nec q̄ ad penā Tho. Sed si deus punit hic peccatorē: z ille non emendat: q' nō sol uit debitum: ideo deus punit etiā in iferno: qz de bitū non est solutū. Sil'r in ꝓtractibus: soluta pe na nō dz itez exigi: vt dictū est in glo.

Cum sunt partiuz iura

obscura: reo fauendū est potiusq̄ actori. Hec regu la sūpta est ex lege. ff. e. ti. fauorabiliores. Et pone casū. iij. q. ix. iudicas. Et h regula ꝓ̄a est: nisi actor foueat fauorabilez cām: puta matrimonij: liberta tis testū: vel dotis. Tūc enim fallit regula: qz fauē dū est poti' actori. xxxiij. q.i. si gs accepit. ō pba. ex lris. Et hz locū h regula: nō solum in snia fienda: sed etiam lata: puta a duob' ordinarijs: vno absol uente z alio ꝓdēnante: tenet enim snia p reo: nisi fuerit lata in suprādictis casibus. ¶ Et nō q' dic obscura. Si enim certū esset reū esse obnoxiū: pu nire: qz culpa est relaxare vindictaz: vt dis. xxviij. qz sunt. Et hoc dico: cuz est certū iudici vt iudici. Secus si vt deo: de offi. ordi. si sacerdos: vel vt ho mini. iij. q. vij. iudicet. Si certum est eū nō esse ob noxiū: absoluit. Idem si dubiū vt hic vides. Sanctius est enim nocentem absoluere q̄ inocentem ꝓdēnare. ff. de penis absente. Et sic in re dubia fer tur certa snia. Cōtra illud. xi. q.iij. graue. de spon. de muliere. Sed hic non est dubium: imo certum qz ex q̄ actor nō ꝓbauit clare: reus dz absolui. vi. q. vlti. actor. Sic nō. Ber. de spon. iuuenis. Et vi de de triplici ambiguitate nō. xxxvij. di. c. vlti. ¶ Reo. Sic dicto a re q̄ petitur vl sup qua ipetit vt de vbo. sig. fozus. ¶ Actori. Contra. ff. de iudi. l. si gs intentione. Ubi ambiguā oronem actoris in sui vtilitatez interptamur. So. Illud ī pncipio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

litis in quo fauetur actori. Istud in fine in q̃ fauetur reo: qd dic vt nd. de resti. spo. cum ad sedem ī glos. // In sūma g nd: q̃ in obscuris potius fauet reo q̃z actori: nisi cause fauor aliud iducat: vt dictum est rē. Hec intelligas hanc regulam in obscuris ꝓbationibus inductis a reo: qz illas cōtra eum interpretamur: de ꝓbat. licet. Nd dic vt ifra in regula cōtra eum. Jo an.

Cum quis in ius succe/

dit alterius iustam ignorantie cām censet habere Hec regula sumpta est ex. l. ff. e. ti. qui in alterius. Et pone casū. xvi. q. iij. si sacerdotes. Secundum tertiū casum ibi nota. r. ff. depositi. l. i. in fi. Jbi enī heres vendens rem depositaz: credens illā fuisse defuncti: non tenetur ad rez: sed ad pcium. Nd ār in hac regula dr: verē est si cū ipo successore agat: Secus si ipse agat: qz certus debuit esse de facto suo: cum ad iudicium ꝓuocat. Intelligit autē hec regula de quolibet successore: siue sit singularis siue vniuersalis: de qbus dicam infra. is q in ius. e. ti. que vr ꝓtra: sed non est: qz ibi logtur de iure: ℔ de facto. Ubi g̃ quereretur de pscriptione in qua sufficit bona fides pscriberet successor bone fidei: qd pscriberet predecessor male fidei. Ubi aūt regreret titulus: si iniustum titulū habuit pdecessor q non dedit cām pscribendi: successor q eodē titulo vtit nd pscribit. ff. de diuer. r temp. pscrip. l. cuz heres. Et aduerte. qz regula ista venit exemplificatiue ad illā ignorantiā: vbi ignorantia facti probabilis excusat. Jo. an.

Cum quid prohibetur

prohibent oia que sequūtur ex illo. Pone casuz in ꝓhibito a carnibus: q ꝓhibitus intelligit ab oib̃ q̃ trabūt semētinaz originē: vt di. iiij. deniq. Et ꝓhibita ꝓcupia p legem intelligunt ꝓhibita oia mala que sequūt ex illa: de ꝓstitutionib: nam ꝓcupiam. Jtem ꝓhibita alienatōe: ꝓhibita intelligit vēditio: donatio: manumissio: rē. d. re. eccle. nd alie nulli. Jtez ꝓhibito officio: r bñficiuz di. lxxxi. eos. Jtem furto ꝓhibito: intelligit ꝓhibita oīs illicita vsurpatio rei aliene. xiiij. q. v. penale. Jtē ꝓhibita mechia: oīs illicitus ꝓcubitus ꝓhibet. xxxij. q. iiij. meretrices. Et cui ꝓhibetur ecclie cōio: r eī stipendia intelligunt: de appel. pastoralis. Concor: ad hanc regulā supra illa accessoriū.

Cui licet quod plus est

licet vtiqz qd est minus. Hec regula sumpta ē: ex. l. ff. eo. ti. non dz. Et fallit hec regula in casib: ibi nd. Pone casum. Presbyter ꝓficit in missa corp: christi: qd plus est: bñ g̃ pōt bñdicere ppl'm qd minus est. xcv. di. ecce. Jtem cui concessum est testari vt filiofamilias de peculio castrēsi g et donare cā mortis. Concor. xij. q. i. precipimus. Cui ꝓmittuntur aīe r pecunie dispensande: vt de dona. r do. p diuor. p nostras. Cui cōmittit vxor corpus bñ pōt cōmittere dotē. Et nd q̃ illud est vnū brocardū Cui licet plus r min. Aliud qd licet maiori r minori: di. xcv. illud ꝓpstuū. Aliud negando. Cui ñ lz minus: nec maius: de sen. excō. cū illor. Et qd ñ licet in minori: nec in maiori: de elec. cū in cūctis: vbi de hoc. Cōtra de ꝓse. di. ij. ꝓimus. Sz illd ē speciale ꝓpter cōionem. Jtem ꝓtra. xxxiij. q. ij. latorem. vbi ꝓceditur cōicare: r oblationem offerre r. xvij. q. iiij. minor. Jtem de torneamentis. c. i. de rapt. c. ij. Ubi ꝓceditur pnia r non sepultura. Bo. Regulare est qd hic dr: nisi a minori ꝓhibeat ex cā: vel vt ꝓsulat vius vt ibi: vel ob aliā cām. Jtē ad negatiuam ꝓtra: di. xxxvi. q ecclastic. Et. l. q. i. si q epi. Ubi q ininste ꝓtulit ordinem: ꝓuat collatione ordinis illius: sed non minoris vel maioris fm Bar. Licet Aug. cōtra. Sed dic vt supra proxime dixi. Plus g̃ qualitate includit minus: sed non semp. Sic plus q̃ntitate semp includit minus vt infra plus semper Jo. an.

Cōtra eum qui legez di

cere potuit aptius est interptatio facienda. Hec regula sūpta est: ex. l. ff. eo. ti. in ꝓtrahenda vēditiōe. Ut plene liqueat ista materia: licet de ipa tractet. de spon. ex lris r. ff. de pac. l. veterib. Ru tñ nd q obscuritas vt ambiguitas. Aut apponitur in vltimis voluntatibus: aut in cōuentionibus factis in iudicio. Aut in cōfessionibus. Aut in ꝓtractibus r penis. Aut in snjis. // Si in vltimis voluntatib: subdistingue. Quia aut cōstat de voluntate expsse aut tacite. Si expresse illa seruat: qz nihil ē quod tñ debeatur hoibus: q̃ q vltime voluntatis liber sit stilus. xiij. q. ij. vltima voluntas. Et de testamētis: officij. Si cōstat tacite vt p cōiecturā: illa fuat xxvi. q. vi. q recedūt. Et de testa. registi. Et hoc nisi dicta volūtas turpis esset: vt. ff. de cō. institu. l. q dam. Uel als cōtra ius. Pone exempluz de testatua. Si non cōstat expsse nec tacite: statur vbis testamēti. Ad B. xxij. q. ij. is aūt. De cele. mis. in q̃dam Si aūt vba sunt nimis larga: segmur benignius r minimū: vt in regula in obscuris infra eo. ti. Et sic esset heredis electō. Si vo non apparet q̃ pars sit benignior vel minor neutra tenet. ff. de testa. in. l. si duo sunt. Si querat ad quē spectat indagatio: dic q ad iudicem. C. de fideicōmis. l. volūtatis defuncti. Si in iudicijs sit ābiguitas fit interpretatio p proferente: rō qz debitor semper negaret se de B sensisse. C. de ānali excep. l. vl. Et hoc ī litis exordio. De B de resti. spo. cum ad sedem. Si vo i probationibus sit ābiguū: interptabit contra pducentem: de cōdi. apo. per tuas. Et de ꝓba. in pritia debēt enim probationes esse clare: de pscrip. auditis. Saluo eo q pñt testes obscure deponentes ī terdum iterum interrogari: vt de testi. cū clamor. // In confessionibus. Si cōfiteat incertū: certificare cogit. ff. de cōfess. l. certum. Aliogn acciperet quod magis expediet aduersario: vt ibi. Et de cōsel. c. i. // In cōtractibus aut est certum de cōsensu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aut de dissensu: aut dubium. In ꝑmo statur ei qõ sensérit de spon. c. i. In secũdo nil valet. xxviij. q. ij. sufficit. xxx. q. ij. c. vno. De rapto. cũ cãm. xxix. q. i. §. i. Et ibi error non solũ corporis: sed et materie venditionem ꝑedit. Nil enim tam cõtrarium cõsensui siẽ error. ff. de iudi. l. ij. Et errare est aliud, p alio putare. xxxviij. di. q̃ruis. Nõ tñ oĩs error impedit matrimoniũ. Sed error tñ ꝓsone ⁊ cõditionis: qõ dic vt. xxix. q. i. §. i. ⁊ ĩ sũma. In tertio casu .s. dum est dubium subdistingue. Aut põt valere ꝑm intellectum vnius tñ: aut vtriusq̃. Si ꝑm ĩtellectũ vnius tñ: valeat ꝑm quẽ valere põt. ff. de v̄bo. obli. q̃tiens. Et hoc hz locũ ẽt in contractu matrimoniali in foro iudiciali. In foro aũt aliẽ stare ei que dissensisset ĩ tali dubio. Ut de spon. tua nos. Si ꝑm vtriusq̃ intellectuz põt valere: valeat illõ qõ est verisimilius. ff. ō v̄bo. obli. eum q ita. Et ifra ĩ regula inspicimus: cũ suis concor. Si dubitaẽ qõ sit verisimilius: seruatur qõ in hac regula dr. ff. ō v̄bo. obli. l. qcqd. Et hoc verum cũ neuter dolum cõmittit. Si autem alter dolum cõmittat cõtra eũ fiet iterp̃tatio. xxij. q. v. §. ex his. Et. c. quacũq̃. Si aũt vterq̃ cõmittit dolum: ad cõem significatiõez recurreẽ: vt ĩ dicta decreta. ex lr̃is. Ubi de hoc: et xxij. q. v. §. si ḡ. Et idem reputaẽ in iuramentis: vt ibi notaẽ. ¶ In sententijs suis interp̃tari poterit p̃ses, puincie vl' pcuratoz cesaris. ff. ō appel. ab executore in ꝑn. l. Functus est enĩz officio suo siue male siue bñ iudicãdo. Nõ ĩtellige de diffinitiua sententia. Secus de interlocutoria. Nõ dic: vt notaẽ de appel, cessante. De fructibus tñ ⁊ expensis supplere põt eadem die. ff. de re iudi. l. paulus. Et de hoc nõ. xxxv. q. ix. §. qz ergo: als incipit. Dis ita in glo. xi. q. i. §. ⁊ his in glo. Et ibi de multiplici interptatione. ¶ De legibus non est dictuz: qz in eis nil obscurum est: vel ambiguuz: di. iiij. erit. Et. C. de nouo co. cõpo. in ꝑma cõstitutione ibi. Erit lex certa ⁊ breui sermone cõscripta. Si tñ ãbiguitas esse videretur in eis recurritur ad cõdẽtem: qz ille solus interp̃tari põt qui ⁊ cõdere. xi. q. i. §. ex his. Et idem in ꝑuilegijs que sunt leges ꝑuate: ⁊ per eadẽ iura Jo. an. Et nota qõ dicit Greg. xxij. q. v. huma ne. q̃ v̄ba debent deseruire intentioni: non ĩtentõ v̄bis. Ubi glo. ar. potius esse considerandũ ĩtentionem alicuius q̃ verba. i. q. i. Marchion. Sed hoc est verum cum cõstat de intellectu: als a v̄bis nõ est recedendũ in dubijs. ff. de leg. iij. non aliter Et adde qõ. xxiij. q. i. paratus dicit glo. q̃ non debemus semper adherere v̄bis. Uerba enim in rescriptis posita vl' in legibus debem' cõformare egtati: lz v̄ba non patiaẽ: vt de rescrip. cãm ⁊ ō cõsue. cũ dilectus.

Cuz nõ stat per euz ad

quẽ ꝓtinet: q̃ minus cõditio impleaẽ: hr̃i dz, pinde ac si impleta fuisset. Hec regula sũpta est: ex. l. ff. e. ĩ. in iure ciuili. Pone exemplũ in Abraam: p quẽ non stetit quo minus filium suuz ĩmolaret scõm dñi ꝑceptum. Unde pinde ita gratũ fuit añ dñm: ac si ĩmolasset. xxij. q. ij. si quelibet. §. abraam q̃z. ⁊. c. seqẽti. Item pone casum: q ꝑedit ne ad euz citatio pueniat: vt lite non contesta: qñ. Item põt ponere ĩ libertate legata: ⁊ vt aliqd deẽ heredi: et p eũ stat. C. de condic. inser. l. penũ. ⁊ vl. Et idez in alijs legatis. Et nota q̃ si mihi qnq̃ ꝓmiser; si te vicero: tacite vẽ hoc actum vt resistere possis: ⁊ sic haberẽ ꝓ expressa. ¶ Et nota q̃ dicit p eũ ad quẽ pinet. Nã si staret p alium tertiũ: vl' p ꝑedimentuz mei ipsius tũc locũ hz regula illa ifra ĩputari: qz tũc lz non ĩputẽ q̃ p me non stat: vt ibi: non tñ hẽbitur pro ĩpleto vt hic. ¶ Item nota q̃ libertas legata ẽ seruo si, x. heredi dedit: ⁊ p heredẽ stetit q̃ min' seruus dederit illa, x, pinde est ac si ĩpleta esset conditio: qz ille liber erit. Teneẽ tñ illa decem postmodũ soluere: nisi forte obtulerit ⁊ heres ñ suscepit. C. de cõdi. inser. l. vl. ⁊c. Jo. an.

Cum quid vna uia pro/

hibetur alicui: ad id alia via admitti non dz. Põe casum. xxxiij. q. v. hec imago. Et de ꝛescr. ꝓben. de testãda. ¶ Nõ ḡ q̃ cũ aliqd ꝓhibeẽ ꝓhibeẽ ⁊ omnia que sequũẽ ex illo: vt regula. Cuz qd supra. Ac ẽt oĩa p que possit pueniri ad illud. Fallit hoc ĩ duz qz fuus non admittiẽ in testimoniũ, p dño nec cõtra dũm: ⁊ tñ testificaẽ de facto suo: dũ dr̃ p euz de positum vel cõmodatuz vel sike. iiij. q. iij. fui neq̃. Item q non põt accusare: denunciet de iureiurã. quẽ admodũ in fi. Itez ꝓlatus de mobilib' p ecclesiaz acqsitis testari ñ põt: ⁊ tñ in egritudine moderate põt de ipsis aliq̃ erogare: de testa. ad h̄ ¶ Satis circa hoc dici põt: q̃ cuz aliqd ꝓhibetur ꝓnciꝑaliter habito respectu ad ꝓhibitum: nõ ad viam vel ad modũ quo ꝓhibetur. Exemplifica per iura in ꝓncipio dicta: tunc sufficit ꝓhibita vna via: ad id in eius fraudem: alia via vel modo admitti non debeat: vt hic. Speciale tamen est in libertate. ff. de ĩoffi. testa. l. papinianus. Si autem ꝓhibitio ꝓncipaliter se habet ad viam vl' modum: non ad rem: tunc secus. Unde alteri ecclesie alligatus episcopus non eligitur: sed tamen postulatur. Item qui iurauit non accusare: bene denũciat: qz sibi non est ꝓhibitum deferre crimen. Dz per modũ accusationis ꝓhibeẽ ⁊c. Jo. an.

Contractus ex cõuenti

one legez accipere dinoscuntur. Dicunt vulgares. Pactum rumpit leges. Et hoc dicit hec regula: que sumpta est ex. l. ff. eodẽ titu. contractus. Pone casum per canonez. x viij. q. ij. eleuterius. Ubi conuentio inter episcopum diocesanum: ⁊ fundatorem ĩnita de oblationibus obuenientibus in festo ipsius ecclesie seruanda est. Item depositarius secundum iura tenetur solum de dolo: et lata culpa que dolo comparatur. Si tamen interuenit conuentio vt teneatur de leui ⁊ leuissima culpa: ⁊ casu fortuito: illa seruatur de depo. ca. ij.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et qd dicē regula ꝗ intelligas de ꝓuentōe, honesta
z non ꝗ bonos mores. Un si ꝓuenerit vt dolus p/
stetur: nō valet ꝓuentio: vt in dicta. l. Sct'. Io. an.

Certuz est quod is com

mittit in legē q legi vba ap̄plectens ꝗ legis nititur
volūtatem. Pone casū. xiiij. q. iij. plerique. Et ō elec.
suaricie. li. vi. Et ꝓcur. i. q. i. sunt nōnulli. Circa re
gulā ñ insisto: ꝓsequere ipam: vt nō. xiiij. q. iij. ple
riq; ibi ī glo. dr. Volunt qdam facere ꝗ legē: z fa
ciūt fraudē legi. Fac aūt fraudē legi q obseruat vba
legis: z metez eius circūuenit. ff. de legi. fraus
Fit aūt fraus legi quatuor modis. l. de re ad rem
. i. qñ in fraudē dat aliqua res: vt ī dicto. c. plerique
z. i. q. i. sunt nōnulli. Item de psona ad psonaz: vt
qs sub psona alterius exercet vsurā. xi. viij. dis. sic
nō suo. Et cū maritus ñ pōt aliqd dare vxori: sup
ponit aliā psonā cui det: vt. ff. de dona. inter viruz
z vxorē: ꝗ rō. Itē de vno ꝗctu ad aliū fit fraus le/
gi: vt cū mulier nō possit aliqd dare viro: fingit se
vendere ei. ff. ō dona. inter vi. z vxo. si sponsus. Itē
de vno ꝗctu ad alium: vt mulier non possit fideiu
bere: cōstituit se ꝓncipalē ōbitricē. ff. ad vell. q̄ꝗuis
xxxiij. q. v. mulierē. Io. an. Extendi pōt ad mlta
z in vsuris q̄ palleant sub iustis titulis. l. vendica/
tionis: ēptionis: pignoratiōis: depositi: societatis:
z hi': de qbus fraudib' vsuraz: vide i. iij. pte ti. i. c.
vi. z seq. Item nō cōicando vl male cōicando. Itē
in ieiunijs z alijs. Et dicit decreta. q fraus z dol'
nemini debent p̄ocinari.

Decet concessuz a prin

cipe bñficium esse mānsuz: pone casum. xxxv. q. ij.
c. i. z ij. z de pben. si cui. li. vi. z ī auctē. colla. vi. Cō/
stitutio. Decet. hoc vbū q̄ꝗuz ad subditos ipos ne
cessitatem ipoztat: q̄ꝗuz ad ipm ꝓncipē honestatē
ipe enim ꝓuilegiū p se ꝓcessum diminuere vl mo
derare vel in totū tollere pōt. Primū pbat ō deci.
c. ij. li. vi. Secōm pbat de elec. qz sepe. lib. vi. Ad ꝗ
xxiij. di. §. vez. A ꝓncipe. q solus ꝓuilegiū in alteri'
ꝓiudicium ꝓferre pōt fm q̄dam. ix. q. iij. nunc vo
zē. z sequē. Nō non est vez: vt nota. xxv. q. ij. i sū. ī
ꝓn. Licet. n. ꝗ exp̄mat de ꝓncipe. Idez ē in bñficijs
alioz. xij. q. ij. Si eps. de isti. cū venissent. Pñt. n.
epi dare ꝓuilegia: de re iudi. cuz inter vos. De hoc
xxv. q. ij. in sūma. Bñficium. Priuilegium est qd
dam bñficiū collatum alteri. Cū aūt sit duplex ge
nus ꝓuilegioz: qz realia z psonalia: hoc est verum
in realibus ꝓuilegijs. Hec enim ꝓuilegia ꝓncipuz
sunt perpetua. Nō aūt intelligit de personalibus:
nā personalia cuz personis extinguūt vt. J. ī regu.
priuilegium. Et idē dico de priuilegio dato ad tps
Pone casuz de vbo sig. tua. z Dāsurū. Nota q ꝗ
priuilegū debeat esse perpetuuz: vt hic: extinguit
tñ ppter abusam negligentiā ꝗrium factū: z super
ueniens enorme ꝓiudiciuz. Nō dic: vt nō. xxij. di.
renouantes. xi. q. iij ꝓuilegium. de deci. suggestuz
Unum dico q ab ipo ꝓncipe vba ꝓuilegij interp/
tanda sunt: ita q alteri enorme p̄iudicium nō af/
ferant. de vbo. sig. qd per nouale. Si aūt ex p' fac.
to supueniat enorme p̄iudicium: pone casum per
decreta. suggestū. hoc cū sit necesse directe venire
cōtra vba ꝓuilegij: crederem ꝓponendā ꝓncipi q̄
stionem de ꝓuilegio: qd de nouo tendit ad noxaz
z cōtra illud non debere ꝓpria auctoritate venir
fm Lau. q hoc sentit. xxv. q. i. in fi. Et Ber. Bene
ficiū remissionis pctōz qd dat a ꝓncipe adeo ma
net q nunq̄ꝗ reuocat. xxiij. q. iiij. si illic. Cōtra: de
pe. di. iiij. q diuini. Col. Non redeūt pcta dimissa
p recidiuū: nec q̄ ad culpā: nec q̄ ad penā: z dicūt
redire p quēdam effectum aggrauationis illius
sequētis culpe. Tho. in. iiij. Bñficium ēt gre z vtu
tum semp durat in hoīe: ex pte dei dantis: de pen.
di. ij. querendū. Ez si qd admittatur est ppter ab/
usum vel negligentiā hoīum. Bñficium est qd cū
qz habemus bonū: z istud semp dz manere ī mete
nra per recognitionem. ps. Noli obliuisci oēs re/
tributiones eius.

Dubia sunt in meliorē

ptem interptanda. l. ea facta que dubiū est q̄ aio si
ant. Hec regula habet in decretal: de re. iu. estote.
Et sunt vba Bede sup illud Luc'. vi. Nolite iudi
care. Ubi sciendū q triplex est genus opuz huma
nozum. Aut. n. sunt bona vel de genere bonoz: vt
ieiuniuz: oro: eleya: z hi'. z ista semp debent interp
tari in bonā pte: q̄ꝗuis possint fieri mala intentōe.
Aut sunt de genē maloz z mala ex se: vt furta: bo
micidia: blasphemie: z hi'. Et de his: vt dicit Beda
ibidem: pmittit nos iudicare. i. interptari in malā
ptem z repurari digna dānatiōis iudicio: et pctm
esset hi' bñ interptari: z excusare. xi. q. iij. Si quis
dixerit. z. c. seq. Nō tñ debem' iudicare illos sim/
ple esse dānandos: qz pñt reuerti ad pniaz ō illis.
Est tertiū genus opum: qd est indifferēs: vt come
dere: bibē: log: ire: vendē: emē: z hi': z hec fiūt bñ
z male. Et de his ꝓcipue ītelligit q sunt iterptāda
in meliorē ptem cū nescit als facta talia ī meliorē
. i. securiorē fm glosam.

In dubiis tutior via est

eligenda. Istud dictū qd est q̄si regula sic ꝓsueuit
allegari cōit. Et ē sūptū ex. c. Iuuenis ō spon. vbi
dr. In his q̄ dubia sunt: qd certi' extimam' tenere
ōbem'. Glo. ibi. Sic g̃ pz q ī dubijs semp certi' ē
tenēduz: ō pe. di. viij. c. ij. Ubi dicit Aug. Tene certū
z dimitte īcertū: z log̃t de penitente ī extremis: de
q̄ dubiū si vē peniteat. Quia āt cert' ē de ēa pnia
p ꝓiecturas tñ si san' agit pniam. xiiij. dis. Sic de
homici. Ad audientiā. Nō tñ q est dubiuz pba
bile: z est dubiū scrupulosū. De pbabili ꝗ log̃t: cū
. l. rōes sunt ad vtrāq; ptez quasi equales: z pctm
graue est se exponē tali dubio vbi est mortale. Est
aliud scrupulosum: vbi. l. ex leui suspicione timet
quis esse in aliquo actu peccatum: vbi non est: et
istud ad consilium boni viri est deponendum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Greg. Bonum mētius ē ibi culpā ag̃scē: vbi culpa ñ est idest timere: nō tamē asserere: dis. v. Ad eius Item dī. xi. q. iij. Graue est ⁊ satis indecens: vt in re dubia: certa deē sn̄ia. Dicit glo. xxxiij. di. c. vl. q̃ triplex est ambiguitas. s. iuris: facti: ⁊ pſone. Ambiguitas iuris est: vbi de sit̄ibus ad sit̄ia ꝓceditur vt di. xx. de libellis. Et de tali ambiguitate log̃. c. Sic di. xiiij. Sed vbi est ambiguitas facti: nūq̃ ferenda est sn̄ia in ꝓiudicium alicuius: ⁊ de h̄ intelligē. c. Graue. xi. q. iij. Sed vbi nulli fit ꝓiudicium vt in baptismo: ꝓformatione: ordinatione: cōsecratione: ⁊ hi⁹ bn̄ fertur in dubio sn̄ia certa. s. vt baptizetur vel eccl̄ia ꝓsecrēt: vl' denuo ordinetur: ⁊ hi⁹ vt de ꝓsecra. di. iij. paruulos: ⁊ dis. i. Solēnitates. Aliq̃ tm̄ dubitaē de facto: ⁊ ferē sn̄ia ī ꝓiudiciū alterius. vt ō spon. Juuenis. Sed istud est ꝓpter periculum aīe. Vbi vero est ambiguitas pſone. s. factum est certū bn̄ ferē certa sn̄ia: vt. v. q. i. Quidam. puta cū scitur publice furtū factū: sed ignorat̃ pſona: tunc post iudex ferre excōicationem in eum q̃ fecit: ⁊ p̄cipue vt sibi manifestet: ⁊ teneē subditus obedire.

Defleat peccator qui

offendens in vno factus est omnium reus. Hec regula habetur in ōcreta. de re. iu. defleat. Et sūpta est ex. c. cōsideret: de pe. di. iiij. ⁊ sunt vba Aug. partim aūt Jacobi apl̄i in canonica vbi dicit. Qui totam legem ꝓuauerit offendat aūt in vno: factus est oīum reus. Defleat. Saltem luctu interiori. Nam lachrymę exteriores sine interiori fletu. s. ꝓtritōis modicū vel nihil ꝓsunt: de pe. di. iij. irriso. Interior fletus ēt sine exteriori. i. ꝓtritio cordis: sufficiēs est ad remittendū: de pe. di. iiij. ꝓsideret: ibi. Doleat interior cū exteriori adhuc melior. Propter. Lachrymis ex vera cordis ꝓtritōe fluentibus: restrīgent̃ eterni ignis incendia: de pe. di. i. porro. Offēdens in vno. s. ꝓceptor. Oē enim mortale est cōtra aliq̃ ꝓceptum diuinum directe vel indirecte. Ut in vno. i. charitate q̃ vnum nos facit cū deo ⁊ proximo ⁊ q̃libet mortale est contra charitatem. glo Ber. Dūm reus. s. ꝓceptor. i. ita dānat̃ qs et ꝓuat̃ gl̄ia eterna ꝓ vna trās̃gressione p̄cepti in ipa mortēdo sic̄ si oīa fuisset trās̃gressus: ita exponit̃ de pe. di. i. fratres. Non tm̄ sustinet tantā penā. Nā quodlibz mortale hz suā penā: vel omniū. s. vtutum: qz quelibet vtus patit̃ detrimētum ab vno vicio. Sic exponit Aug. de pe. dis. vi. Qui vult. Cum. n. vtutes sint ꝓnexe: vna amissa oēs amittūtur. Ut oīuz bonorum reus. i. ingratus: ⁊ sic oīa mereē sibi auferri. Uel oīuz: qz ꝓ pctm̄ amisit meritū oīuz p̄cedentium opū bonor. Aug. de pe. di. vi. Qui vult.

Dolo facit qui petit

q̃d restituere oportet eundem. Hec regula sūpta est ex. l. ff. e. ti. In ordīnatōe. Pone casū ī vsurario qui ñ petit vsuras a ōbitore: ipsas. n. restituere cogereē. xiiij. q. iij. nullus. Ad idem de iureuran. debitores.

Duo āt nota circa hāc regulam. Primū ē q̃d dī bic locum habere: qm̄ res restituenda est ei a quo petitur. Cōmodatarius enim repetit rem a fure: quā teneē dño restituere. C. de furt. ⁊ seruo cor. l. vlti. Uir. soluto matrimonio petit dotem a socero quā vxori ⁊ liberis restituere cū oz. ff. So. matri. si socer. Idem in vsurario: qui vsuras repetit q̃s als̄ soluit. Si non est soluendo p̄stita cautione restituendi eas a quo ꝓcepit: de resti. spo. olim. Et ō vsur. Quia frustra. Secundo nota hāc regulam non habere locū in possessorijs iudicijs: sed in petitorijs. Hec etiam nō. Goff. de offi. iudi. deleg. venerabili Ber. ⁊ Jo. an.

Dānum quod quis sua

culpa sentit: sibi oz nō alteri imputari. Hec regula sūpta est ex. l. ff. e. ti. q̃ qs. Pone casum ꝓ canonez xxiij. q. iiij. displicet. Ubi si quis ductus ad iudicē de equo se ꝓijciat ⁊ ledatur: sibi ipi imputet. Jtez de preben. si clericus. li. vi. vbi clericus qui negligit petere prebendam sibi debitam cum vacat: sibi imputare debet: non sequenti expectanti. Ad idem pro socio. l. cum duobus. Ubi socius oīum bonorum dānatus ex cōtractu ob contumaciam suam: vel ex malefício: puta furto: vel simonia nō recuperat a socio. Concor. l. di. sepe. ⁊ c. bi. g. Jtem procurator penam quā ex suo delicto p̄stitit: non recuperat a domino. ff. de procu. qui proprio. Ad idem. C. de euic. l. emptor. vbi dicitur q̃ emptor si in iudicio non fuit re euicta de euictione non agitur contra venditorez: quia culpa sua res euicta videtur Jo. an. Ad hoc etiam facit q̃d ait Aug. Absit vt ea que propter bonum ac licitum facimus ⁊ habemus: si quid preter intentionem nostram accideritnobis imputetur. xxiij. q. v. de occidendis. Ubi ponit exemplum de eo qui se occidit gladio vel ligone: et hi⁹: quod non imputatur facienti vel vtenti in bonum talia instrumenta: sz illi qui se occidit. Potest etiam sic extendi regula theologice q̃ cum sit triplex dānum. Primum priuationis glorie: non debet quis imputare diuine prescientie: quia secundum Aug. ipsa nulli est causa labendi: sed culpe proprie. xxiij. q. iiij. Nabuchodonosor. Secundum dānum est subtractionis siue priuationis gratie per peccatum quod nō debet quis imputare dei seueritati: sed sue negligentie. xi. q. iij. audi. Et de pe. dis. i. ℣. Conuertimini ad me ⁊c. Nec debet imputare diabolo: temptanti vel homini incitanti: sed sue proprie voluntati. xv. q. i. Non est. ⁊ c. illa. Tertium est damnum temporalis fortune in rebus: in fama: in bonorib⁹ ⁊ huiusmodi: ⁊ hoc debet imputari peccatis suis: de peni. dist. i. quāobrē. ⁊ c. sed continuo. ⁊ c. si peccatum.

Delictum persone non

debet in detrimentū eccl̄ie redūdare. Pone casū in ep̄o deposito propter crimen. Non enim debet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ecclia propt hoc expoliari rebus suis.xvi.q.vt.si episcopum: vbi de hoc. Item pone casum in pcuratore qui falsificauit instrumentũ: non ppterea perdidit ecclesia causam: de excep.cũ venerabilis Et delictum tutoris non obligat pupillũ.ff.e.ti.l. neq;. Cõtra.vi.q.iij.placuit. Vbi delictũ plati nõ repetentis rem ecclesiasticam nocet ecclie. Ad idez de pscrip.c.i. So. Delictũ aliõ est ĩ faciendo: z hoc non piudicat ecclie: vt h. Aliud est in omittendo et istud bñ piudicat ecclie. vt ibi. Et hoc ppe dr̃ delictũ.s.omisso: q̃uis ñ semp stetur huic significatiõi sed ampliant aliqñ. Item ad hanc solutionem cõtradicit.xxv.q.ij.ita nos. vbi delictũ qõ cõsistit in faciedo: piudicat ecclie. So. dici põt fm Jo. q hoc ibi nõ: q hec regula intelligt de detrimẽto facultatũ: illa õ detrimẽto honoz: sed potiꝰ ibi nocet delinquentibus q̃ ecclie. ff Ad hoc cõtra istã so. de censu.cũ olim. Vbi delictũ qõ est in faciendo nocet ecclie. Et de in integ.resti. Auditis. Vbi delictuz ĩ omittendo nõ nocet ecclie. Satis ꝛgrue distigui posset inter iudicialia: z extraiudicialia: vt in iudicialibꝰ iudicioz fauoze: siue sit in faciendo siue in omittẽdo piudicet ecclie. Et ĩ decre. auditis: delictum qõ fuit in omittẽdo bñ piudicat ecclie: sz suit ꝓstituta: z sic ñ ẽ ꝛ. In decre. cũ venerabil dici põt ex iudiciale. Vel ibi solꝰ pcuratoz deligt in faciedo s.istrm falsando. ff Itẽ ꝛtra di.liiij.si seruꝰ: vbi punitur eps: q p vno seruo dz duos dare. So. Illõ dz facere de ppo si hz non de bonis ecclie: z sic nõ est cõtra hãc regulã. ff Itẽ cõtra de oz.cog.cũ dilectus. Vbi dolus z violentia abbatis ecclie nocere vr̃. Sz ibi soluit per Ber. in glo. qz.s.ibi delictũ fuerat cõmissum p abbatẽ: z collegiũ cõicato consilio psone noie possumus itelligere de plato. Vt indutincte de qualibet psona intelligat cuius delictũ non nocebit ecclie: saltẽ cuz effectu: qz darẽt restitutõ vsq; ad quadrienniũ tñ: nisi ex cã plus tẽ pozis darei: de resti. in integ.c.i.li.vi. Jo. an. ff Potest z sic extendi regula. Delicta que cũq; clericoz: dũmõ tolerent: ñ nocent ecclie. i. fidelibꝰ: q̃ ad veritatẽ z vtilitatẽ sacramẽtoz q̃ ꝛferũt: vt.i.q.i. Si fuerit. z.c. dñs declarauit. Vel etiã nõ redũdãt in detrimẽtũ ecclie. i. fideliũ: vt p hiꝰ officia z oꝝ ones q̃ faciũt vt ministri ecclie nõ valeãt: fm Tho. z per regulã illã: q p aliũ. Ecclia.n.cuius noie faciũt: ẽ semp deo grata z obsequia eius. Vel ẽt ppter malicia eoz non dz pdere ecclia iura sua z pnilegia: vt decimas: libertatẽ: emunitatẽ: z obedictiã et debitã z reuerentiã: di.xxix.c.vltimo.

Ea que fiunt a iudice si

ad eius non spectant offiñ iuribus non subsistũt. Hec regula sũpta est ex.l.ff.eo.ti.factũ. Pone casũ lxviij.di.q̃z vices. Vbi psbyteri simplices chzismãdo ecclias vl vgines ꝛsecrãdo: ozdinãdo: nil agũt de pe. z re. indulgentie. li. vi. Vbi indulgentia data ab epo vltra tenozẽ ꝛcilij general ñ valet. Ad idẽ ff. de iurisdi. o. iudi. l. vl. Ibi dr̃. Ex territoziuz ius dicenti ñ pareat ipune. Idem si supza iurisditõez suã velit ius dicẽ. Et hz hec regula locuz: ẽt in his q̃ bona sunt: q̃ facit iudex: tñ ex q̃ ad eius ñ spectat offiñ: iurib̃ non subsistũt. Pone exẽpluz di.xcvi. Bene qdem. Bonũ qdem est statuere res ecclesie alienari non posse. xij.q.ij.p totũ. Iñ statutuz ipatoris sup hoc non valuit: qz ad eius nõ ptinebat offiñ: vt ibi. Generale.n.ẽ: q ñ suffiẽ bonũ facere nisi z bñ id fiat. xvi.q.i. Monachi.ij. ff Et qõ diẽ hec regula. Ea q̃ fiunt a iudice als subaudi. Naz ĩ eo qõ facit nõ ptinens ad offiñ suũ: nõ dr̃ iudex. Diẽ q̃ pcuratoz fines mãdati excedere non debz: ita z iudex fines iurisditõis. Saluo eo qõ de prorogatione notat de offi. dele. p. z g. Nec hz locum hec regula in spũalibus q̃ potius dependẽt ex potestate ozdinis q̃ iurisditõis. Hinc est q si eps q hoc põt ex ozdine ꝛsecret alienã ecclia vl altare vel ozdinet altenũ subditum qõ non põt ex iurisditione. Cõsecratio tñ z ozdinatio bñ tenet: lz ozdinatus executõe careat. vij.q.i. Eps in diocesi. Et õ tempo. oz. q trãslationẽ. Non est ꝛtra di. xcv.c.i. Vbi psbyteri chzismabãt z ve: cũ tñ nõ pineat ad ozdinẽ sacerdotalẽ: lz epalem. Nam illud fuit specialiter eis ꝛcessum a Greg. papa. Et sic ad eozum spectabat offiñ: z si non ex ozdine: tñ ex demãdatione. ff Queri solet si iudex q de decem tũ põt iudicare: iudicat de. xx. an. valeat snia ĩ. x. Et Jo. diẽ q non: qz res iudicata non põt in pte tenere et in parte non tenere. Et hoc ipse nota. ij.q.vi.§. diffinitiua. v. Cum certa ratione. Et facit optime p Jo. de peni. z re. indulgentie. li. vi. Et conoz. cum eo accur. ff. de iurisdi. om. iudi. l. vlti. Hug. tñ z Lau. tenent contrarium. s.q sententia tenet in. x. tantũ: z dicunt sententiam rescindi in illo supfluo tãtuz: Et facit pro eis: de arbi. c. i. li. vi. z regula infra vtile. Et qõ ibi dicã Jo. an. ff Extendi potest ad multa. Qui dat aliquã indulgentiam de culpa: ẽt papa non valet: qz solus deus indulget culpam: de ꝛse. di. iiij. Nemo. Eps qui facit compositionem cum publico vsurario de certa quota: remittẽs sibi residuum obnoxium etiam restitutioni psonis certis nil facit: nec sibi valet illa remissio: qz nõ ẽ eps iudex altene substantie. iij.q.i. reintegranda. Confessoz qui absoluit ab aliquo casu peccati vel snia a quo non potest: non valet absolutio. Prelatus q precipit subdito aliqd contra regulam suam: vel aliquid sibi reuelandũ saltu ozdine fraterne cozrectionis: non obligat illud preceptum: nec debet obedire. ij.q.i. Si peccauerit: z huiusmodi.

Eum qui certus est cer

tiozari vlterius non opozet. Pone casum: dis. xi. c. vltio. v. sepe. dilec. Et õ appel. si duobꝰ. In archiepiscopo qui sciens illum excommunicauit qui appellauerat ad papam. ff Et nota qõ hic dicit qui certus est: subaudi vel esse debet. Nam non est necessarium singulozum auribus intimari quod est publice promulgatum: dis. xvi.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qd dicitis. Et de postu. p. c. i. Licet aut canonicus q certus est de morte epi: non oportet eu ampli' certiorari de ipius morte. Tu citari dz ad electionem faciendā: vt nō. Ber. in decre. Cū inter. de eleti. Qd vex puto: qz q certus est vt hō: certiorat vt iudex. ii. q. i. Multi. Et iterdū q cert' est adhuc certiorat ad cautelā: vt in dicto. c. vlti. xi. di. Preterea: licet sciat eccliaz vacare: die tu assignata ad electione celebrandā ignorabat: z lō vocandus est z dies notificandus. Et est h regula i ar. ad questione: qua queri. An ingressus religione z in fine āni exiens: si itex eande religione ingrediatur: an debeat itex hre annū pbatōis: z satis vr q ñ p hāc regulā: nisi ditio psone vel religionis mutata eet Et hoc tenet Bar. bzix. in qōibus suis. Jo an. Si aut p medietate āni stetisset vel circa: tunc sūt opiones: z vide ō h. J. in. iij. pte ti. de. statu religiosorum. Et facit ista regula ō ignorantes, mandata dei vel etiam generalia ecclie pcepta: vel synodalia cū publicant: vel acta capitulor generalū qui nō vident excusari si ptrafaciūt: qz certi ee debet de hi' religiosis. Ubi sciendū q non eadē certitudo regritur in oibus: nō. n. certitudo demōstrationis scie regritur in his q sunt fidei: sed sufficē ea q traditur ab eccliā: p miracula: p doctrinas doctorum: z tolerantias martyr: nec debet velle vlteri' certiorari.

Ex eo non dz quis fructum conseq qd nisus extitit impugnare.

Pone casum in eo q dicit decretales epkas nō esse auctenticas: qz nullā dz p se allegare: di. xix. si romanor. Ad idē di. viij. q iure. Item pone casū in eo q ipugnabat testū: dicens illud inofficiosum: q si id improbe dixit z succubuit: qeqd ex testō capiebat: p. dit. ff. de inoffi. testa. pap. h. meminisse. Ad idē. xiij. q. ij. q. postex. Et dicit lex. Absurdū est quē redire ad id: qd semel renūciandū putauit. C. de reb' creditis. l. si qs. Et qd hic dicit nisus extitit: dic cū effectu: saltē qtū i eo fuit: qz pseuerauit. Si autē simplr ptestaret: secus esset vt intelligit Ber. predictam decre. pnitium de testi. Idem si incipet agē vl excipere: z postea desisteret aī sniaz. Et qd dicit h regula' vex intelligo nisi ex necessitate officij habuit ipugnare. Nā tunc ppo noie fructū pseq posset: h pbat. iij. q. vij. h. tria. v. si otra pfez pupilli. Itē lz qs ipugnet sniaz i vno capto: ex alio capto pseqt fructū: d testa. Rainuti'. z. c. Rainaldus. z pcor. ad fgulā. i. q. vij. c. i. z di. xcvi. si ipator. Et sic ē qd dr. frustra iplorat leg' auxiliū is q pmittit i lege: de vsu. Quia frustra. Item nō: q sit qs non dz fructū pseq ex eo qd ipugnat vt hic. Ecō tra nō dz qs ipugnare ex q fruct' pseqt. xix. di. c. i. z. iij. q. viij. cui' in agendo. Jo. an. Extende. Nz ex q peccator ipugnat dei puidentiam murmurādo: non meret ab eo gubernari: vel aliqd boni cū pugnet ō dñi volūtatē. Itē cū male se hz ad parētes: meretur puari bonis eor z c.

Exceptionem obiiciens non vr de intentione aduersarij cōfiteri.

Pcs hec vba: de except. cū venerabil. Et pcequere hāc materiā vt ibi nō. Et pone casū de pscrip. illud. Et aduerte: qz mirabil vr h regula. Nā si excipio d pacto de non petendo: videor ofiteri debitū fuisse. Si dico iterrupi pscriptionē: videor fateri te pscripsisse. Si dico ō te pscripsi: q pmo id tibi debitus erat qd pscripsi. Et sic actor nil āmodo dz cogi pbare: lz excipiens tñ. Et facit ad h de transac. preterea. Dic q q buic rgule ē triplex rō. Prima qz licz dicā. Fecisti pactu de ñ petendo: poterat ee q illd ñ erat ve debitū: vel naturalr tñ vel nullo mō. Jtez licet dicā iterrupi pscriptionē forte nō erat opleta pscriptio: imo hoc dicere videor q opleta ñ fuerit dicendo me interrupisse. Vel si copleta fuerat: fiñ titulo erat z bona fide. Idē in alijs exceptōib'. De cūda: qz p exceptōez nego me debē. Nā si pipam de intentione aduersarij diceret cōfiteri: eadē exceptio duos ōzios effect' hret: qd esse non dz. ff. d sol. Qui hoez. h. vlt. Et de baptismo z eius effectu maiores. Cū igit p exceptōem negē intentōez aduersarij: ñ est cogtū me p ipam dici fateri. Tertia est: qz re' priuilegiat' est: vt posit duas exceptōes p ponē: et sibi otrarias: vt infra i regula nullus plurib'. Sic q expsse dicere posset: nego te pscripsisse z postea si pscripsisti ego interrupi vel nego me p misisse: z postea pactū opponere de ñ petēdo: sic dicendo. Tuā pscriptionē interrupi: vel pactū de nō petendo fecisti: vel his site: intentionē aduersarij non fatet: cū adhuc dicere posit: ñ pmisi: ñ pscripsisti: z sic de singul. Tutius tñ esset ipi reo sic dicē. Nego me pmisisse. Et posito q pmiserim: postea pactuz de ñ petendo fecisti: z sic de singul. Ad hec xiij. q. ij. in pncipio. Sed qz hec forma vbor docet mētiri: vbi vitas z cōscia est in ōziū: ñ est āplectenda: cū pus aias: demū linguas oz fieri eruditas: vt i pemio. ff. i si. Unū nō q idez qd dicē hec regula in exceptōe intelligas z in replicatōe. Unō sic excipiēs ñ cōsitet actōez: ita nec replicās exceptionem: eadē de cā. Sicut enim se hz exceptio ad actionē: ita z replicatio ad exceptionē: z qnadruplicatio ad replicationem. Et hoc satis pbat: de except. dilecti Jo. an.

Factum legitime retractari non debet: licet casus postea eueniat: a quo ñ potuit incboari.

Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. in ambiguis. Exēplifica in eo qui contraxit matrimonium: et postea factus est furiosus. xxxij. q. vij. Nec furiosus. Idem in superueniente affinitate: de eo qui cogno. consan. vxo. sue. c. penulti. Idem in adoptione superueniente. ff. de ritu. nup. adoptiuum. Et nota q aliam regulam habes infra per contrarium: scilicet non firmatur: qz licet casus superueniat a quo potuit incboari: non firmatur quod ab initio nō valebat: vt infra.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quod tñ intelligas vt ibi dicit̃: ita q̃ a ꝓncipio factum erat legitime: ñ retractat̃: ꝫ supueniat casus in q̃ non potuit inchoari: vt ℍ. Et nõ q̃ dicit retractari. q. d. Propter causaꝫ supuenientẽ non retractatur: ac si legitime non fuisset factum. Interduꝫ tñ ꝓpter supuenientẽ cãm ꝓpedit̃ eius effectus qõ legitime factũ erat. Exẽplifica p canonẽ. xxxiij. di. cõiter. Et õ cleri. egro. ꝑsbyterꝫ ꝛc. Jo. an. ¶ Extendo. Religiosus post ꝓfessionẽ si efficit̃ pessim⁹ vel fatuus: nõ tñ ꝓpter hoc soluit̃ vel retractat̃ profesio: ꝓlat⁹ post ꝓlaturã efficit̃ malus: excõicatus: et hi⁹: non tñ p hoc retractat̃ electio vel ꝯfirmatõ ei⁹ Absoluit qs a pctis: dicens se velle facere pniam iniũctam se cõtritum: ꝛ fatisfacere lesis: et restituẽ postea mutat ꝓpositũ: nil volẽs facere ñ p hoc retractat̃ absolutio facta: ꝫ tunc peccat mortal'r: cũ proponit illa nõ facere: de pen. dis. i. Magna ĩ glo. ꝛ huiusmõi.

Frustra sibi fidez quis

postulat ab eo seruari: cui fidẽ a se ꝑstitaꝫ seruare recusat. Pone casũ in fideli q̃ ad dñm: et in dño q̃ ad fidelẽ seu vasallũ. xxij. q. v. de forma. Itẽ de eo q̃ interposita ꝯditiõe iurauit aliqd facere: de iure iuran. puenit. ij. vbi de ℍ. Item de eo q̃ non vult trãsactionẽ interpositã obseruare. C. de pac. Cum proponas. Cõcor. qõ habetur. xcv. di. esto ibi. Cur ego te hẽbo in ꝓncipẽ: cũ non hẽas me ĩ senatorẽ. Sz nonne hosti seruanda est fides. xxiij. q. i. noli. So. vt ibi nõ. Illud. n. verꝫ est: cũ ipse hostis nobis fuat fidez: ꝛ sic ꝯcor. cũ hac regula. Item ℣. xxxiij. q. v. Qõ deo. Ubi dr: q̃ si vir et vxor pari cõsensu vouent ꝯtinentiã: vno labente alter dz pseuerare. So. Illa ꝓmissio ñ fuerit facta hoĩ: ꝫ deo. Et que deo vouenẽ: sine vlla ꝯditione ĩpleri debẽt. xxxij. q. viij. c. i. Et ꝫ vxor adulẽata sit: peccat tamen vir adulterando. xxxij. q. vi. p totũ. Frustra igit̃ debitum petit q̃ qõ dz ñ ꝓpedit. ¶ Unuꝫ nõ q̃ qñ ptes aliqd sibi ad inuicẽ ꝓmittũt sub pena: ꝛ vna pars ꝑ no frangit fidẽ. Aut expedit magis alteri parti penã ꝓseq: ꝛ stare pacto: vt ℣ctui: aut mag' expedit sibi fidem rũpere. In ꝓmo casu ꝫ fides sit sibi fracta: ipse tñ ꝓ sua pte seruet eandẽ. ꝛ sic poterit petẽ penã cũ effectu. In secũdo casu secure frãgat fidẽ ꝛ fiet hincide mutua ꝯpensatio penaꝝ: vt de penis ꝯstitutis. Et sic illã decre. intelligas: ꝛ q̃ ibi nõ. Jo. an. ¶ Extende. Deus ꝓmittit ꝓmiũ ꝛ bona tpalia: si bñ faciamus: qõ ꝓmittimus in baptismo: ꝛ penitentiam agam⁹. Et qz nos frãgimus fidẽ: ꝛ de⁹ reuocat ꝓmissa: de pe. di. i. si agamus. et. c ꝑdixerat. In societate aliqua ꝓmittunt ad inuicẽ oĩa lucra cõicare: cũ vnus certus est sociũ non seruare hoc: nec ipse tenet̃ seruare. Promittũt ad inuicẽ ꝯiuges tacite reddere debitũ alter alteri petẽti: et alij nõ adherere. Si q̃ alter adulteret̃: ĩnocẽs certe ℍ sciens: ñ tenet̃ illi adulteranti reddere debitũ ex q̃ fregit sibi fidem: non tamen potest et ipse adulterare ꝛc.

Generi per speciem de

rogat̃. Hec regula sũpta est ex. l. ff. e. ti. in toto. Pone casum. xciij. di. c. vlt. Ubi diaconus q̃ general'r est minor ꝑsbytero: in illo spãli casu. s. q̃ obtinet vices epi maior est. Itẽ de offi. leg. c. studuisti: vbi de ea cognoscit delegatus spãlis: ñ general' legatus. Hec regula hz locũ in rescriptis: siue ꝓmuꝫ sit generale: ꝛ ꝫm spãle: vt de rescrip. pastoral'. Siue ꝓmũ sit spãle: ꝛ ꝫm generale: vt eo. ti. abbatẽ. Siue eodẽ tpe sit datũ generale ꝛ spãle. Ad ℍ rescriptũ. c. i. li. vi. Rescriptũ ãt spẽale ñ tollit ꝓuilegiũ generale: vt eo. ti. cũ ordinẽ. Qõ est ℣: nisi de ipo priuilegio fiat mẽtio in rescripto: vt ibi. ¶ Uolũt q̃daꝫ h⁹ regule dictũ extendere ad ꝓuilegia: vt ꝫm spãle deroget generali ꝓmo. Sz hoc est falsũ: qz semp valet ꝓmũ: siue sit generale: siue spẽale si in secũdo ñ tollat̃ exꝑsse: de ꝑscrip. veniens. li. vi. Et in regula supra decet. Rõ diuersitatis est: qz p ꝓmũ ꝓuilegium etiã generale: statim ꝯsegũ q̃s plenũ ius. Sz p ꝓmum rescriptum generale: ñ statim cõsegũt q̃s plenam iurisditiõez in spẽbus: de rescrip. pastoralis: ꝛ iõ statim tollũt facilius. Cõtra de offi. dele. ex pte. Ubi ꝛm spãle non derogat ꝓmo generali: sed ibi si bñ intue'ur vtraꝫ fuerat spẽale: ꝛ dic vt ibi. Notauit igit̃ Gof. de offi. lega. c. ij. q̃ ℍ regula fallit in trib⁹ casibus. In ꝓuilegio vt de rescrip. cum ordinem. Et cũ genus ad vnicã rem referꝫ: vt ĩ decre. Ex pte. Et cũ spẽales lr̃e non exibent̃ re ĩtegra de fid̃. ꝑsbyterorꝫ: ex tuaꝫ. Item nõ circa hanc regulam: q̃ non tñ valet genus ad spẽm q̃ ꝯtum species q̃ ad genus: de appel. c. ij. li. vi. Et õ ℍ. xxiij. di. Quãq̃. Item nõ: q̃ licet p spẽz generi derogetur: vt hic in regula tñ spẽs sub genere bñ cõtinet. xiij. q. ij. Non extimemus. Semp enim in generalib⁹ specialia insunt ꝛc. Jo. an. Extende ad statuta ciuitatis: qz p hanc legẽ q̃ est spũalis alicuius ciuitat' derogat̃ legi generali ĩperiali i eo q̃ est ℣. Et legi generali qua oẽs eccl'e ꝛ monasteria in aliq̃ diocesi subsunt diocesano: derogat̃ p spẽalia ꝓuilegia mendicantium. s. predicatorum: minorum: heretaꝝ: carmelitarum: seruitaꝝ: ꝛ alijs exemptorꝝ monachorꝝ.

Homagium indignum

est et a romana ecclia alienuꝫ: vt ꝓ specialibus facere homagiũ ꝯpellat̃ qs. Hec regula hẽtur õ re. iu. i decreta. Et ꝫm glo. ibi homagiũ dr iuramẽtũ fidelitat': qõ ñ licet facere, p aliq̃ spũali cuꝫ hoc sit simoniacũ de simo. ex diligẽti. Aliqn clerie⁹ tenetur prelato facere obedientiam: ꝛ in casibus iuramentũ facere de obedientia: vel de fidelitate: et ℍ p⁹ fceptã administratõez: õ iureiu. null⁹. Et. xxiij. di. Quãq̃. Alias ĩ spũalib⁹ nullũ iuramẽtũ: nulla pactio: nulla obligatõ dz ĩtuenire. Et si ĩtuenerit: nulla obligatõez õ iure vt de facto ĩduceret: vt õ pac. pactiones. A romana ꝛc. Ergo a ꝯsuetudine aliaꝝ ecclarũ dz esse alienum: qz quod romana ecclia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

approbat vel reprobat ꝛ alie ecclie ꝗ facere debēt cū ab ipsa suā habeant institutionez ꝛ auctoritatē: di.xi.ꝑ.ꝗs.ꝛ.c.nolite Ber.

In iudiciis nō ē accep/

tio ꝓsonarꝫ bnīda. Pone casum.iij.q.ix.necesse. Et de iudic'.nouit. Aliorꝫ.n.honores alijs non debēt ee occasio nocendi. C. de statu.ꝛ ima.l. vlti. Ad hoc xi.q.iij.si gs. Signanī Ꝑsia ad hanc regulā.xi.dis. .c.i. Et.xlv. di.cū beatus. Et.xcvij.di.nobilissim': de offi.dele.sane. Ho.in penis deferī dignitati et ꝓsone: vt ibi. Et ō hoc de trāsac.c.vlti. Idem in se dendo ꝛ assurgēdo: di.xciij.nō oꝫ. Et nō.iij.q.ix.c. vlti. In iudicijs aūt vel snia non est bnīda acceptō ꝓsonarꝫ: vt hic. In eis.n.est qualitas seruanda: vt hic in regula. Itez in pnie exhibitione. xxvi.q.vij. sacerdos. Item in fide christi suscipienda: de cōse. di.iiij.nec ꝗ̄ꝗ̄. Et in alijs sacramētis: de ꝓiu. fuo. c.i. Et in pauperꝫ receptione cū sufficere possum'. xlij.di.gescamus. Et in alijs opibus pietatis. xvi. q.i.si cupis. Doc g̃ qō dicit in iudicijs soluit Ꝑsia. ¶ Et nō ꝙ iudiciū interdū ponī ,p eo qō ,pcedit snīam: vt hic in regula. Interduꝫ ,p ꝑdēnatione: de ꝓse.di.ij.timorē. Interdū ,p discretione.iij.q.vij.ꝗ. tria. Interdū ,p vltima volūtate: de sepul.c. penl'. Et nota ꝙ lꝫ iudex vti nō debeat acceptione ꝓso/ narū i iudicijs: vt hic: tn vtile est i arbitrartijs iudi cem gratiosū habere: de offi.dele.cōsuluit. Laueat tn ne in faciendo gratiā icurrat penā ꝓstitutionis: ō re iudi.cū eterni.li vi. ¶ Extēde ꝙ deus nō ē ac ceptor ꝓsonarꝫ: ex eo ꝙ vni dat gratiā nō alteri: qꝛ ꝓsonarꝫ acceptio hꝫ locū in his: q̃ gs hꝫ dare seu di stribuere ex debito: de' nulli est debitor: g̃ ꝛē.|

Ignorantia facti non iu

ris excusat. Pone casum in ignorantia facti: de or dinato ignorāter a simoniaco: quē.s.nesciebat eē simoniacū.i.ꝑmisisse tale factum.i.q.i.si g a simo/ niacis. Item in eo q,ignorabat bnīficium ,reserua/ tuꝫ p papā vel alīs collatū: de ꝓeben. si bnīficia.li. vi. de ignorātia iuris pone casum.i.q.iiij.ꝗ. notan dū in fi. Hec regula nō indiget glo. cū ei' materia plenissime habeat in dicto.ꝗ.notandū in textu et glo.ꝛ dis.xxxviij.in sūma. Unū nō ꝙ cuꝫ queritī de cōdēnatione expensarꝫ litis dicim': ꝙ i ,pncipali cā ,pbabilis error excusat a cōdēnatione expensa rum.ij.q.iij.c.paulū. Sed in cā appellatōis īdistin cte vicī' cōdēnat victori in expensis.ij.q.vi. omni modo. Nō h' diuersitatis colligit ,p hanc regulā. In ,pncipal.n.cā est error facti: qꝛ in ea ex ,pbatōi/ bus q̃ in facto ꝓsistūt ,pcedit: ſz in appel.cā ,pcedit ex actis ,pozis cāe: ꝙ ñ ibi est error iuris: ꝛ iō nō ex cusat a ꝑdēnatione: vt ꝗ in regula. Lī ,pm Inno. et Posti. si in cā appellationis ñ ,pcedit ,p sola antiq̃ acta: ſz inducūtur ,pbationes noue: ,p q̃s ,puñciet probabil' error: tunc bn̄ excusat victum a ꝑdēnati one: qō vez puto. ¶ Extende materiā: qꝛ vtilis ē. duplex ignorantia.s.facti ꝛ iuris. Ignorantia fac ti excusat a toto. Si qs dabat operam rei licite: et adhibuit debitā diligentiam. Hec ē Ꝑ.xxxiij.q.ij. in lectū: vbi ponit ,pnia ignorantī ,pbabilī factū i re licita. Sed illud fit ad cautelā. Si āt daret opā rei illicite: vt ludendo ludo noxio: inaduertenter occidit: vel non adhibet diligentiā non excusat a toto: ſz a tanto. Ignorantia iuris diuini ꝛ natural' in his q̃ sunt necessaria ad salutē: neminē excusat bnīte vsum rōis a toto: ſz a tāto: di.xxxviij.ꝗ.i. Si est crassa.i.ex negligentia ,pcedēs: ſz si est affectata vt.s.liberius peccet non vult scire: non excusat: ſz auget pctū: imo est ,spāle pttū. Ignorantia āt iurī canonici vel ciuil' ꝗ̄tum ad cōia ,pcepta ecclie nō excusat a toto eos: q potuerūt habere copiā docē tium. Hec ,platos religiosos ꝛ clericos ꝗ̄tuꝫ ad ea q̃ ,ptinent' ad statū snū: di.xxxviij. si in laicis. Sed illos q non habuerūt copiā addiscēdi: vt ī dicta di .ꝗ.i. Quātū, aūt ad lucꝫ captandum vel dānū tpa ,pozale vitādū quō excuset: vide.i.q.iiij.ꝗ.notādū. Et de ignorantia habes.J.in ij.,pte.

Ignorantia presumitur

vbi scia non ,pbat'. Pone casum.lxxxij.di.,ppostu sti i fi.,pm ꝙ ibi iacet littera. Ex Ꝑ.xvi.dis. Qō dicī/ tis Et.ix.q.i. ordinationes. cū similibus: i qbus iuri bus dī' ꝙ non ,plumit' ignorātia: ſz scētia. Ho. dic vt in ,pdicto.c. ,ppostuisti. ꝙ circa ea que publice fi unt ,plumit' scientia nisi ,pbetur ignorantia. Sed circa ea q̃ fiūt occulte: ,plumit' ignorantia nisi scia ,probet' vt hic. Et scias: ꝙ hec regula vera est ī his que qs scire vel indagare nō tenet'. In his āt que scire vel indagare tenet' nō hꝫ: locū: sīē in eligēdo ,plato.lxi.dis.c.ij.ꝛ.viij.q.ij.dilectissimi. ꝛ ideo ,psu mitur scientia nisi ,pbetur ignorāntia. Ad hoc est qō lex dicit: ꝙ magistratus tenet' de idoneitate tu torīs vel curatoris ingrere quē nolauit. ¶ Qꝛ āt regula dicit ,plumit': est huius vtutis hec ,plūptio: vt transferat onus ,probandi in aduersariū: ꝛ idē est in alijs casibus: g nota.vi.q.vlti. Actor. ¶ Itē nota: ꝙ ignorantia tribus modis ,pbatur. Prima per sacramentum: vt cū iuro me ignorasse: ꝛ tunc demuꝫ admittitur ,pbatio: hec cū ē ,probabil'. Se cundo quando id ,probatur ex quo sequitur ,ne/ cessario me ignorasse: puta me tunc fuisse annicu lum vel furiosum. Tertio, qn̄ ,probatur id: non ex quo necessario: ſz verisimiliter sequitur me igno rasse: puta me tunc absentem fuisse: et hoc dicere volunt Jo. ,p^. q.i.si que a simoniacis. Et licet in fa cto ,proprio ,probabilis sit aliquando ignorantia: ,probabilior tamen in alieno: quod dic vt nota.i. q.iiij.ꝗ.notandum. Et in regula ignorantia facti. Et qꝛ ignorantia iuris naturalis ,non excusat: iō de tali non loqtur hec regula Jo.an.

Indultum a iure bene/

ficiū nemini est auferendū. Pone casum ī licētia nubendi data ab ap'lo: di.xxviij.de his. Itez ī āno dato ad ,pmotōez sacerdotij de elec.cōmissa.li.vi.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Item ī quadrimestri tpe dato cōdēnato in psonali actōe ad solūēdū.ff.de re.iudi.l.iiij.§.si qs ꝺēnatus. Ista auferri nō pnt nec abbreuiari. Cōtra de re iudi.q ad ꝺsultatōes.Et de appel.cū sit.So.q̃d dā est iuris bñficium qd ñ pōt alicui auferri:vt inducie.x.diex ad appellandū.ij.q.vi.anterior. Inducie quatuor annor ad petendū restitutiones de in integ.resti.c.i.li.vi.Et istud verū est ī istis ī alijs induciis q̃ danť a lege:siue tacito vel expsso ministerio iudicantis. Qdam bñficium est qd sīn cā auferri non pōt.Et sic intelligitur ꝗ regula:sz cuz cāe cognitū bñ pt auferri. Et notať ꝺ ꝗ plene ī dicta decra.cū sit.Et illud verū ī inducijs q̃ licet dentur a iure:interuenit tū in eis expsum vel tacituz ministeriū iudicantis:vt in deliberatorijs.xx. dierum ī sūbus. Qd ergo hic dicť:q bñficiuz iuris nemini est auferēdum:intelligas ab hoīe ī sīn cāe cognitione. Alio.n.iure iterdū tollť alterius iurť bñficium. Pone exemplū in solēniter vouente: q non ꝺbit de voto ī vo.re.c.i.li.vi.Itē in ꝺtumace ī non veniendo. Item in notorio criminoso:ī ētio appellante q non audiuntur appellantes.xxiiij.q. iij.de illicita.ꝺ appel.ppsuit.ī.c.tua nob. Sz vbi ius aufert vel pmittit hoīes auferre:cessat regla. Sic ē videre in pre:q hz a iure vsufructum ī bonis aduēticijs filij.C.de bo.q̃ lib.l.cū oz. Et tamē auferť ppter relinquētem ea ꝺditione ne ad pres pueniat vsufructus:in auten.vt li.ma. Itē a lege datur marito administratio bonor paraternaliuz ī tñ pōt auferri p mulieris phibitionez. Sed ista que fūt pmittente lege:p hoīem fieri non videnť sz potius p legez pmittentē. Jo.an. Extende regulam.Tps datū ad eligendū vl petenduz ꝺfirmationem:ñ pōt tolli nec abbreuiari inuitis. Sicť tēpus vnus anni ad pbationem in religiosis. Nec ius qd qs hz ī eligēdo. Nec q nō possit libē eligē sepulturā:si non est religiosus. Nec magistro nec plato pōt auferri q non castiget moderate scholareo vel subditos.

In obscuris minimuz ē

sequēdū. Hec regula sūpta est ex.l.ff.e.ti.semp in obscuris. Pone casū de censi.Ex pte.vbi ī dubio non ꝺpelluntur soluere vota ad maximaz: sed ad minimā mensuraz.Ad idem.ff.de leg.minimis.v. minus.sic in genē legatis debenť minimi. Circa hanc regulam nota:q in obscuris statum inspicimus qd est minimū:imo inspicim' pmo qd ē verisīlius:ī qd fieri ꝺsueuit vt in regula sequēti cuz suis ꝺcor. Si ꝗ sciri ñ pōt:tūc inspicim' qd est minimū. Primo ergo inspicim' qd expsse agit:puta .x.lib.bon. vel quod agit tacite dico vel rōe rei q̃ vendit.x.lib. vel rōe psone: vel rōe ꝺsuetudinis: vltimo quod ē minimū:vt hic. Rō huius regle ē qz de minimo non ē dubiuz sensisse:qz si intellexit de maximo ergo ī de minimo: qz plus ꝺtinet ī se qd est minus:sed non ecōtra. Et de ꝗ dicetur ī regula plus semp. Alibi tñ hēs argumeta de mediocritate spectanda.x.q.ij.hoc ius. Et potest dici q in speciebus ī artificijs medius inspicimus: vt nō.ff.man.l.sideiussorē. In q̃titatibus aūt inspicimus quod ē minimū:vt in pdicta.l. sideiussorem Item locū hz ꝗ regula in penis:vt.J.e.ī penis Jo. an. Extende.Cū dubitet qs q̃taz pniam dz peccatori dare:melius est errare in modicitate:q̃ ī excessu: qz melius ē ꝯz Christo hře deo reddere rationem de nimia misericordia:q̃ de nimia seuertate.xx vi.q. vij.alligant.Cum qs etiam est pplex' fm ꝺsciam suam inter duo mala:minimū est eligendum:dis.xiij.nerui.Cū qs dubitat de diuersis opibus:qd magis debeat facere:vel qd de se sentire:sequať minimū.i.humilius.

Inspicimus in obscu/

ris qd ē verisīlius:vt qd plerūq ꝺsueuit fieri. Hec regula sūpta est ex.l.ff.eo.ti.in obscuris. Pone casum.Aliqs ꝺxit cum vidua:ī longo tpe habitauit cū ipa:illa dicit se incognitam. In ꝗ obscuro psumitur cognita:qd verisīlius est.xxiij.q.i.si qs acceperit. Item cā cellata vel obscurata littera nois psumimus ibi illam litterā fuisse:de qua est verisīlius:de fide instru.inter dilectos. Itē ī dubio verisīle est filiuz iniuste exheredatū.C.de inoffi.test. auť nō liceat. Et hoc repete qd dictū est ī pcedēti regula Jo.an. Extende. Tpe pestis cū dubium est alicui si debet recedere a loco infecto: verisīlius ē vt vitet mortem vel infirmitatē:subtrahendo se a loco infecto:ī sic fieri ꝺsueuit. Et hoc nisi ex aliq̃ cā oporteret aliquē pmanere:vt sunt curati sacerdotes.xxiij.q.iiij.de tirijs.ī.§.sequēti. Dubitat qs si in ieiunijs ex quadragesimam debeat vti lacticinijs:faciat qd fieri ꝺsueuit a timoratis in hi' locis:di.xi.catholica:ī dis.xij.illud. Poterat dubitare Abraam de pudicitia auferēda vxori si diceret sororē suā:de occisione sui si diceret cē vxorez. Fecit id ex quo verisimilius poterat se iuuare.xxij. .q.ij. Queritur.

In penis benignior est

interptatio facienda. Hec regula sumpta est ex.l. ff.e.ti.factū. Pone casuz in iudice q ita pnūciauit Temere accusasti calūniatorē:non pnunciat.ij.q. iij.notandū. Item pūatus a collegio doctor nō p petuo:sz tpaliter intelligit pūatus:de cōsti. ex litteris. Item tutor remot' non expsso an ppter dolū an ppter culpā:remotus intelligit ppter culpam .ff.de suspec.tu.l.hoc.n. Concor.cū regula:de penitentiis.§.pene.vbi dť q pene legū interptatiōe magis st molliende q̃ exasperande. Et ex hac regla ē argumētū. Qz in dubio psumit cassatio electiōis facta ñ vicio psone:sz electōis mō. Et nō q ꝗ benigna interptatio fit ī multis. Prio qz ex multiplici pena expssa elegim' mitiorē.l.di.cos. Scdo qz si vbū pōt īportaret penā ppetuā ī tpalē:eligim' tpalez.xxiij. q.iiij.ñ oz.ij. Saluo eo qd hēs di.l.c.i.ī de cōsti.ex lris.p Ber.ī modernos:ī accur. Tertō:qz ꝺ penis

nō arguimus ad fictā: qz pene nō excedūt, ppūz casū: vt dr̄ de pe. di. i. §. pene. Quarto qz vbi ē talever bū puniāt: puenīt: z hi⁹: p sniam itelligim⁹: non ipo iure: de elec. qz, ppter. Nisi essent ibi verba q̄ aliud saperent: vt ipo iure: vel eo ipo: de elec. q̄ sit li. vi. Sar. tñ ⊃tra: sed pmū credo fm Guil'. Quinto qz i dubio mitiozē cām eligimus. ff. de suspec. tu. l. hec enī. An aūt iudex potiit pēas moderare. nō. ij. q. iij. §. notādū in glo. Benignioz dicit canon. Il la dignioza sūt imitatōe q̄ sūt excellentioza pietate: di. xv. Iāe. Interptatio: de mltiplici iterptatōe: nō. xi q. i. §. ex bis oibus. Io. an. Extende. Cū videm⁹ aliquos flagellatos: pcipue bonos cū diuersis de cāis flagella cōtingāt: vt de pe. di. iij. productoz. de bem⁹ iterptari i benignioz cām: puta ad maiozem cumulū pmij. Itē cū nos de⁹ flagellat: quod faciat ad purgatione peccatoz: de pe. di. i. si peccatū: ñ ad iniū dānatōis: vt Anthiochū z herodē. Itē vt cū seueritate misceat misericozdiā: aliqd diminuēdo si pōt. Sicut deus punit citra ⊃dignū: di. xlv. disci plina. z. c. q iuste: cū glo.

Imputari non debet ei

per quē stat si non faciat: qō p eū fuerat faciēdum Pone casū i eo q dz appellatōem proseq ifra ānū: cui nō iputat̄ si p eū nō stetit. ij. q. vi. anteriozū. Itē i eo q dz, pmoueri ifra annū ad sacerdotiū: cui nō currit annus ipe: si iusto ipedimento detentus nō potuit, pmoueri: de elec. cōmissa li. vi. Itē i eo q rē emit sub pacto legis cōmissorie. s. q⁹ si pcium infra terminū statutū nō solueret: res eēt inepta: z emptor i terminio soluere volēs nō habuit cui soluerz sibi nō iputat̄. ff. ō leg. cōmissoria. l. cōmissoria i fi. Ad idem. xliij. di. ephesijs. Et nota q⁹ dicit p quē non stat. Nō enī sufficit velle nisi ad op⁹ procedat quātū in eo ē. Impossibilitas ergo facti sicut a pn cipio annullat obligationē: vt i regula nullus: ita z ex post facto elidit: vt hic. Si tñ tenetur quis facere aliqd in certū tēpus: nec p eū stetit licet nō iputetur: tñ post tps tenet̄: de do. z cōtu. cū dilecti. Consulo tñ q⁹ si pōt ifra tps de ipotentia protestet̄. ij. q. vi. post appella. Sed qd dices de eo q sua culpa incidit in casū: per quē postea facere nō potuit: quod per eū fuerat faciendum; videt̄ pmo q⁹ sibi sit iputandū. qz regl'ariter qs de casu tenet̄: q segtur culpā: di. l. sepe z. c. studeat: z de eta. z quali. c. i. In contrariū videt̄ de elec. c. vlt. z de pben. qz diuersitatē Satis videt̄ dici posse: q⁹ iputādū sit illi ppter iura pmo iducta. Hic dicit lex: nō debere succurri ei q i necessitate se posuit. ff. q satisda. co. l. fideiussor. Ad iura in contrariū inducta: rñdeo z dico: q⁹ decre. illa de elec. c. vlt. z decre. diuersitatis: loquunt̄ de quadā pena canonis prolata: solū ⊃tra negligētes: vñ ibi culpa siue negligētia nō pūitur. Hoc satis probat decre. qz. Vel dic q⁹ si ex culpa imponit̄ aliqua pena suspēsio vel deportatio: tūc culpa illa vlterius pūiri nō dz, ad hoc, xiij. q. ij. c. vlti. Io. an. Extēde: qz si paterfamilias facit qō i se ē: ad corrigendū familiam z dirigendum z tñ mala est: sibi nō iputatur quo ad deū vel ecclīam: z sil'r platus si facit quod i se ē ad directōem z prosectū subditoz z tñ mali sūt: sibi non iputat̄: vt. xl viij. di. §. Quid tē siet: z. c. q̄ tūlibet: z. c. quod ad nos. Sil'r si qs q̄rit baptismū penitētiā: z hi⁹: z p eū nō stat q⁹ accipiat: sz qz non inuenit administrātē hi⁹ sibi ñ iputat̄ quo ad iteritū salutis: si als est ⊃tritus: de conse. di. iiij. baptismi vicē: z de pe. di. i. quē peniet. Sil'r iudex: aduocat⁹: medicus: si faciūt quod i se est̄ vsu officioz suoz nihil omittendo de cōtingentibus: si dāna sequūtur: non eis imputatur.

Is qui in ius succedit al

terius eo iure quo ille vti debebit. Hec regula sūpla est ex. l. ff. e. ti. g in ius. Pone casū, in patrono: qz eodem iure vtet successor: quo z pdecessor. xviij. q. ij. eleutherius. Itē cōuenitur successor p rescriptū ipetratū ⊃tra pdecessorē: de fo. cōpe. dilecti. itez in herede q non vsucapit: quod non vsucapiebat defūctus. Fallit hec regula in multis casibus. Primo, vbicūq; morte defūcti confirmat donatio ibi enī heres nō penitet. C. fami. hercis. l. filio. Itez fallit in cōuentiōib⁹ vbi ex pson successoris mutat̄ foz⁹. Dic ē q⁹ cleric⁹ ēt i ciuilib⁹ z primōialib⁹ ⊃uenīt̄ coā suo iudice. xi. q. i. null⁹. de fo. cōpe. cū sit Itē fallit de iure pa. c. i, li. vi. In casu vbi eccl'ia succedit laico patrono. Nā ecclesia hz sex menses: cū tñ laicus habeat solū. iiij. Item legatarij acceptare nō pūt legatū pro parte: z pro parte respuere. Si tñ decedat plibus heredibus dimissis: vn⁹ heres poterit pro pte sua acceptare: alter pro parte sua respuere. ff. de leg. l. legatarius. Item fallit in casu q habetur i. l. procula: de proba. Itē in casu q ad. l. falci. repitur. Nō regule est q̄re eodez iure dz vti. qz plus iur' hre nō pōt: vt in regula: nemo potest. Minus nō: qz heres censet̄ eadē pson cū defuncto z successor cū pdecessore. Et nota q⁹ dicit eodē iure nō eo pūilegio ex sui pson. Si psonale erat pūilegiū pdecessoris: qz pūilegiū personale zē. j. in regula cū suis cōcoz. Idē dico de pacto personali: de trāsac. de cetero Io. an. Extende. Eādē ptātē hz papa q est pro tpe: ad statuendū z destruendū: quā oēs sui pdecessores etiā si malus: di. xl. si papa Eandem auctoritatez hūt epi: abbates generales: magistri: vel ministri: pōres cōuentuales: quā habuerūt eozū pdecessores in dictis officijs rōne ipsozū officioz. Illam exeiuptōnem habent exempti successores quā z pdecessores ex pūilegijs antigs concessis z non habitis zē.

In re cōmuni potioz est

conditio prohibentis. Pone casū in duobus coniugatis: quozum vno vouere continentiam volente altero prohibente potioz est conditio vel causa prohibentis. xxxiij. q. v. c. i. Item in electione fienda vno prohibente ne procedatur per viam compromissi alijs volentib⁹: potioz est cōditio phibēt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de elec. qz propter. Item duob' hñtibus cõez parietem: vno volente destruere z reficere altero prohibente: destruere non põt. ff. de serui. vr. predi. parietez. ¶ Fallit hec regula. Prio qñ non interest socij: puta qz vult ĩcrustare vel pingere: vel vult scalas ponere iuẋ parietez. Secũdo qñ ob hoc q̃sita ē vt opus fiat. Item qñ edificiuz reficeret. ff. de dã. insec. l. in reficiendo. Item fauoz religionis: vt si ibi sepeliri velit. ff. de relig. si plures. Vel in cõe sepulcrũ aliũ mittere: institu. de rerũ diui. §. religiosum Item cũ donatoz rem cõem habz cũ donatario. C. de dona. l. sancim'. Prohibentis. Ratio est: qz volens non solũ dñs est illius rei: sz z prohibens. Et scire debes aliqd cõe vel singulis vt hic. Aliquid cõe vt collegio: z de hoc infra q̃ omnes Jo. an.

¶ Extendi potest ad casũ: cuz quis hñs vsum rõnis vult inirare religionem'añ. xiij. ãnũ: z pater vl tutoz, phibet vl econtra: pater vellet q̃ ipe intraret z ipe non vult: potioz ē conditio prohibenti. Item ĩ votis q̃ fiũt a religiosis: oportet q̃ ocurrat voluntas prelati cum vouente ĩ executõe. Vñ si ipe vult ĩplere votũ factũ abstinẽtie z bi': z platus non vult vel abbas seu platus vult: q̃ plus faciat q̃ tenetur potioz est oditio, phibentis. Ber. abbas nõ augeat vota mea: sine mea voluntate.

In malis promissis fidẽ

non expedit obseruari. Hec regula sũpta est ex verbis Isi. xxij. q. iiij. vbi dicit: in malis, pmissis rescind fidem: z ĩ turpi voto muta decretũ. Et prosequẽs hanc regulã ꝓm ea que dicaz ifra in regula: nõ ē obligatoriũ. ¶ Et nota. q̃ dicit ĩ mal' pmissis. Nazlicet mala promissa seruari non debeãt: tñ iterduz male pmissa: puta per dolũ vel metũ seruanẽ qñ. s. seruari pñt sine interitu salutis eterne si iuramẽtũ intercessit: de iureiurã. si vero Joan. an. Extende. Nota q̃ est triplex genꝰ pmissionis. Quedã ē que fit simplici verbo holum: q̃dã que firmat iuramẽto: z hec fortioz: q̃dã que fit voto z hec fortissima. Quelibet harũ si est de re licita: obligat nisi supueniat ipossibilitas. Etiã simplex pmissio obligat i foro oscie: vt dr. xxij. q. v. iuramẽti. Vbi dicit glo. Joan. q̃ ex nudo pacto oriẽ actio. xij. q. ij. q̃cũq̃. Sed fortius obligat iuramẽtũ: z exinde votũ. Sed in q̃libet harũ vbi malũ pmittatur: seruãda est regula ista: vt. s. nõ seruet. Nec ĩ hoc peccat: sed tunc qñ it licitum est promissũ: ar. ad hoc. xxij. q. iiij. vnusq̃sq̃. Et. c. quod dicendum. z. c. non periurabis: z. §. illicitum: ergo per totum.

In alternatiuis debito

ris est electio: z sufficit alterũ adimpleri. Hec regula sũpta est ex. l. ff. e. ti. in eo q̃ plus. Põe exemplũ per canonem. xii. q. ij. bone rei. Et de rescriptis inẽ ceteras. Et in viro qui in causa soluti matrimonij dotem vel eius extimationẽ restitue repromisit. ff. de in. do. plerũq̃. ¶ Sũt autem quedam alternatiue in quibus oz ordo seruari; vt cũ mãdat testatoz aliqd dari liberis: aut his deficientibus cõsanguineis: aut affinibus: qz tũc segmur ordinẽ: z est ar. ad hoc quod dixi de ordine seqndo: dis. xliij. c. sit rectoz in fi. de elec. c. i. li. vi. ¶ Cõtradicit ad hãc regulã insti. de lega. §. si generaliter. Sed illud cum eligens fuit in moza: de consue. c. vlt. li. vi. Et sic notat. Ber. in pdicta ocre. de rescrip. iter ceteras. Joan. Sic cũ sit in optõe eligentiũ: per aliquem triuz modoz, pcedere: sufficit alterũ ĩpleri: de elec. qz propter. Dauid ex tribus sibi ppositis a dño flagellis: sufficit q̃ alterũ elegit. s. pestem.

In pari delicto uel causa

potioz est conditio possidentis. Hec regula in q̃q̃ tũ dicit de delicto: sũpta est ex. l. ff. e. ti. cũ par. In q̃q̃ tũ dicit de cã: sũpta est õ. l. e. ti. ĩ pari. Pone casuz in delicto per canonem. xiiij. q. v. non sane. In eo. s. q̃ repetit pecuniã quã dedit pro iniquo iudicio. Itez in eo q̃ vsuras quas soluit: repetit: cũ ipe sit in pari delicto: de vsu. qz frustra. z. ff. õ odic. ob. tur. caul. vbi aũt. vbi hẽs: q̃ nõ repetitur qõ ppter stupzũ vel vt male iudicetur ē datũ: z de pben. si a sede li. vi. Et nota. qz videoz male exemplificare p decre. illã si a sede. Nã ibi non erat par cã: cuz vni fuerit collata p papã alteri per ordinarium. Sed non q̃ritur de paritate quo ad ptãtez oferentiũ: sz de pariere q̃ ad tps: qz cui pmo collata fuerit dubitatur z ideo in hac pari causa tpis potioz erit cõditio possidentis. ¶ Et nota q̃ hic exhibetur fauoz reo: qz absoluitur ĩ pari cã vel delicto. C. de condi. ob tur. cãm. l. ij. Vñ semp dicere osuetum': q̃ ĩ pari cã vl delicto: potioz sit excipientis cõditio Jo. an. Sic in ludo alee qui, phibetur: di. xxxv. eps. melioz est cõditio possidenti acquisitum p ludũ: q̃ pdentis: q̃ tuis. n. Jo. in glo. ibi dicat q̃ possit repeti: z p oñs debet restitui perdenti. hoc habet locuz ĩ locis: vbi vtuntur legibus iperialibus hoc mãdãtibus. s. de restit. vt. ff. de alle. l. vlt q̃ non sunt ĩ hoc abzogate: sz seruentur. Nã alr potius est paupibus erogãduz: vt de tñ de ludo plene. J. in scda parte.

In argumentum trahi

neq̃unt: q̃ propter necessitatez aliqñ sũt ocessa. Hec regula sũpta est ex. l. ff. e. ti. Que propter. Põe casũ di. lv. c. i. vbi propter necessitatẽ mistroz pmistũ sunt assumi monachos ad parochiales ecclesias. Cessante ergo hac necessitate in argumẽtũ illud trahi non debet nec. C. de sa. sanc. ecc. l. añpenul. Et concoz. ad hanc regulã illam. J. Que a iure. Et illa alia Quod alicui. Nec fupfluit hec ad illas: qz ille loquuntur de his que conceduntur ob fauozem vl gratiam: hec autem in eo qõ cõceditur ob tpis necessitatẽ. Et dicẽ ĩ argumẽtũ. q. d. iurista vl arguẽs Nõ oz arguere ō co qõ iuerdũ ex necessitate ocessũ ē: qz argumẽta de siñb' ad penit' siñta procedũt: sed iter tps necessitatis z nõ necessitatis nõ ē siñtudo: vñ nõ procedit argumẽtatio. Et ocoz. ad hãc regulam. xxxv. q. i. c. i. per qõ exemplificare potes

Naz a principio generis humani licite contraxit frat̃ cuz sozore: qz ex necessitate id faciebat: hodie aũt creuit genus humanum z sublata est necessitas: z ideo non licite contrahit̃ infra quartuz gradum: de consang. z affini. non dz. C. de pa. g ii. dis. li. z. ij. vbi ppter necessitatem famis lz filiũ distrahere: qõ als non lz. ¶ Et nota ex hac regula illud generale: q̃ cessante cã cessat effectus: ỏ iureiurã. z si christus. Et de peni: z re. cum ifirmitas. lxi. di. §. his oibus. Cessante igitur necessitate, ppter quã dispensatum est: cessat dispensatio. i. q. vij. Nõ pro remedio. Nõ verum est circa facienda: non circa facta: vt ibi notat̃. Et hoc ẽt vez: vbi vtilitas succedit loco necessitatis: sicut est de monachis ozdinãdis. xvi. q. i. sũt nõnulli. Jo. an. ¶ Dz queriẽ an cessante cã alicu tus phibitõis vel ozdinatõis ecclesiastice: cessat ipa constitutio. Et vr̃ q̃ sic. Dicẽ enim Gratianus: q̃ phibitiones ecclesiastice ppas hnt cãs: gbus cessantibus cessant z ipe: dis. lx. §. his oibus. Ubi ẽt ponit exemplũ Ambrosij electi in archiepm̃ ante baptismũ ꝓtra phibitiõem ecclesie: ar. cõtra. xix. q. ij. due sunt. Sol. Dicit glo. q̃ bono mõ sic põt exponi ustõ q̃ cessãte cã cessat ꝓstitutio. i. qñ cessat actu z exemplo: ita q̃ non possit trahi i pniciem exempli. Uel dic q̃ cessat ꝓstitutõ circa illam psonã cessante cã: vt. s. possit dispensare secũ Uel dic q̃ qñ oĩs cã cessat impulsiua finalis efficiens z occasional: tunc cessat ꝓstitutio. ¶ Istud extendi põt ad oẽs dispensationes: qz si dispensatur in aliquo aliqñ ppter aliquã necessitatem nõ ide trahi põt exemplũ. Sic z Dauid ppter necessitatẽ famis comedit panes propositõis: qõ alias non licuit: sic in necessitate vetula baptiçat q̃ als male faceret. Infirmus non ieiunus cõicat: q̃ als peccaret. Cõfessor in necessitate. s. articulo mortis absoluit ab oĩbus casib̃ z snĩjs: q̃ als ñ posset.

Quod non est licituz in

lege necessitas licitũ facit. Hec regula habetur in decre. ỏ re. iur̃. z sunt vba Bede. Et addit i textu exemplũ. Nã sabbatum custodiri pceptum ẽ: ma chabei tñ in sabbato sine culpa pugnãt. Sic z hodie: si quis fregerit ieiunium egrotus reus voti ñ habetur: hec ibi. Et sicut de ieiunio ex voto: ita ỏ ieiunio ecclie. Et idez si comedat carnes in. xl. sicẽ olim in veteri testamẽ: licuit in sabbato pugnare i necessitate: et circũcidere: ita hodie in dominicis diebus z festiuis i necessitate licet pugnare. xxiij. q. vlt. si nulla. Ac ẽt timore inimicoz supueniẽtũ remouere z ferre ad locũ tutũ victualia z suppellectilia: z cã custodiendi infirmũ: vel alia vrgente cã dimittere auditionem misse: z sic idẽ est ỏ alijs pceptis positiuis. Secus de pceptis diuinis: quia ppter nullam necessitatem licet pterire: puta piurare: adulterare: z hi̇: ne occidatur. ¶ Nec est hõ quod dictum est de violatione sabbati vel dñice: qz sanctificatio vel obseruatio festi ẽtum ad determinationem dierum: huius vel illius: est pceptũ ecclie seu positiuũ. Sed in generali q̃ vacet deo aliquo tpe est de iure diuino. Item non est contra q̃ in necessitate licet furari: qz illud ppe non est furari: qñ in necessitate. s. extrema: cuz aliter subueniri non põt: oia sunt cõia: dis. xlvij. sicẽ hi. Unde nec furtum est ẽtuz ad illud q̃ p sua extrema necessitate accipit: etiã ꝑm legis. Ad hõ facit text̃ Gratiani. i. q. i. remissionem. §. sed notanduz. Necessitas non hz legem: sed ipsa facit legem. Sed tamen religiosus in casu extreme necessitatis. i. mortis: si sine licentia curati daret sacramẽta cõionis vel extreme vnctionis non euaderet penã et excõicationem cle. de priuil̃. religiosi in cle. Illa enim nõ sunt tante necessitatis: vt baptismus.

In toto non est dubiuz

partem ꝓtineri. Pone exemplũ que hñtur i regla plus semp: z psequere hz ea que ibi nota. Cõcoz. xiiij. q. v. penale. Ubi sub nõe furti qõ ponit̃ pro toto. i. omni illicita vsurpatione rei aliene, phibet̃ vsura: rapina: z omnis alia vsurpatio. et xxxij. q. iiij. Meretrices. z de peni. dis. i. §. hi idem Jo. an. ¶ Extendi põt ad multa. Et primo deus est totale z vniuersale bonum. Quicqd est in creatura qualibet virtutis est bonum ptiale, pcedẽs ab illo totali bono. Cũ ẽ ꝑm phm. Bonum oia appetant: et quanto maius tanto maius. Si creatura, ppter aliqõ bonum ptiale in ea trahit̃ ad amozem: multo magis dz trahi a deo bono totali in toto z ẽ. Itẽ oĩs scia z sapia in deo est: et ideo si qs vult aliquã ptem: ad eum accedat: cũ querat: vt docet Amb. di. xxxv. Item totum genus humanũ fuit ẽtualr in pmis parẽtibus Adam z eua: z qlibet vir z mulier est pars decisa ab illis p seminalem ppagationem excepto christo: qui nõ fuit ex semine viri generatus. Uñ corrupto toto p inobedientiã eoz oĩs ps ẽcisa ab eis ẽ corrupta. i. q. iiij. itaq̃. Et de pse. dis. iiij. firmissime. Itẽ in sacramẽto est tot̃ christ̃: vñ z omnes ptes eius. i. corpus: aia: sanguis: diuinitas: z huiusmodi.

In generali cõcessione

non veniunt: q̃ qs non eẽt verisimilr in specie cõcessur̃. Hec vba hñtur de pe. z re. si eps. li. vi. Pone casum. xvi. q. i. frater noster. vbi general̃ ꝓmissio facta legato p papam: non extendit̃ ad cãs fidei. Item. C. q̃ res pig. obli. pos. l. i. vbi in generali obligatione pignoris: nõ veniũt vxor z alũni: z que quis verisimilr non est credendus obligasse spãlr. ¶ Et nõ q̃ non solum in obscuris inspicimus id qõ est verisimile: sed ẽt in generalibus vt hic i regula. ¶ Si quera q̃ sunt illa q̃ verisimilr non dicẽtur in specie concessisse. R. hõ cognosci ex impossibili vel inhumana vel dura separatione: vt puta ministeria artis sue: vel q̃ ad effectões ptinent generali obligatione non veniũt. ff. de pig. l. obligatione. Et nota q̃ ex hac regula vbum generale restringi: ad idem de rescript. c. ij. li. vi. Item fac̃ hec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

regula de eo:q generalr tenetur aliquē cōtra oēs iuuare. Nūqd ꝓtra se vl filios. Et nota. ō B.xxij. q.v. de forma in glo. Jo.an. ¶ Hec regula mltum facit ad auctoritatē que dat a platis luis inferioribus. Naz scōm doctores si dicat eis his quibus dat licentiam audiendi confessiones. Ego ꝓcedo vob auctoritatem meā. Ex ista generali cōcessiōe non intelliguntur ꝓcessi casus reseruati sibi nisi ipse specificet. Et si cōcedit casus sibi reseruatos: non vl ex hoc cōcessisse absolutionem ab excōicatione: aut dispensatione in votis. Et ideo ista in speciali sunt petenda.

Infamibus porte nō patent dignitatum.

Hec regula vl sumpta. C. ō dig. l.ij.li.xij. Ubi dicit lex. Heeꝫ quos infamia ab honestor cetu segregat: dignitatl porte patebūt. Pone casum p canonem: dis.lxxxi.tanti daniel. z ō ex ces. pla. inter dilectos. Ad idem di.xxxiij.laici. vbi dl q opinio ordinandi vacillare non dz. De infamia autē qd sit z quō ꝓbatur: z de mltiplici eiꝰ genere: dic vt nō. iij.q.vij.§. Tria. v. porro ifamia. Et qō dicit hec regula de dignitatibus: itelligas de ecclasticis z secularibus. Infamis.n.iudex ee non pōt. iij.q.vij. ifamis. Bñ tñ esse potest arbiter. iij.q.vij.tria. v. cognitores. Sed an ꝓcurator possit esse: quere nō. di.l.accedens. z. iij.q.x.c. vlti. Jo. an. Infamis est coram deo et curia celesti qlibet peccator in mortali constitutus: de pe. di.i.ecclia. Ulñ in ipo pseuerante non patent porte dignitatū regni celestis i quo sunt omnes reges z sacerdotes: vt dl in apocalipsi.

Locupletari non debet

aliquis cū alterius iniuria vel iactura. Hec regla sumpta est ex.l.ff.eo.ti.iure nature. Pone casum: xvij.q.vlti.c.vlt. Ubi dicit Aug.q q vult ecclam facere heredem totius sue substantie: exheredato filio: non vult ipm recipere talem hereditatem: et tunc inducit exemplū aurelij carthaginensis epi. ¶ Item de donatione aplice sedis vbi non ditat monasterium: cū iactura cathedralis ecclie. Concor. di.xcix.ecce. z. xij.q.ij. bone rei. xi.q.iij. si quis xxii.q.ij. ꝓmum. Et ideo. ꝓuilegium interptamur ne alteri enorme ꝓiudicium inferat: de vbo. sign. qd p nouale. ix.q.iij. nunc vo. z. xxij.q.ij. de ecclesiasticis. Hec regula fallit in pscriptionibus z vsu capionibus: vt per te vides: z in excep. non numerate pecunie: que si infra debitum tps non opponitur: locupletat petens cū aliena iactura. C. ō nō nu. pe. l. in ꝓtractibus. Item in expensis factis in re aliena. ff. de doli excep. paulus. Sed vbi ē auctoritas iuris non pōt dici iniuria. xxiij.q.iiij.g peccet. Dicitur enim iniuria quasi ꝗ iura. Qō g dicit iniuria vel iactura: expone vel pro. z. Sic lxxxvij. di.c.i. ¶ Queri solet si lz aliqd i meo facē: ex q alij nocumentū segtur. Rñdeo. Aut ēmitto vel opus facio in alienuz: z tunc non licet. ff. si seruitus vē. l.sic. §. z si testatrix. Aut non ēmitto nec opus facio in alienum. Et tunc aut id dolo facio vt noceam alteri: z tunc prohibeor. Aut non dolo facio: sz solum eo proposito vt mihi prosim: licet per id alteri noceam: z tunc ꝓhibeor. ff. de aqua pluuiali arcen. l.i. Et quod dicit hec regula iactura: itelligas enormi. Naz ꝓuilegium bn affert iacturam: licet enormē inferre non debeat. De hoc. xxv.q.ij. rescripta. et de vbo. sig. olim. Jo.an. ¶ Extende: pharao locupletari voluit cū iniuria ppli isrl: sed punitus fuit: q autem pplꝰ isrl fuerit locupletatus cum iactura egyptior: quor vasa mutuata aspor tauit: non fecit cū iniuria: sed se recōpensando de dānis eis datis: sicut modo liceret alicuius bona retinere: tñdem q̄tum bz de suo. Itez qz manda to domini hoc egit: cuius sunt omnia. xxiij.q.v. dixit dominus.

Mora sua cuilibet est

nociua. Hec regula sumpta est ex.l.ff.e.ti.in cōdē natione. Pone casum in eo qui est in mora soluē di decimas: qz pereunt periculo suo: etiam in cāu fortuito. xvi.q.i. decime. Itez in cōmodatario vel depositario qui fuit i mora: de cōmo. c.i. de depo. Bona fides. Item in fure: qui statim est in mora. ff. de fur. subtracto. ¶ Circa hanc regulam nō: q ad hoc q dicat qs morosus regritur q sciat se ō bere vel scire debeat q interpellatus fuerit a die vel homine: z q habuerit possibilitatez dādi: hec habes. ff. de rebus cre. l. q te. z tūc tenet morosus de casu fortuito: etiam si res fuisset pitura apud dñm eodem modo fm accur. licet mar. ꝗ: vt nota. in dicta. l. q te. Fortaslis. n. dñs rem vendidisz: et apud aliū perisset: z hoc tenet Ber. ¶ Unum nō: q si debitor ꝓmo fuit in mora soluendi: et postea creditor in mora recipiendi vel econuerso vltima mora nocet. ff. de vsur. debitor. De mora autem z mltiplici eius effectu: plene notat. ff. ō vsur. l. mora. ¶ Sed nūqd mora semel ꝓmissa purgari pōt: Ulr q non. xij.q.ij. longingtate. et. xx.q.ij. puella. Et de elect. cū in cūctis. In ꝗzium q possit purgari vl. xviij. di.c.i. vbi de hoc: z di.c. Quū. Et de supplen. negli. pla. lras. Go. dic q vbi dies pfigitur a canone vel lege penam ponente mora purgari ñ pōt: pena enim semel cōmissa non purgatur: z sic intelligunt pora iura: z hec regula. Et hoc ē verū nisi eadem lege vel canone caueatur i eo cāu pos se pugnari moram z penam euitari: z sic intelligūtur cōtraria. Pena ergo semel cōmissa non purgatur nisi forte fingerē nō fuisse in mora. ij.q.vi. Biduum. Sic enim a pena canonis non appellatur: de appel. cōsuluit. iij.li.vi. Jo.an. Ista regula pōt mltum extendi et vtiliter. Est enī nociua mora in suscipiendis sacramentis ꝓpter varia pericula que pñt contingere: precipue baptismus maxime necessarius: di.v. baptiçari. Sitr in administrandis q ad dātes: ne interueniente modica mora inueniri non possint qui redimātur: di.v. baptiçari.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sicꝛ in restituendo vitanda est moꝛa: alꝫ si valet grauiter peccat: fm Tho. Sicꝛ in contritione hñ do de mortalibus: quoꝝ nondum penituit: alias cuꝫ recordatur peccat mortaliter. Tho. Propter qd dr Ecclesiastici. v. Nõ tardes conuerti ad dominum ꝛc. Sicꝛ ad bñfaciendũ: ꝛ subueniendũ necessitatibus aliorũ. Math. xxv. Moꝛam faciente sponso: q̃ non se ꝓparauerunt virgines clausa est tanua. Et coꝛuus hñs vocem ꝓcrastinatõis non redit ad archam. Et leuites q fuit moꝛosus ĩ recedendo a socio superuenit maximũ scãdalũ in vxoꝛe cõstuprata: vt hẽtur in lib. iudicum.

Mutare cõsilium quis

ñ põt in alterius detrimentũ. Hec regula sũpta ẽ ex. l. ff. eo. titu. nemo põt. Pone casuꝫ in electione viij. q. ij. dilectissimi. ꝛ de elec. publicatio. vbi hẽt q̃ publicato scrutinio electoꝛes non pñt mutare vota sua ad alium eligendũ si regulariter vnus ẽ a maioꝛi pte electus: ꝛ hoc qꝛ fieꝛet iniuria electo Item in eo qui circa seruitutes alicuius iuri suo cessit: qui mutare non põt: lꝫ socij eius nondũ cesserint. ff. de seruitu. rust. pdi. l. p fundũ. ꝛ. C. de neges. l. vlt. Illa igitur regula. j. qõ semel placuit: intelligitur fm istã: qñ. s. ex mutatiõe volũtatis vl placiti: alteri impedimẽtum vel detrimentum afferꝛ: vt ibi diceꝛ. Et fallit in casibus ibi notat'. Itẽ fallit in suo herede abstinente vel repudiãte: qui te adhuc in eodem statu manente: põt adire: vl tẽpus ad deliberandũ petere. C. de reptu. here. l. vl. Jo. an. Sic ꝛ cũ quis donat aliqd vel dat: non dꝫ reuocare. Si ꝓtraxit cũ aliq̃ sponsalia: non debet mutare: nisi interueniat casus in quo liceat mutare: de q̃ infra in tertia pte ti. i. Dauid postq̃ ꝓmisit dare regnum Salomoni non mutauit cõsilium. Saul qui ꝓmiserat dare filiam Dauid in vxoꝛem: ꝛ mutauit ꝓsiliuꝫ: male fecit. Sanson qꝛ soceri sui mutauerunt ꝓsilium in eius detrimentum: dantes sponsam suam alteri inde fecit mlta mala philisteis.

Non est in moꝛa qui potest exceptõe legitia se tueri.

Hec regula sũpta est ex. l. ff. e. ti. nulli. Pone exemplũ ĩ dñio: q ñ ꝛgsuit seruũ suũ fugitiũ infra triẽniũ monachũ fctũ. Dicit enim fuisse ĩ moꝛa. Qd est verũ: nisi possꝫ se tueri exceptione legitima: puta longinqtatis loci. xvij. q. ij. si qs incognitus. Et nota q vt dixi ĩ regula moꝛa. Ad hoc vt dicat qs moꝛosus: necesse est q sciat vel scire debeat se debere. Sed ille q ẽ tutus exceptione legitima: nescit se debere vel nescire dꝫ: q̃ non est in moꝛa. Item nõ q dicit exceptione legitima: que est cũ est obligatus iure naturali vel ciuili. Sed obstat exceptio: puta pactuꝫ de non petendo vel similis. Ult est obligatus iure naturali tñ: et facit qd circa indebitum nota. i. q. iiij. in fine. Et intelligit illa exceptio legitima: q̃ replicatione non eliditur. Pone exemplũ: Debebas mihi decem feci tibi pactũ de non petendo. Sꝫ ꝓ metum vel tpe furoꝛis hoc feci: tũc exceptio pacti non est legitima: qꝛ elidit replicatione furoꝛis vl metus: ꝛ tõ diceris in moꝛa fuisse. Jo. an.

Nemo potest ad impossibile obligari.

Hec regula sũpta ẽ ex. l. ff. eo. ti. ĩpossibiliũ. Scire debes q impossibilitas est triplex: iuꝛis ꝛ facti ꝛ nature. De ꝓma pone casũ distinctõe quinquagesima quarta: abbati. vbi dr: q abbas nõ põt seruũ facere liberꝫ. s. de iure: quia nihil hꝫ ꝓpꝛium. De secunda. ff. de vbo. obli. l. generaliter. Nõ enim tenet ꝓmissio: si ꝓmisero tibi quod est impossibile de facto: vt mõtes alpium vltra mare deferre. Et si bononie ꝓstitutus ꝓmitto me hodie tibi datuꝝ centum rome: qꝛ ĩpossibile est ꝓmissum non nasciꝫ obligatio: vt hic in regula. Et est explsuꝫ insti. de vbo. obli. ꝗ. loca. ꝓterẽq̃ in casu. ff. de vbo. obli. l. vlt. De ẽtia. Si dare ꝓmitto qd natura dari est ĩpossibile vt solẽ lunã ꝛ stellas: vl facẽ qd natura est ĩpossibile fieri: vt celum ascẽdere vl digito tangere. ff. de vbo. obli. si stipuler. Huius regule rõ satis pꝫ: qꝛ oĩs obligatio aut ĩ dando aut ĩ faciendo consistit. ff. de vbo. obli. l. ij. Sed qd non est nec esse põt dari vel fieri nõ põt: q̃ ibi ꝓstitui neqꝛ obligatio. Item obligatio actiõeꝫ parit. Sꝫ qd nõ ẽ nec eẽ põt: obligationẽ parere ñ põt: ꝛ sic nec actionem. Ite actio est ius ꝓsequẽdi ĩ iudicio: qd nob debeꝫ. Debere aũt est de alio hre. Sꝫ qd non est nec esse põt: de alio hri non põt. Ergo ibi nõ ẽ actio: ꝛ sic nec obligatio. Et nõ: q hec regula hꝫ locũ in matrimonio ꝛ vltimis voluntatibus ꝛ singulis ꝓtractibus: in sententijs ꝛ ꝓceptis. Itez in legibus ꝛ ꝓstitutionibus q̃ debẽt esse possibiles: di. iij. erit. Est tñ in hoc differentia: qꝛ ĩpossibilis conditio apposita in ꝓtractu: viciat ꝓtractũ: insti de ĩuti. stipu. ꝗ. ĩpossibil. In testamẽtis aũt ꝛ matrimonio ob fauoꝛẽ ĩpoꝛ haberꝫ ꝓ non adiecto: de cõdi. appo. c. vl. Et qd diẽ hec regula de ĩpossibili: ĩtelligas ẽt de turpi: d q̃ diceẽ ẽt. j. non est obligatoriũ. Ho. Hos. ꝛ Hosti. in decre. cũ dilecti: d do. et ꝓtu. q si iudex citet aliquẽ eo die q̃ ĩpossibile est eum ꝓparere: qd non est oio inutile mandatum: ĩmo lꝫ nõ teneat cõparere illa die ꝓpter ĩpossibilitatẽ: tenet tñ ꝓparere post diẽ. Et põt esse rõ hꝰ: qꝛ ꝑncipale ẽ ibi q veniat. Accessoriũ ãt q tali die vẽiat: ꝑncipale ãt nõ viciat ꝓpter accessoriuꝫ: ſꝫ ecõtra Jo. an. Et ex hac regula põt trahi: q si pater filio: dñs suo: vir vxoꝛi: ꝓlatus subdito ꝓcipiat illicita: ñ obiigat ad faciendum illud: qꝛ ĩpossibile ẽ d iure. xi. q. iij. si dñs. ꝛ. c. si is q ꝓest. Dicẽ. n. lex. Illd possumꝰ qd de iure possumꝰ: ad hꝰ ẽt. xxij. q. ij. faciat. Non dꝫ q̃ obedire siẽ nec Petrus ꝑncipibꝰ sacerdotũ ꝓhibẽtibus sibi ꝓdicationem. Sꝫ humiliter se excusare: vt seẽ asina balaam in figurã hꝰ qd hẽs. ij. q. vij. ꝗ. cum balaam. Cuꝫ enim ꝓcipũt plura ĩpossibilia non tenent Tho.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Non est sine culpa qui

rei que ad eũ nõ ptinet se ĩmiscet. Hec regula sũpta est ex.l.si.e.ti.culpa. Pone casũ in clerico.iacẽte lapidez:di.l.clerico. Et ō monacho chirugico:ō homi.tua. Et ĩ ceco sagittãte.xv.q.i.§.vt itaq: ibi de lamech ceco sagitta occidente cayn'. Si hec regula vã est q̃ culpa ẽ gerere aliena negocia:et sic ẽ ꝛtra.ff.de neg.gel.l.ij.xxij.q.iiij.si ad pctñ. So.officiũ hoc dz hõ homi.xxij.q.iiij.c.ij. Et nota:q ꝓ pzie loquẽdo inter deũ ꝛ hoiem est religio.xxij.q.iiij.vnusqsq. Inter plat̃ũ et subditũ obedientia.ij.q.vi.q se scit. Inẽ maiorẽ ꝛ minorẽ reuerentia:di.xciij.p totũ. Inter patrẽ ꝛ filiũ dilectio.v.q.v. nõ osculat̃. Inter cõsanguineos pietas. Inter dñz et seruũ seruitiũ. Inter patronũ ꝛ libertũ obsequm. Inter hoiem ꝛ hoiem offiñ. Non igit̃ põt dici ad eũ ñ ptinẽ. Exẽplificare ẽt potes hac regulã ĩ ipe rito medico:ꝛ ĩ iudice q ꝓ iperitiã male iudicauit: q teneẽ actione in factũ:ĩ ẽstum religioni iudicãt̃ videbit̃ equũ.ff.de varijs ꝛ exor.cognt.l.si iudex Quia ĩpitia culpe iputat̃.i.q.i.nõ est putanda. Si ergo est in culpa se ĩmiscẽdo:q̃ teneẽ de casu:quia semp si culpa casum pzeuenit teneẽ qs de casu:de homi.pbyter Jo.an. ¶ Si laicus iudex iudicando clericos malefactozes:nõ euadit culpã: nec ẽt excõicationem:si facit capere: in carcerare ꝛ hi?:ō sen.excõ.vt fame:nisi de licentia suoꝝ platoꝝ. Ro. est:qz ñ ptinet ad eũ:de q̃.j.in.iiij.pte ti.i. Silr per se intromittit de officio alterius. Unde Oçias rex:q voluit incensũ offerre ĩ tẽplo:pcussus est lepza.ij. paralip.xxvi. Silr ad subditos ñ ptinet repbẽdẽ facta platoꝝ temerarie. Unde ĩ figurã oça q retinuit archa dei inclinatã pcussus ẽ. Expositõez figure hẽs.ij.q.vij.nos si. Silr ignozãs ꝓfessoz male faẽ de pe.di.

Nõ firmatur tractu tẽ

poris:qō de iure ab initio ñ subsistit. Hec regula sũpta est ex.l.ff.e.ti.q ab initio. Pone casuz.i.q.i. ꝓcipatus:ibi ñ ꝓualescit simoniacus ingressus. Ad idem ĩsti.ghus ñ est pmis.fa.te.§.pterea.vbi testamẽtũ furiosi vel ĩpuberis ñ valet:lz postea efficiat̃ maior vt sane mẽtis. Cõcor.ad hoc.xvi.q.iij.§.põt. ¶ Nota q̃ ex hac regula ꝓcipiũ spectãdũ: alibi hẽs de fine. Sed pseqere h̃ brocarduz:vt nõ.de elec.dudũ. Itẽ nõ qō a ꝓcipio nullũ ẽ ipo iure:tractu tpis ñ ꝓualescere. Secus ãt si ñ esset nullũ:lz ãnullãdũ:de postu.nõne.ij.ꝛ de elec.q sic

¶ Expsse ꝛtra xij.q.ij.si q̃ de reb'.xvi.q.i.c.vlt.ō his q̃ fiũt a pla. Cũ nos.ff.de ritu nup si qs. In oibus his dr:q ꝓualescit qō a ꝓcipio nulluz erat Sol.dic general'r ad oia supzadicta: q illō qō ab initio nullũ est:ñ firmat̃ solo tractu tpis:vt hic in regula. Sic.n.tps ñ est modus inducẽde obligationis.x.q.iij. Quia cognouim':nec tollende:de pscrip.cãm.sic nec repande vt hic:sed nouo subsequẽti ꝓsensu interduz tacito: interdũ expsso:sublata cã impedimẽti bñ vt p ꝓria pbat̃. Probat̃ h optime de despon.ĩpub.c.i.li.vi. Valẽt ergo ex sequenti cõsensu ex nũc:ñ vt ex tunc. In electiõe tñ ꝓm Ber.si nulla est ex subsequẽti ꝓsensu:ñ cõfirmat̃:ō elec.auditis. Solutioni ꝓdicit:de eo q du. in matri.quã pol.p adul.c.ij.vbi matrimoniũ contractũ cũ secũda viuẽtẽpma: mortua ꝑma ex nouo ꝓsensu ꝓfirmari ñ põt. So. Illud est ꝓpter ipedimentum ꝓpetuum.s.adulterium cum sponsalibus de facto:vt eo.ti.c.vlt. Illa ergo que de necessitate desiderant initium:vel que ideo nõ valent: qz subest ĩ eis perpetuũ impedimentũ:nec tractu tpis:nec nouo subsequẽti ꝓsensu cõfirmanr:vt h ꝛ ibi. Sed ꝛ ea que de necessitate ñ respiciũt initium nec subest in eis perpetuum:sed tpale impedimentum:ꝛ si non solo tractu tpis ꝓfirmanr:vt h ĩ regula:tñ nouo subsequẽti ꝓsensu:interdũ tacito interdũ expsso:sublato impedimẽto bene:vt in ꝓrijs. Jo.an. ¶ Ex hac regula ẽt segtur:q id qō ẽ ꝓ ius naturale vel diuinũ:p longã ꝓsuetudine non iustificat̃:di.viij.p totum.

Nullus pluribus vti de

fensionibus phibẽt. Hec regula sũpta est ex.l.ff.e.ti.l.nemo. Pone casũ.xiij.q.i. Quisqs. Vbi negat Aug.qō dicebat Vincentius eũ facere dicens:q posito:q id vex eẽt:id facit ex cã. Et de pscrip.auditis.vbi allegat̃ exemptio ꝛ pscriptio.C.ō trãsac. interpositas: vbi dr trãsactiõez non tenere: tũ gametu interposito:tuz qz facta cũ seruo ꝓpo. Et q dicit regula defensionibus:intelligas etiam ꝛtra rijs.xxiij.q.ij. In ꝓcipio.vbi ō hoc:nisi forte specialiter ius impediat. Impedit enim ius interdũ cõtrarias defensiones ꝓponi. Pone casum. Conuictus de mendacio in eo qui negat pecuniaz numeratam:nõ potest dicere se soluisse.C. de ñ nu. pecu.auẽ.ꝛtra qui.ꝓpam.ꝛ plures alij casus h̃ ponuntur ibi vide. Duas autem electiones qs pseq non potest simul:nec vna electa redire ad aliã: de elec.vt quis.lib.vi. ¶ An autem pluribus actiõibus simul vti possit:nota.xiij.q.ij.ĩ ꝓcipio. Et per Jnno.ꝛ Hosti.de resti.in integ.ꝓstitutus. Itez an cõraria allegans audiatur videtur q ñ.xxiij.q.vij.q autem. Et de appella.sollicitudinem. Circa hoc nota:q quidam dixerunt indistincte:allegantẽ contraria non audiri. Alij dixerũt:vt Sol. Hoc veruz in actoze:ꝛ in eadem instantia iudicij nam secus in diuersis. In reo antez non habet locum. Alij dixerunt q non auditur contraria allegans in eadez instantia iudicij:sed secus in diuersis. Alij dixerunt q sub conditione licet proponere contraria.puta.propono talem exceptionez:in qua si succubuero: ex tunc propono talez facit de excepti. Luz venerabilis. Uerius dicas.q aut sũt contraria que proponũtur ex ꝓcipio: aut ex fi. Si ex ꝓcipio sunt contraria:sed ad vnum finẽtendũt. Põe casũ de pscrip.audit':ꝛ.c.cũ olim tũc proponi possunt in eadem instantia: ꝛ vnum non

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

preiudicat alteri. Si aūt ad finem contrariū tēdūt pone casū de appella. solicitudinē: tūc simul vel in eadē instātia nō proponūt nec credas q̄ ī illa dcre tali. Ueniēs ō pscrip. p̄uilegiū ī eo q̄ p̄uilegiū sit ꝯ riū pscriptōi ī eo q̄ pscriptio. Ex p̄uilegij tenor e/ rat ꝯtrari⁹ prescriptōi Jo. an.

Non debet aliquis alte/

rius odio prægrauari. Pone casū ī filio q̄ ñ excōi/ catur pro peccato pris, xxiij. q. iij. si bēs. Itē ī com promittētib⁹ q̄ ñ puniūt dolo ꝯpromissarij: ō elec. si ꝯpromissari⁹ li. vi. Sed. ꝯtra. di. lxx. neminē. vbi ī odiū ordinātis deponit ordinat⁹ sed ibi nō solū fu it odiū ordinātis: sed ꝛ delictū ordinati: qui se p̄mi sit sine titulo ordīari. Itē ꝯtra. l vi. di. p totū. ibi. n. propter incontinētiā patrū filij illegitimi non p̄nt promoueri. i. q. i. §. Itē pctō. vi. q. i. si qs. xv. q. vl. cū multa. ꝛ de here. vergentis. cum multis similibus So. triplex est pena. Eternalis: spūalis: ꝛ corpalis quod prosequere: vt nota. i. q. iiij. In summa Job. an. Ibi sic dicit. Pena eterna nunq̄ punitur vnus pro alio. i. q. iiij. c. i. ꝛ. c. Jam itaq̄: cū seq̄n. Et de hac intelligitur illud Ezechi. xviij. Filij nō portabit ini quitatem patris nec pater filij ꝛc. Pena corpora/ lis est duplex: quedam circa corpus: ꝛ illa sepe pu/ nitur vnus pro alio: vt. i. q. iiij. §. Item peccator. Quedam circa statum rei: vt seruitus ꝛ infamia: et hac etiam punitur vnus pro alio: filius pro patre vt. vi. q. i. §. verum. Spiritualis autem est quadru plex. Prima est excommunicatio. Et hac nō punit vnus pro alio: vt. xxiiii. q. iii. si habes. Secunda ē interdicti: ꝛ hac punitur vnus pro alio: de spon. nō est vobis. Tertia remotio ab oblationibus: ꝛ ista ēt pūitur vnus pro alio: vt. xvij. q. iiij. Miror. Quar ta pena spiritualis est ordinis ꝛ remotio ab eo: ꝛ v/ nus etiam punitur pro alio. nam propter fornica/ tionem vel adulterium vxoris: repellitur vir a pro motiōe: vt. xxxiiij. di. si cuius. Jo an. Extendi po test multum materia ex his que habentur in textu §. Item peccato cuium: per multa exempla scrip/ ture: quomodo vnus grauatur in pena odio alteri us ꝛ quare.

Non licet actori quod

reo licitū non existit. Hec regula sūpta ē ex. l. ff. e. ti. l. non licet. Pone casum. iiii. q. iiii. c. ti. Ibi. Accusa tores ꝛ accusati: equa audiantur ratōne. Et fac ad hanc regulam illa supra in iudiciis: ꝛ quod ibi di/ xi. Formata autē fuit hec regula per hunc modū q̄ fauorabiliores sunt rei q̄ actores. Unō si qd ac tori licet: multo magis reo qui fauorabilior est. Ex ea ratione: qua parilitas in iudicis est seruāda: vt ī regula in iudicijs. Intelligitur idem iuris econ/ tra. l. q̄ illō non liceat reo quod nō ꝛ actori. Nota tū q̄ reus maiores dilatōes hꝛ q̄ actor: ꝛ reus ha/ bet deliberatorias ꝛ non actor. Plures alios fauo res quos hꝛ reus magis q̄ actor: ibi potes videre i glo. hec Jo. an.

Non prestat impedimē

tum: qō de iure non sortiī effectū. Pone casū ī ma trimonio: q̄ ñ tꝛ quod ñ p̄stat ipedimētum secūdo. xxxi. q. ii. si verus. In electione que non tenet de elec. ꝯgregato. Uides tū ī matrimonio q̄ spōsalia q̄ sunt nulla ppt ꝯsāguinitatē vl affinitatē p̄stāt ipe dimentū ī cōsāguineis alterius: ex publice honesta tis iustīcia. Ratio ē: quia publice honestatis iusti/ cia īducitur ex solo consensu. Uñ ex quo sunt aliq̄ ex consensu: licet alias sint nulla īducitur publice honestatis iusticia. Si aūt esset nulla ex defectu cō sensus: non īducitur: de spon. c. i. li. vi. Sicut ꝛ ipe/ dimētum affinitatis īducitur ēt p coitū illegitimū xxxv. q. iij. de incestis. Circa electionē ēt vides: q̄ electio q̄ nulla ē scōam īpedit: de elec. auditis. qō non prosequor: sed dic vt ibi. Itē ī lr̄is pape p mē/ dacium īpetratis: q̄ hꝛ sint nulle quo ad iuris effec tum: p̄stāt tū īpedimentū alijs impetrādis: si de eis mentio nō fiat de rescrip. Letex ꝯm gof. Et nota hanc regulā verā: nisi aliqs ī penā prohibeat. hoc dico propter maleficia: q̄ non sortiūtur effectū a iu re: ꝛ tū īpedimētū p̄stāt promouēdis. l. di. c. i. ii. ꝛ. iij. īterdum matrimonio ꝯhendo. Nota. xxxiii. q. ii. §. hoc q̄ ꝯ: de homi. q̄ p̄sbyterū. habet enī pro ifecto quod ꝯ iura fit. di. x. vides. vbi de hoc Jo. an.

Nō potest esse iusta ex

cusatio pastoris: si lupus oues comedit: ꝛ pastor ne scit. Hec regula habet ī decreta. de re. iu. Et sūt ver ba Grego. Pastor est prelatus: ꝛ sic noīat: q̄ pasce re dꝛ verbo doctrine exēplo bone vite: ꝛ cibo terre ne substātie ī q̄tum potest gregē sibi cōmissū. Uñ ī signū huius p̄mo pastori dictum fuit ter a dño: pa sce oues vel agnos meos Jo. vlti. De p̄mo cibo: di. xliij. sit rector. De secūdo. di. xl. Nos q. §. i. per totū De tertio. xii. q. ij. Gloria. ꝛ. c. q̄ qcqd. Debet aūt tria facere: que signantur in baculo pastorali. Uñ ō. Collige: sustenta: purga vaga: morbida lenta: de sacra vnc. cum venissent in si. Nec sufficit q̄ puni at delicta que videt: sed subtiliter debet inquirere vitam subditorum: ad inueniendum defectus eo/ rum: sicut debitor creditorem ꝯm Tho. i. iiij. Lup⁹ ē hereticus. Itē tyrānus q̄ iniuste opprimit subdi/ tos: ac etiam publicus malus xp̄ianus q̄ trahit ali os ad malum exemplo suo. Uel etiā diabolus q̄ sū is tēptatōibus īcautos deuorat: cōtra oēs ōbet vi gilare pastor.

Non est obligatorium

cōtra bonos mores p̄stitū iuramētū. Hec regl'a su mi potuit ex. l. ff. e. ti. l. contract⁹. Pone exēplū ī eo q̄ iurauit occidere patrem: vl' sil'e qd facere. xxij. q. iiij. c. i ꝛ p totū. Itē in eo q̄ iurauit vxorē ꝛ filios ex pellere de iureiurā. gntauallis. Ad idem. ff. de pac. dota. l. cōuenire. vbi pactū ne cū vxore agat rerum āmotarum non valet: q̄ p illud iuitātur mulieres ad furādū. Nō ē ḡ va regl'a p̄cise: q̄ dicit q̄ iuramētū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

seruādū est:si pōt sine interitu salutis eterne seruari de iureiurā.si vero. Nā si est ꝗ bonos mores : ñ dz seruari nec obligat:verbi gratia. Jurat qs ñ sumere clericatū vel non intrare religionem:z hi⁹:q̄ꝗ uis istud posset seruari sine interitu salutis:tñ qz ī pedit maiorē profectuz salutis:seruari non dz :Fm Tho. Idē ī quolibet temerario iuramento.c.ti.sic z qñ vi vl dolo pstitū ē de iureiurā.lz.li.vi. qō dic vt qō metus cā. abbas:z.xv.q.vi.c.ij.z facit ad hāc regulā supra ī malis zc. Non ergo tz turpe pactū vel cōtra bonos mores:de pac.c. vltī.ergo nec iuramētū quod accessoriū ē. Et nota q̄ debemus rebus vti ad quod sunt istitute vt.xxij.q.ij.bis aūt. Si iuramētum ñ est institutū vt sit vinculum inigtatis: dicit Aug.xxij.q.iiij.inter cetera.ergo inigtatem ñ vinculat vel obligat vt hic. Jo.an. ¶ Dic multa pōt dici de iuramēto:q̄ vide.J.ī secunda pte. Si qs ergo iurat seruare statuta ciuitatis:itelligitur de licitis. Sic qui iurat seruare secretū aliquod:itelligit si non erit alias pīudiciū. Et si itellexisset seruare: ēt illicita q̄ peterent:tūc peccauit mortaliter. Sz ñ dz seruare:qz tūc ēt peccaret. Ulñ herodes q̄ ppter iusiurandum decollari fecit baptistam:pessime fecit.xxij.q.iiij.vnusquisq̄. Dauid q̄ iurauit interficere. Nabal sancte mutauit propositum.q.e. Quod dauid.

Nullus ex consilio dum/

modo fraudulentū nō fuerit obligat. Hec regula sūpta ē ex.l.ff.e.ti.l.consilij. Tō hui⁹ regule colligitur ex canone.xiij.q.i. Quod pcipit.z ex decreta.ō arbi.cū olim.p quā exēplificare potes z ibi de hoc Nullus enī tenet seq̄ ꝗsiliū:imo explorare dz apō semetipm:an sibi expediat nec ne. Si aūt ꝗsiliū sit fraudulētū:bene obligat cōsulens:lz durat tō supradicta z hoc rōne fraudis. Exēplifica p canones di.l.xxxvi.tāta.z de renūcia.sane. ¶ Nota igit breuiter circa hoc:aut cōsiliū dat circa ꝗtractū vel q̄si:aut circa maleficiū vel quasi. Primo casu subdistingue:aut nō ē fraudulentū:z tūc nō tenet:vt hic z ī supradictis iuribus. Aut ē fraudulētū:z tunc tenetur actōe de dolo ipi cui ꝗsiliū dedit:vt. ff.de dolo:si cū scires. Ubi ille q̄ mihi consuluit :vt forte lucri sui cā mutuarē debitori nō idoneo :tenet mihi actione de dolo. In secūdo casu.s.cum datur circa maleficiū:tenet cōsulens:nō tñ ei:sed illi ꝗtra quē ꝗsiliū dedit nec tūc tenet actōe de dolo:lz eius maleficij noīe. Nā si ꝗsuluit occidi:homicida ē:di.l.si qs vidnā:z de homici.sic dignū. Si ꝗsuluit seruo vt fugeret vel furtū faceret:tenet furti vl serui corrupti.ff.de seruo corrup. l.i. Si ꝗsuluit ticio mihi ī turiā facere:tenetur mihi actione iniuriar: de pedi.i.non solū. Differentia ē ergo iter mādatū z ꝗsiliū. Nā mādator obligat mādādo: sz ñ ꝗsulēs.ꝗsulēdo Jo.an. Ex hoc segt .q̄ si qs ꝗsuluit alicui: q̄ itret religionē cū debitis circūstātijs si īde ille nō perseueret vel male se hēat:ī nullo tenet corā deo. Sitr si qs consuluit alicui vt ꝗtrahat cū tali pura intentōe motus:si ide malū segtur:non ei īputatur:z sic de sitib⁹. Sitr in foro ꝗscie ꝗsulendo :non ex toto. Sed hic dz bene cauere vt sit pitus in tali materia:alꝯ male consulēdo non ex toto excusaretur de ꝗsilio malo. Consiliū Architosel fuit pessimū:quod dedit absolōi .Consiliū chusi q̄ꝗuis fuerit fraudulētum quo ad itentionē z propositū Absolonis:tñ qz iniuste vsurpauerat regnū ꝗtra pfez iō videtur male fecisse.ij. Re. Sed z rebecca de cōsilio suo quasi fraudulento quod dedit ,iacob non male fecit:familiari consilio spiritussancti ad hoc īducta.

Nemo potest plus iurisdictionis

trāsferre in alium:q̄ꝗ sibi competere dinoscat. Hec regula sūpta ē ex.l.ff.e.ti.l.nemo. Pone casū.i.q.vij.dalibertū:de dona.iter vi.z vxo. Super. Cōcor. cū hoc qō dr. Nemo dat quod nō habz de iurepa. Quod aūt. Sed ꝗtra de cōse.di.iiij.solet. vbi dat baptismū q̄ nō hz:z de elec.suffraganeis. So. Hoc quod dicit regula ē generale. Illa vero sūt spālia:z spālitatis rōnem facile videre poteris. Et iō notat Her.in pdicta decre. Sup.de do.iter vi.z vxo.zc. vide in glo.io.an. ¶ Ex hac regula segtur q̄ emēs rē furatā:nullū ius ibi hz:qz nec q̄ vendidit :habebat. Recipiens a religioso sine licentia superioris nō pōt illud tenere:cum ille nil hēat. Suspensus ab officio,ppter excōicationē vel hi⁹.cēs ordinē dare pōt de facto:sz non dat executionē. Prelatus q̄ dat auctoritatē quā non hz:nil dat.

Odia restringi et fauo/

res ꝗuenit āpliari. Pone casū ī pmo dicto.xxxv.q.iij.q̄ scripsi.vbi pīuilegiū odiosū de ꝗtrahendo in gradu phibito restringit.z de deci.tua. vbi decime noualiū non accrescūt laicis bñtibus decimas in feudū. In secundo pone casū.xvi.q.ij.c.i.z de pīuile.lz li. vi. Et ꝗcor.ad hāc regulā.xvi.q.iij.§.pōt. Si ergo ius vl pīuilegū odiosū ē restringēdū ē fauorabile āpliandū est. Si fauorabile z odiosū vt macedoniānū āpliat:qz illi iuri renunciari non pōt.ff. ad macedo. Sz z si pt in fi. Itē extēditur nō solū ad pecuniā:sed ad rē aliā datam ī fraudē.ff.e.ti .lz iulianus. Posti.de pscrip.cum ex officij q̄rit de plato q̄ pscripsit visitatōem z nūq̄ fuit pcuratus : mō petit pcuratōem:an sit audiendus?z dicit q̄ non. Prescriptio enim odiosa ē:z iō vnū sine altero acqri pōt p ea nec tūc visitatio est ānexa procuratōi: sz ius cōe fauorabile Jo.an. ¶ Extēdi pōt sic:qz que sūt prouocatiua odior:vt iferre ꝗtumelias:detractōes:exercere vindictas seueritas iusticie:sunt restringenda z āputāda. Et que sūt prouocatiua fauoris z amoris:vt remissio iniuriarū:obsequia īpensa:largitas mis cordie:sūt āpliāda. Sic Dauid cuz tot psecutōes iniustas recepisset a saule:bēigne remisit:nec voluit vlciscare cū potuit. Sitr ī explicatione sui z coniuratione populi contra euz. Sic z ioseph erga fratres:qui vendiderat eum:benignissime se

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

habuit ꝛc.

Omnis res per quas cau sas habitur: per eas dissoluitur. Hec regula habetur i ōcre. de re. iu. Et sūt verba Io. chrysō. Peccatū ꝑ mū cōmissū, fuit per feminā: vt per cām initialē et ꝑ virū vt ꝑ cām cōpletiuā. Et ipm peccatū dissolu tū fuit per feminā. i. virginē mariā initialē: cōpleti ue per filiū eius iesum christum. xij. q. ij. Cū redēp tor. Peccatū introductū fuit per sensualia nimis eis inherendo. s. cibū vetitū: ꝛ ipm peccatū dissoluī tur ꝑ sacramēta que consistūt in sensibilibus: hūili ter querendo salutem ꝑ ipa. i. q. i. multi. ibi. Sacra mentū est. Peccatum actuale cōmittīt corde ꝑ cogitatōm: ore per locutionem: opere per sensuum abusionem. Et ipm remittitur per cordis contritō nem: oris confessionem: operis satisfactionem: que semper regruntur saltem in ꝓposito: de pe. di. iij. pnia cogit. Et fm petrū de tarantasia. Sicut suffi cienter peccatum mortale committitur sola volū tatis complacentia. xv. q. i. non est: ita ꝛ sufficienter dissoluitur seu dissolui potest per detestationē so laꝫ voluntatis: qui dicitur dolor intellectualis absꝫ sensuali dolore. de hoc. J. in. iij. parte. Item excōica tio solo verbo pōt fieri: ergo ꝛ absolutio ab ea: ꝑ re gulam istā vt arguit io.

Possessor male fidei ul lo tpe non pscribit. Pone casū. xxxiiij. q. ij. Si vir go. Et de pscrip. c. vlti. Et hec regula vera est fm le ges in prescriptione. x. vel. xx. annorum. C. de pre scrip. lon. tempo. auten. male fidei. In prescriptiōe autem. xxx. vel. xl. annorum non requiritur bona fides. xvi. q. iij. §. potest. ꝛ de prescrip. vigilanti. item etiam secundum leges in prescriptione. x. vl. xx. an norum sufficiebat bonam fidem ab initio agnouis se: vt i predicto. §. potest. xvi. q. iij. sed secundum ca nones i oi prescriptione etiam longi tpis requiritur bona fides. Et non solū ab initio pscriptōnis: sed ꝛ in qualibet pte prescriptionis dꝫ pscribēs agnosce re bonā fidē vt hic. Et qꝛ leges non dedignātur sa cros canones imitari in his que sunt cōtraria eis pertinentibus ad forū ꝓscie: iō ille leges sunt cor recte per decreta. de prescrip. c. vlti. ꝛ statur i hoc iu ri canonico. Sed vtrū papa possit tollere leges quo ad vtrūq; forū: sunt opi. pro ꝛ contra. Sed di cit Io. an. q; vbi papa non hꝫ temporalē iurisditio nem non pōt tollere leges quo ad forum ciuile: ni si in his i qbus vertit periculū aīe: cuꝫ potestates sunt distincte. xcvi. di. cuꝫ ad vex: ꝛ di. x. qm vbi de hoc. In his ātī qbus vertit periculū aīe: pōt tolle re quo ad vtrūq; forū. Probant hec de iudic. no uit. de pscrip. c. vlt. ꝛ p alia iura. Si queratur ō eo q cōpleta prescriptōe incipit habere malā fidē an teneat restituere rē illā: dic: vt nota. xiiij. q. vi. c. i. ꝛ. xxxiiij. q. ij. si virgo. ꝛ de pscrip. vigilanti. Et cō clusiue ibi dicitur q nō: nisi haberet ꝓscīaꝫ remor dentem quā nō posset ōponere. Et assignatur ibi ratio fidei. Fides dr hic conscia: sic sumit. xxviij. q i. §. ex his. Et quō multis modis sumit fides: hēs. xxij. q. i. mouet. ꝛ de sū. tri. ꝛ fi. ca. in Vrica. Ullo tpe potes facere pūctū aīī ꝛ post ꝛ sic habebis duos in tellectus. Primo ē q nulla ātiq dierū possessio ꝛc. de pscrip. vigilanti. Secūdo ē q nullo tpe pscriptō nis dꝫ agnoscere malā f. dē. Quid sit pscriptio. ꝛ qd vsucapio: ꝛ que i eis regrātur: ꝛ qs eorū effect habes plene nota. xvi. q. iij. i sūma: ꝛ ifra i. ij. parte. Usurarij ꝛ raptores ꝛ hi: ñ pscribūt vnq;: nec here des eor: de quo vide i secūda pte ti. i.

Sine possessione prescriptio ñ pcedit. Hec regula sumpta est ex. l. ff. eo. ti. l. g in seruitute. Per quā etiā pōt hic poni casus: ꝛ p. c. xvi. q. iij. porro. ꝛ de prescrip. cām. Quia seruus cū ab alio possidea tur: nō possidet: vt i pmo casu. Hereticus ꝛ pagan vt i secūdo: laic spūalia vt in tertio. Sciendū āt q possessionum: alia iuris: alia facti: alia iuris ꝛ fa cti. Dic interdū hꝫ plurimū iuris ꝛ minimū facti: i terdum aūt econtra. Quod pscēre: vt nota. ō ꝓces. pben. bone. Ut ergo currat pscriptio: dꝫ possidē de facto ꝛ de iure. De facto planū ē: qꝛ q non possidet nō pscribit. Et dꝫ possidere ꝓpo noie non alienor als ille pscriberet cui noie possideret. xvi. q. iij. cle rici. Dꝫ etiam possidere de iure: qꝛ ad pscriptionem regritur ciuil possessio: ꝛ q tal sit psona i quaꝫ ca dere possit possessio bi: vt p inducta iura probat in pn. glo. Ad hoc etiā. xiiij. q. i. i pncipio: ꝛ quod ibi notat. Hoc dico: qꝛ laici de facto iterdū possidēt ō cimas ꝛ spūalia: vt notat. bar. bzix. xiiij. q. i. in pnci pio. Nā vt ibi pꝫ: aliud est possidere: aliud legitime possidere. Nota enī q hec possessio facti dꝫ esse continua: qꝛ si iterrūpatur possessio: iterrupta ē p scriptio. xvi. q. iij. §. pōt. ꝛ de pscrip. illud. Si tñ fiat iterruptio ciuiliter: puta: ꝑ litis contestatōem fꝫ ca noni. videt q āmodo non currat pscriptio: qꝛ presu mitur titubare ꝛ malā fidem habere. Sec fm leges: ꝛ hoc notat Io. xvi. q. iij. c. i. Et quod dīt regu la de possessione: itelligas ēt vl de q̄si possessione: qꝛ ī corpalia ñ possident: sed q̄si possidēt. ff. de vsu fruc. l. segt. §. si viā. Dic ēt plura ponūt de vsuca pione q̄ ob breuitatem dimitto Io. an.

Pro possessore habe tur q dolo desijt possidere. Hec regula sūpta est ex. l. ff. e. ti. l. g dolo. Et pone casū vt lite pen. eccl'ia sācte Marie. Hec regula vera est quo ad hoc: vt ī tm teneatur q dolo desijt possidere i quātū possidens. Non tñ te net taliter. nā contra possidentē dat directa: hic āt datur vtil. ff. de noxa. l. electio. Item nota. q hec regula habet locuꝫ in priuato ꝛ in prelato quo ad bona propria. Si autem ecclesia desinat possidere dolo prelati: non habet locum in ecclesia. iste rigor quia delictum persone ꝛc. vt supra in regula. Et quod dixi: q qui sine dolo desijt possidere absol uitur: verum intellige hoc: cum a principio sine dolo possedit. puta: per vsuras: per rapinam: vel

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

furtum: vel simili modo: etiã si sine dolo desist possidere: puta naturali interemptione vel cãu vl furto vl violentia: nihilominus tenet: vt de vsur. cuz tu. z de rapto. super eo. Et facit quod dictũ ẽ supra in re. moza. Jo. an.

Peccatũ nõ dimittitur

nisi restituatur ablatum. Hic ponitur p regla verbum Aug. qõ habet. xiiij. q. vi. c. i. z de vsur. cũ tu. Quod autem dicitur in hac regula verũ itelligas si illud ablatum restitui potest: vt i predictis. c. dicitur. Si autem res ipa ablata restitui non põt: vel qz cõsũpta est: aut pdita: distracta: aut sine magno scãdalo non põt restitui res illa: restituir ei' extimatio etiã si res illa casu perit: sine culpa sua: qz ipo i statu fuit i moza. xvi. q. i. decime. z de cõmo. c. i. Si autem nec estimationem restituere potest: qz euidenter ẽ inops. bene quidem dimittitur peccatuz si vz als ipm penitet: remanet tñ obligatio. Et si postea puenerit ad pinguiozem fortunam tenebitur: ar. xxvi. q. vi. si qs. z ō solu. odoardus. Nota tñ q inops qui dz ex cõtractu: sufficit si bonis cedat. C. q bo. ce. pos. l. vltima. Sed inops q dz' ex maleficio: castigatur verberibus. xij. q. ij. fraternitas. Qõ ergo dixi: q tenet si venerit ad pinguiozem fortunam: verũ ẽ: si penas corporales nõ est passus als secus: vt notat Ber. fm Lau. de hõici. sicut dignũ Restituatur. Quod dicit de restitutione. intelligas nisi is cui facienda est restitutio liberaliter remittat. i. sine vi sine metu sine fraude: qz satisfactuz itelligitur qualitercũqz satisfaciat. ff. quibus mo. pig. vel hypothe. fol. l. item liberatur. Et qõ dico ō remissione: intellige nisi in his casibus in quibus expressum est in iure: q non liberat remissio: vt ō censi. Exigit in si. Est aũt restituendum ei a quo ex fortũ est: vel heredibus eius si extant: di. xviij. qm z de vsur. cum tu. Dis nõ extantibus pauperib': vt ibi in dicto. c. Utrum autem excõicato cuius est res restituenda: fieri dz restitutio duz est in excõicatione: remittit ad nõ. per glo. xv. q. vi. nos sctõruz Et subdit. Satis posset dici deponẽdũ illud i edẽ sacrã: quousqz. s. absoluatur creditor. Ablatũ. Idẽ itelligitur in dãns datis p aliquẽ: i qbus nil peruenit ad eum: qz. s. tenetur dãnum passo alias nõ remittitur peccatum. Jo. an. Et qz multuz diffuse tractatur materia de restitutionibus i. ij. pte ti. ij. iõ hic non plus. Potest ad multa extendi regla ista z primo qz deus peccatum sine vltione non patit: vt dicitur de pe. di. i. si Dauid. Ideo non fuit dimissũ peccatum humani generis: nisi facta restitutiõe seu solutione pene in cruce per christum. ps. Que non rapui tunc exoluebam. Et sic de quolibet actuali peccato: qz cum per ipsum subtrahatur obsequium deo debitum per superbiam: nisi humilet quis in obsequium dei: non remittitur, de pe. di. i. neminem. Sic de ablatione fame vel dãnificatione vel occisione z huiusmodi: qz oportet satisfacere modo possibili.

Qui occasionem dãni

dat dãnũ qz dedisse videt. Hoc habet ex de iure. z dam. da. c. vlti. licet sub alijs verbis: z additur ime diate sic. Secus tñ in illo dicendum: qui vt non occideret: de contingentibus nil omisit. Et in principio ōcreta. illius sic dicitur. Si culpa tua datum ẽ dãnum vel iniuria irrogata seu alijs irrogantib' forte opem tulisti: aut hec imperitia tua aut negligentia tua euenerũt: iure sup his satisfacere te opz nec ignorantia te excusat: si scire debuisti ex facto tuo iniuriam verisimiliter posse contingere vl iacturam. hec ibi. Nota q ẽ duplex occasio. s. data z ex ista tenetur: z occasio ex se accepta: z ex ista nõ tenetur quis.

Peccati venia non da/

tur nisi correcto. Hec regula colligit ex. c. legat. x. xiiij. q. ij. z de scisma. c. i. li. vi. per que pones casum Nota q differentia est inter delictum: peccatum: z crimen. Peccatũ idem est qõ prauus actus. Delictum, vero desertio boni quasi derelictum. Crimẽ vero peccatum accusatione z dãnatõe dignissimũ lxxxi. di. c. i. Frequenter tñ vnum ponitur p alio. Nota q peccator non solum deliquit in deum sed etiam i ecclesiam. Per contritionem autem deletur peccatum quo ad deum: per ptiam vero que iponitur a sacerdote i confessione: oñdit delictum quo ad ecclesiam: de pe. di. i. p totum. Licet autem p contritionem sit deletum: quo ad deũ: tñ adhuc de crimine accusari potest. xxxiij. q. ij. admonere. vbi de hoc. Si ergo semel cõteritur z penitet: vlterius non cogetur penitere. Si in iudicio accusatus absoluitur vlterius non poterit accusari: nisi i casibus notatis. ij. q. vi. §. habet hoc propriuz. Signatur contrarium ad hanc regulam di. iiij. deni qz. Ibi enim datur venia non correctis: z fit ibi mẽtio de crapula carnisprium. Sed exponitur ibi venia. i. impunitas pene temporalis. propter scãdalũ enim vitandum relinquũtur quandoqz crimina i punita: vt di. l. vt constitueretur. item cõtra: de pe. z re. q quidam: z. c. officij. vbi datur penitentia nõ correcto. i. incontrito. Sed dic q licet imponatur penitentia non tamen datur remissio: z ideo inutilis est illa penitentia: quo ad vitam eternam de pe. di. v. falsas. Nota etiam q pro quolibet mortali debetur duplex pena scz eterna seu infernalis: z tẽporalis: de pe. di. i. si peccatum dauid. Hoc etiaz ponunt Tho. z alij theologi. Ueia pene. temporalis i terdum datur non correcto in hac vita: i quantuz scz quis non punitur seu satisfacit pro peccatis cõmissis. Uenia autem pene eternalis nunquã daf incontrito Jo. an. Sic potest extendi. Aut loquimur, de venia peccati. i. remissione quo ad culpaz aut quo ad penam. Si quo ad culpam vera et firma stat regula ista: qz nec clpa peccati mortalis remittitur alicui: nisi correcto. i. vere penitenti z cõtrito: de peni. di. iij. neminem. z. c. tres sunt actiões

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Culpa etiam venialis non remittitur in presenti ñ penitenti de eo:sed in purgatorio. Si vero loquit̃ de peccato quo ad penam et debitam:siue eternaz siue temporalem:adduc vera est regula:qz pena e terna nunquã remittitur incorrepto.i.non contrito de omnibus mortalibus:de peni.di.iij.sunt plures. Sed nec pena tẽporalis p mortalibus vel venialibus debita remittitur in contrito: vnd indulgentie talibus non valent:que solum sunt de pẽis Sed cõtrito datur venia.i.remissio.correcto cõtrito quo ad illa quorum penitet. Nõ aũt de illis venialibus:de qbus non penitet.

Priuilegiuz personale

personaz sequitur:z extinguitur cũ persona. Hec regula sumpta est ex.l.ff.eo.ti.l.priuilegia. Põe casum.xxij.q.i.petisti:z de aucto.z vsu.pal.c.ij. Et nota.q dicit.priuilegium:qz ius cõmune ad vnam psonam directum:ad omnes extenditur:di.lxi. miramur.z de re iudica.in causis. Et idem in rescriptis directis ad personas:qz cum personis extinguũtur:z de offi.delega.quoniaz. Sic z pacta personalia personas non transgrediuntur:de transactio. de cetero. Et compromissum non extẽditur ad heredes:nisi de ipsis caueatur:de arbi.c.vlti. Et itelligitur hec regula de priuilegio personali.i.persõe concesso. Idem si esset personale ex parte concedẽtis:de rescrip.si gratiose li.vi. Priuilegiorum igitur aliud plonale aliõ reale:de presũptio.mãdata. Si autem simpliciter concedantur:an dicantur psonalia an realia:dic vt notatur.xxv.q.ij.in summa z.xxi.q.i.possessiones. Et quod dicitur hic de priuilegio personali quod extinguitur cum persona idem intelligas in reali:quod scz extinguitur extincta re.xxi.q.vij.z hoc diximus.de verbo.signi.abbatem. Quod dicerum:quando ipa loca vel res puta:ciuitas:ecclesia vel alia loca sacra vl pphana destruũtur supioris auctoritatz:fz Jo.z Lau.que hec nõ.sup dicto.c.z hoc diximus. Si aũt destruatur ab hostibus.retinent omnia sua priuilegia: et remanent ibi clerici.vij.q.i.pastoralis. Idem si auctoritate superioris transferatur ad alium locum vel vniatur alteri loco.xvi.q.i.z tpis.z.c.se. Et licet dicatur hoc priuilegium extingui cum extinguit̃ persona:iterdum etiam extinguitur ante:z propter abusum meretur extingui.xi.q.iij. Priuilegiũ meretur amittere:inquit Greg.q pcessa sibi abutitur potestate:z in casibus nota.in glo.z dis.xxij.renouantes. Et nota.q priuilegiuz indeterminate cõcessum personam sequitur precise:vt in regula. i.ẽ omni loco z tempore. Sed priuilegium concessuz cum determinatione loci z temporis vt in vsu pallei:extra locum personam non sequitur:vt de vsu pal.ex tuarum. Tenor enim priuilegiorum attẽdẽdus est seruandus:de priuil.porro. Jo.an. Ex hoc sequitur q qui obtinet aliquaz auctoritatẽ spãlẽ vel gratiam simpliciter a superiori:semper retinet nisi reuocetur.

Pluralis locutio duo

rũ nũero ẽ ptenta. Pone casũ ꝏ pse.di.i.hoc ꝗz:ibi dñs vobiscũ duos nũero pretendit:de pbẽ.is cui li.vi. Ubi bñficior noie duo itelligũt bñficia. Item p.l.ff.de ma.te.l.libertas. Si legẽt̃ seruo libertas post ãnos:de duob itelligitur. Itẽ si pmittit̃ vl legatur post dies.de duob dieb itelligit̃.ff.de vbo.signi.l.iter illa. Et nõ.q cuz hic regula diẽ:q pluralis locutio est ptẽta nũero duor. Verũ ẽ regula riter:z vbi eodem iure vel alto iure:non adijcit̃ numer. In causis igitur z istrumentis regnlariter duo testes sufficiũt. Interduz etiã vn sufficit: vbi nulli fit piudiciũ:de pse.di.iiij.placuit. Et multi sũt casus ĩ quibus regrũt̃ tres ad min testes. Prim ĩ depositione pecũie. Secũdus qñ iperit lkarũ cõtrahit ĩ scriptis. Terti ĩ istrumẽto publico:qñ mulier fatetur se aliqd recepisse p itereſſe. Item quando qs vult ifirmare testamẽtũ quod fecẽ post transcursũ decẽnij. Itẽ ĩ iuẽtario. Itẽ ĩ pũata scriptura vt fidẽ faciat.item qnqz testes regrũtur:oũ ptractus excedit libzã auri ĩ ciuitate. Itẽ ĩ codicillis. Itẽ in donatione cã mortis. In testamẽtis aũt pmunter septẽ regrũtur. Itẽ in testamento ceci octo. Aliqñ sufficiunt qnqz:vt ĩ testamẽto rustici:vt ĩ municipiis z villis vbi ẽ hoĩum raritas. Aliqñ sufficũt duo vel tres:vt ĩ testamẽto facto iter filios z nepotes zẽ.ibi, videre potes Jo.an.

Plus semper continet

ĩ se quod ẽ min. Hec regula sũpta ẽ ex.l. ff.eo.ti.l. in eo. Pone casuz.xxiiij.q.i. Si quis dederit. Ubi quidam iponebant penitẽtiam.vij.annor:quidaz decẽ alij qnqz. Et canon hãc vltimã ibi sequitur. Item in arbitris pnũciantibus quilibet diuerso nũero:de arbi.c.i.lib.vi. Et est ratio huius regule: quare in obscuris segtur minimũ:qz plus ptinet ĩ se quod est min z non econtra:vt dictũ ẽ supra ĩ regula ĩ obscuris. Et concor.ad hãc regulã supra: illa cui licet. Sed ptra de pben. Cui.li.vi. vbi dicit̃ si mãdatur alicui puideri de pbenda integra et eo volente:sibi non poterit de dimidia puideri. Ul si mãdẽt̃ ei prouideri de pbẽda certi valoris: sibi ñ poterit etiã eo volẽte ꝏ pbenda minoris valoris p uideri. Sol.hoc facit forma mandati q exacta diligentia est seruãda. Item fallit hec regula in casib vbi regritur specialis expressio:vbi genus qõ pl est:non ptinet speciem quod minus ẽ:vt dictũ est ĩ regula generi. Item habet locum regula in eo qõ plus est quãtitate:non in eo quod plus est qualitate:qz plus qualitate non includit minus qualitate:vt in regula:cui licet Jo.an.

Potest quis per alium

quod potest facere p seipm. Pone exẽpla. Põt qs iurare per alium.vt.lxiij.di. Tibi domino. Item potest per alium qs contrahere matrimoniuz. s.p procuratorem suum ad hoc:de procura. c. vlti.li.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vi. Hec tamen regula habet multas exceptiones i quibus non potest quis facere per alium quod p seipsum: vt in eo cui committitur certum ministerium: de offi. dele. c. vlti. Non enim potest subdelegare nisi in hoc habeat specialem cōmissionem. Item in penitentia suscipienda: de pe. di. i. quē penitet. quam per se quis suscipere debet: non per alium scz quo ad contritionem z confessionez. Ratio est pudior qui est maxima pars pēitentie: vt ibi dicitur. Item in eo viro qui per se veniam etatis ī petrat: quod per se facere debet. Item adoptare vl' arrogare non potest quis per alium. ff. de adop. p' mor. l. nec. Ratio est: quia adoptatio imitatur naturam. Item fallit in iudice qui per se debet dare sententiam non per alium: nisi sit eps vel superior de re iudi. c. vlti. li. vi. Item in eo qui cepit conferre sacr̄m vnitatis: vt ordines: baptismū: extremaz vnctionem: cōsecrationem euca. z hi' : qz per aliuz pficere non potest. di. xxiij. quorūdaz. Nam vbi ō ficerer sacerdos in medio forme sacr̄or: q̄ supplet defectum eius totam formam debet dicere: ñ partem scōm theologos. Itē abbas p se pōt corrigere monachos etiam verberando: non per alios: maxime laicos. de sen. excō. vniuersitatis. Item dominus nouum emphiteotā per se non per alios ī possessionem inducere debet. Item regulariter ī causa criminali. ij. q. vi. si quando. Item que sunt meri imperij vel gladij potestatis non delegantur fm leges: nisi in casu. ff. de offi. eius cui man. est iu. l. i. Secus fm canones de hoc nota. xxv. di. c. i. z ō offi. or. q̄ sedem. Itē per se dz rñdere adultus qui cathezizatur nō per aliū. Fallit etiā in casu de electione: cupiētes li. vi. Et de offi. leg. c. i. Et de hereti. c. ij. Hec igit̄ z sīlia spālia sūt. Et nō. q̄ etiā ecōuerso: quedā p aliū possū q̄ non p me. Eps enī clericū suū per aliū verberare pōt clericū tñ non per se ipsū. l. xxxvi. di. non liceat. Item eps per aliū litigare dz non per se. Itē tuitionē z gubernationē z curaz pupillorū: viduarū peregrinorū: per aliū exercere debet: non per se: di. l. xxxviij. eps. Item platus clericus hīs temporalem iurisdictionem audit z iudicat in causa sanguinis: non per se sed per aliuz: ne cle. vel mo. c. vlt. li. vi. Item religiosa mulier per alium pōt esse in iudicio: non per se. Item interduz consequitur q̄s per aliū: q̄ō per se conseq nō posset. de concess. pben. auctoritate li. vi. Et nō. q̄ id dicimur posse q̄ō de iure possumus. Hanc igitur regulā credo loqui in his que de iure sortiūtur vel sortiri pñt effectū. Nō igit̄ supabundat alia regula. j. s. qui facit: que generaliter loquit̄: vt ēt maleficia cōpbendat. Et ista loquit̄ de potestate faciēdi: illa de effectu iā facti. Itē ex ista regula nō. q̄ sicut per se pōt q̄s se subscribere: ita per aliū: vt nota. de re iudi. cū iter Jo. an. Pōt q̄s satisfacere p aliū sicē p se: si vz ē in gr̄a: ecōtra pōt mereri p se z peccare: quod non pōt p aliū.

Qui facit per alium est

per inde ac si faciat p seipm. Hec regula sūpta ē ex. l. ff. eo. ti. l. q iussu. Pone exēpla z proseqūre: vt ī regula pōt quis: z non superabundat ista per illaz: vt ibi dixi Jo. an.

Quod semel placuit amplius displicere nō pōt.

Pone casū ī mr̄imōio: qz cōsumatū non pōt dissolui. xxxij. q. v. porrendus. Et de iureiurā. quēadmodū. Itē ī electo. viij. q. ij. dilectissimi. In iudice. iij. q. ij. offerat̄: idez ī alijs oibus: di. iiij. ī istis. Fallit iterdū hec regula: ex casu supueniēti: vel de nouo ad noticiā puenienti: ō elec. vt circa li. vi. qz que de nouo emergūt: īdigēt auxilio: de offi. deleg. insinuāte. Itē fallit in oībus casibus in q̄bus permittitur a iure penitere vl' variare: sicut in medico quē lz mutare. In appellatione a qua lz appellanti ab appellatione recedere. ij. q. vi. si q̄s. In patrono laico qui pōt variare: de iurepatro. q̄ō aūt. In cardinali qui variat in casu: ō elec. licet. Item ī moniali eo. ti. li. vi. īdēnitatibus. Itē in testamēto quod mutari pōt vsq̄z ad vltimū vite. xiij. q. ij. c. vltima volūtas. ēt non obstante pacto de non mutādo. C. de pac. l. pactum. Itē in libello quē quis mutare pōt vsq̄z ad litis ꝓtestationem Et accusās aū inscriptionē penitet: de acc. c. lz. item in mandato z societate z deposito licituz est penitere: insti. mandati. §. recte. Et de pecu. c. ij. li. vi. Et regulariter ī contractibus innoiatis: quod dic vt plene nota. ff. de condi. ca. da. z ca. non pe. l. si pecuniam. Itez soluuntur sponsalia de futuro p seqūntia sponsalia de spon. si inter. Et sponsalia de pseenti per ingressū religionis: de cōuer. coniug. ex publico Et ingressū religionis aū annum vel professionez penitet de reg. ad nostrā. Et pfessus vnā religionē ēt in alto prelato ingredit̄ z pfitet artiozē. eo. ti. licz Et a voto simplici receditur per sequens matrimonium: de vo. z vo. red. c. i. li. vi. Item a voto de certa religione prositenda: receditur per ingressuz alterius: ēt latioris: de regu. q̄ post votum li. vi. Item fallit in casu in quo licet infra triduū penitere: de regu. ad nostrā. eo. ti. z li. cōstitutionē. Itez in electo qui consentit electioni de se facte: qui propria auctoritate penitet aū confirmationē: de transla. inter corporalia. fm Ber. In his igitur z similib' casib' q̄ō semel placuit: adhuc displicere poterit. Et incidit in hanc regulam illud generale: q̄ nullus potest venire contra factum suum: de quo dic vt. lv. dis. penitentes. Et nota. q̄ hec regula non hz locū in his que improbantur a iure: vt in predicto. ca. penitentes; de so. compe. si diligenti. C. de arbi. l. i: Ubi licet partes faciant pactum de non recedēdo ab arbitrio: z appell' renuncient: nihilominus recedere possunt Item habet locum in his que scienter placent z non per errorem facti. xxxviij. dist. q̄ uis. vnde contrahens cuz serua quā credit liberā potest penitere. Emens auricalcū intendens emere aurum potest relcindere emptionem. Item requiritur q̄ placeat non solum mente sed verbor'

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

facto: ꝛ ꝗ alterius interſit. Facit ad hoc regula mutare: ꝛ quod ibi dr̃ Io. an. ¶ Quod vltimo dictũ ē videt̃ habere locũ ī foro ꝓtēioso. Nã ſi gs voluerit aliqd ſola mēte: tenet̃ quo ad deũ: ſicut ſi ozevouisſet. ¶ Extēdit̃ regula ad vota ꝛ iuramēta ꝛ hi' q̃ ſi ſũt iuſta: nõ lz pp̃a auctozitate venire ꝓtra: Itē ſi gs renunciat iuri ſuo penitere non pōt. vij. q. i. q̃ periculoſum.

Quod quis mandato

iudicis facit dolo facere nõ videt̃: cũ bz parere necesse. Hec regula ſũpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. non videt̃. Pone caſuz in mtlite q̃ de mãdato iudicis occidit xxiij. q. v. miles. i laico vel clerico: q̃ de mãdato plati capit clericũ: de ſen excõ. ſi clericos li. vi. Et hec regula vera ē: cũ iudex aliqd mãdat ſuũ officium exercẽdo. ff. ad trebel. ſeruo. §. cũ ꝓtoz. Si vero nõ exercet officiũ ſuũ: non ē parendũ niſi in reuerentie exhibitõe. Nã iterdum reſiſtere debent officiales: ō pe. di. i. nemo. Et hoc vez in atrocioziblus: in qbus deo magiſ q̃ hoibus obediẽdum ē. xi. q. iij. ſi dñs. In his aũt que ſine dolo cõmittũt: ēt parens extra officium excuſatur. ff. ad. l. acquil. liber hõ. Et nota. q̃ ſicut dolo caret q̃ iudicis obtẽpat p̃cepto: ita ē contra dolo non caret: q̃ p̃cepto iudicis nõ obtempat. ff. eo. ti. l. non pōt. Qũ habeat ꝛc̃. Hic reddit̃ ratio. In his ergo in quibus non habz neceſſe parere: vt in atrocioziblus: que ad ſuum non ſpectant officium: dolo non caret. Et facit ad hoc de ſen. excõ. vniuerſitatis. vbi verberans monachuz ſi eſt laicus: licet illud faciat de mandato abbatis ē excõicatus. Et nota: q̃ dicit parere neceſſe. Sicut enim neceſſitas excuſat a furto: de conſecra. diſ. v. diſcipulos: ita ꝛ a dolo: vt hic. Cum ergo nullũ maleficium ſit ſine dolo vel lata culpa que dolo cõparatur. xv. q. i. aliquos. ergo ꝛ a maleficio quolibet excuſat neceſſitas. Quod intellige vt dixi: cum ſez mãdat quod ſpectat ad ſuũ officiũ: puta occidere homicidã ſm ordinẽ iuris non peccat obediẽs in hoc iudici: q̃ alꝯ peccaret grauiter io. an. In malis ergo nõ ē obediendũ iudici. i. plato. xi. q. iij. qd ergo. In bõis obediẽdũ ē ſimplr. ea. q. ſi dñs: ī dubijs ãt ſtr obediendũ eſt. xxiij. q. i. quid culpatur in ſi.

Que a iure communi

exhozbitantur neq̃ quã ſũt ad ꝓſequentiã trahenda. Hec regula ſũpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. qõ ꝛ. Pone caſum. xvi. q. i. hic ē. ꝛ de p̃uil. ſane. Et ꝓcoz. ad hãc regulam: ſupza illa regula in argumentum ꝛ infra. Quod alicui. Potes ergo intelligere hanc regulã in p̃uilegio: qz p̃uilegia ſingulozũ cõtem legez ñ faciunt. xxvi. q. ij. non ſtati. Itez in iure pone in velleiano. nã regulariter q̃libet intercedendo obligatur. Fallit in muliere que non trahitur ad ꝓſeq̃ntiã: et idẽ in ſtlib' ¶ Et nõ. q̃ ſicut ea q̃ exozbitãt a iure cõi ñ ſũt trahenda ad ꝓſeq̃ntiã: vt hic in regula: et ita non ſũt amplianda ſz reſtrigẽda: vt de fil. p̃ſbr. is q̃ li. vi. ¶ Facit hec regula ad qõnẽ q̃ queritur In fratres heremitani ꝛ alij mendicantes religioſi ꝛ non mendicantes comprehendantur in illa cõſtitutione extrauaganti nouiter edita per bonifacium octauum: que incipit: ſuper cathedram: in q̃ exprimuntur ſolum minozes ꝛ predicatozes. ¶ Et quicquid alij dicant dicendum q̃ non extenditur ad alios religioſos: mẽdicantes vel non: vel ad clericos ſeculares: ſed ſolum amplectitur minozes ꝛ predicatozes: tum quia intentio pape videtur hec fuiſſe: vt per verba conſtitutionis apparet: tum qz exozbitans eſt a iure cõi: ꝛ ideo ad ꝓſequentiã non trahenda nec amplianda vt hic in regula. Vult. n. illa conſtitutio dari quartam etiam de his de quibus de iure dari non debet: ſicut de oznamentis relictis pro fabrica: aut pro anniuerſarijs: ſeptimo ſiue tricesimo ꝛ huiuſmodi. puta relictis etiam pro luminaribus vel certis perſonis: de teſta. c. vltimo Et ita pronunciatum eſt per me: ꝛ dominum Io. ō monte murlo Joan. an. ¶ Nota q̃ iſta conſtitutio que hic dicitur extrauagans ſcilicet ſuper cathedram: nunc eſt in cozpoze iuris ſcilicet in cle. de ſepul. dudum. Item nota. q̃ poſt clemen. vterq̃ ozdo: ſcilicet minozum ꝛ predicatozum habuit priuilegia contra illam clemen. quartam non ſoluẽdaz de qua ꝛ quomõ vide ſupza de p̃uilegijs ozdinis p̃dicatozum titulo p̃cedẽti. Et in tertia pte titu. x. c gnto. de ſepulturis.

Quod alicui gratiose

conceditur trahi non debet ab alijs in exemplum. Pone exempla q̃ dixi in regula: que a iure: ſcilicet immediate poſita: ꝛ proſequere vt ibi: ꝛ in regula p̃uilegium. Et concoz. ad hanc illa alia in argumentum Joan. an. ¶ Extendi poteſt iſta cum ſuperiori. de his que facta ſunt a ſanctis in veteri vel nouo teſtamento: preter leges communes. Et ad hoc facit quod dicit Gratia. ij. q. vij. §. bis ita reſpondetur. Miracula maxime veteris teſtamenti ſunt admiranda: non in exemplum noſtre actionis trahẽda. Et ponit exempla ſamuelis qui occidit Agag. ꝛ Phinees ſacerdotis qui occidit iudeum coeuntem cum Madianita. Danielem qui cuz non eſſet iudex: diiudicauit cauſam Suſanne. ¶ Plura alia poſſunt induci: vt Oſee que duxit vxozem fozniciariam. Sanſonis qui ſe otcidit Abzahe qui filium ſuum quantum in ſe fuit immolauit. Moyſi qui egyptum iniuriantem hebzeo occidit. Heſter regine que alienigene nupſit Mathie q̃ ſorte electus fuit. Jacob qui plures vxozes ſimul habuit Dauid q̃ Monomachiam cum Golia exercuit. In nouo teſtamẽto Ambroſij qui nondum baptiçatus electus in epiſcopum fuit. Seueri qui ex lanifice epiſcopus factus fuit. Alexij qui ſponſaz cum qua contraxerat per verba de preſenti dimiſit ſine aſſumptione religionis. Zenobij qui poſt collationem cibi factam cum Ambroſio celebzauit: de abſtinẽtijs mtris ꝛ vigilijs bea. Pñici ꝛ Frãciſci: ꝛ alioz q̃ ſunt extra cõmunes leges.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quod ob gratiam alicui

conceditur: nō est ī ei' dispēdiū retorquēdū. Pone casū ī ēconomo: q cū ī fauorē ecclesie ꝓstitutus sit: ecclesiā vacātē grauare non dz. xij. q. ij. charitatem Item ī religionib' ñ mēdicātibus: de regula. nō solū z. c. se. li. vi. Sed contra. ff. de aucto. tu. l. obligari. z ĩsti. de aucto. tu. §. neqz. Ubi dicitur: q pupill' ñ pōt adire hereditatē ēt locupletē: sine tutoris auctoritate. So. in his ī qbus certū ē ꝓditionē pupilli effici melioreē: valet factū a pupillo etiā sine tutoris auctoritate: vt si ferat pro eo sñia vt in. l. non omnius. C. de procura. In his vero in qbus certus est conditionē pupilli deteriorem constituī: vt si alicui cedat actionem vel se obliget: factū suū sine auctoritate tutoris non tz. C. de aucto. prestā. l. ij. z. iij.

In his vero ī qbus dubium est vel eē potest: an conditio pupilli constituat melior vel deterior: vt ī hereditatis aditōne q pōt habere latētia onera: factū a pupillo sine auctoritate tutoris nō valet: vt in dictis cōtrariis. z hoc in fauorem pupilli: ne oneribus īplicetur. ff. ō acq. here. l. more. Et hec regla hz veritatē ī sui cōtrario. s. q pena vel odiū non dz cōuerti ī pmiū. xvi. q. i. legi. z de sen. ex. si vere. cū suis concor. Jo. an.

Qui prior est tempore.

potior est iure. Hec regula sūpta ē ex. l. ff. eo. ti. l. qtiens. Pone casū in iure cessionis z subscriptōis: di. xvij. c. vlt. Ibi pponitur pūs ordinat': ī consecutione aūt pbende pponit q pūs īpetrat: de pben. eum cui. li. vi. In duob' emptoribus vel donatarijs: preponitur ī rei vēdicatione ēs cui res pūs tradita fuit. C. de rei ven. l. quotiens. ¶ Sed quare ī hoc vltimo casu pferet ēs cui res tradita ē tradita pmo: z non ēs cui res pūs ē vendita vel donata: quod eē dz fm hanc regulam. So. hec regula locū hz ī his quorū vtriusq par ē cā: vt ī pdicta. l. quotiēs. ff. eo. ti. Sed post venditionē z añ traditōem qs remanz dñs vendēdo: vēdēdo ergo z tradēdo scōo: potior est cā secūdi vt ibi. hec probat: tenet tñ pori ex empto ēptū sua interest vt ibi. Sed p lras papales quis statī est canonicus: z ideo ī eis attendimus datā: vt in pdicta decreta. eū cui. Et nō. q hec regula locuz hz in contractibus: z in his q duor volūtate dependent. Sed in legibus z constitutionib' q pendet ex vnius volūtate: semp posterior tollit priorē seu reuocat. Idez in testament': z eadem de cā: qz dependet ex volūtate vni'. Ad pmū de conse. di. i. vasa: et de cogna. spi. c. i. Ad zm. xiiij. q. ij. vltima voluntas Ad pmū contra. xxxiij. q. ij. hoc ipm: z. l. di. dño sancto. vbi dicit: q stam' potius antiquo iuri ēpt nouo Sed dic vt ibi: z vt supra dixi. Hec regula locū hz in his q par ius hñt. Nam pūlegia considerantur non solum ex tpe sed ex cā: hinc est q receptus auctoritate aplica: pferet omnib' alijs añ recept' alior auctoritate: de pben. hi q li. vi. Et creditrix dotalis pfertur qbusdā āteriorib': ñ tñ filijs ex pori matrimonio q agunt de dote materna. C. q po. in pig. habe. l. vlt. Jo. an.

Quod alicui non suo lz

noie: nec alieno licebit. Pone casū p. c. xlvi. di. sic ñ suo. Ideo enī noie non lz sen' exercere: ita nec alieno: vt ibi dicit. Itē extra: de fal. ad fallarior. Sicut propo noie non debeo falsare litteras papales: ita nec alieno. Et nō. q hec regula vā est ī malefact'. Indecens est enī crimē suū alienis cōmodis īpendere: vt ī dicto. c. sic non' suo. Hoc dico qz delegat' ex delegatōne cognoscit de cā: de q ex ppo noie cognoscere non posset. Et laicus q non pōt ppo noie tractare cām spūalē: tractat alieno: vt de procu. c. i. li. vi. Item hz locū regula in his: q vt demādari possint requirūt ordinis adminiculū. Uñ sicut suo nomine sacerdos simpliciter non chrismat in fronte non ordinat ad sacros: ita nec episcopi sui mandato: cum talia demandari non possint. Et de hoc de conse. eccle. vel alta. aq. io. an. Non licet fraudes: dāna: furta: z huiusmodi facere nomīe suo: ita nec alieno.

Que cōtra ius fiunt debent

vtiqz pro īfectis haberi. Pone exēpla. xxv. q. ij. īperiali. vbi sūt hec verba. Et de regu. non solum li. vi. ī regula supra: nō pstat impedimētū. Obijciatur ad hāc regulā de matrimonio contracto p' votū simplex quod tz. Et de matrimonio ꝓcto cōtra interdictū ecclesie: z inter cōpatres ex cathecismo tñ: de cogna. spi. c. ij. li. vi. z de sñia sub conditione lata: q tenet. ij. q. vi. biduū. Et in ecclesia consecrata ab alieno epo. vij. q. i. eps. Et de omnib' q fieri p hibentur z tñ facta tenent. Itē obijcitur de his q fiunt contra ius z postea confirmanī: q allegata sūt supra in regula: non firmatur. So. generaliter dici potest fm Jo. qui hoc notauit: di. x. vides: z Ber. q idē nō. de spon. duor. c. penul. z glo. penul. hanc regulā locū habere in his que hñt perpetuā phibitōnis cām: contraria vo in his que tēporales. Ul' dic hāc regulā verā: nisi ī eodē vel alio iure tolleret: z sic itelligūt ꝓtraria. vel dic: q illa nō sūt directe ꝓ ius: qz licet ñ assistat ius nō tñ plene resistit ius. Et dī. C. de legib'. l. nō dubiū: q sufficit legislatorē aliquid prohibuisse: lz non adiecerit: si contra factuz fuerit: non valere. Et hec regula locū habet in his que de iure sortiuntur effectū: non de malefīcijs q cōtra ius fiunt: que vtiqz nō hñt p infectis. Et facit quod dictū est supra in regula ñ pstat: z illō hic ad de Jo. an.

Quod omnes tangit debet

ab omnibus approbari. Pone casū ī archiepo consecrando: ab omnibus suffraganeis suis. lxvi. di. c. i. In electione facienda ab omnib' canonicis: de elec. qz propter. In procedendo hausū aq: in quo conuocandi sūt oēs q ius hñt. ff. de aqua plu. ar. in concedendo. Ad idem. liiij. di. c. i. z. viij. q. i. licet.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et nō. q' dicit id quod tāgit oēs debere approbari ab oibus: ergo ñ valet quod fac̄ maior pars: et sic est ⁊. l. xv. dis. c. i. Sol. aut ꝓpetit illud vt singuli: aut vt collegio. Quod ꝓsequere: vt nō. p Ber. et Inno. de consti. cum oēs. Fallit ãt ĥ regula: ī cāu iusti. ō rex diui. §. religiosū. Illud aūt dicūt ī aliq̄ collegio omnes facere: qō maior pars facit. l. vi. dis. aplica. Interdū m̄ regrunt̄ due partes: ō elec. l. z. Et est regula ī argu. ad qōez. An papa possit statuere inutiles accolitis: q̄ ipi cōtineant. Et hec. q. no tat: dis. l. xxxij. ꝓposuisti. Et diē Jo. q̄ non: qz castitas suaderi pōt: nō ipari. xxij. q. i. ī tegritas. Bar. bxix. ibi ꝓtra: cuius dictū est penitus falsum: nisi ī telligas de ꝓmouendis: ſz ipse ēt de ꝓmotis ī tellexit. Panachis ãt pfessis q renuntiauerūt ꝓpe voluntari austeriozē regula posset eis indici: ēt ipsis non approbantibus: ſm Inno. q hoc nō. de regu. sup eo. Et satis est expſsiuz de sta. regula. c. i. li. vi. Ibi enim monialibus indicit austeriozē vita: l̄z non possint sine voluntate oiuz ordinem mutare de his que vi me. ve. cau. si. c. fi. Jo. an.

Qui sentit onus sentire

dz z ꝓmodū: z ecōtra. Hec regula sūpta ē ex. l. ff. e. ti. l. fm naturā. Pone casū in clerico: q ꝓpter lapsum retrudit in monasterio ad pniam agendā: qz res eius pficiēt monasterio. xvi. q. vi. ō lapsis. In secū do. s. dicto ibi ecōtra. Pone casū ī patrono: q defensare debz ecclīaz. xvi. q. vij. filijs. In clerico q officiari dz ecclie: de pben. significatū. Et diē lex Nō est ferendus q lucꝝ ãplectit: onus aūt subire recusat. C. de cadu. tol. l. vna. Cōco. ad hāc regulā vij. q. i. ibi. z. xij. q. ij. charitat ē: cū suis cōcoz. Et nota q̄ hec regula fallit ī terdū rōe etatis vel pſone. Interdū rōe nature ⁊ctuuz. Interdū ex ſpāli pacto. Primū pz. C. de leg. tutel. l. vlt. Ibi enim minores l̄z ad tutele grauamē nō veniant successionis emolumētū nō amittūt. Secūdum pz ex. l. ff. prosoc'. l. de illo. Ibi enim ñ fit ꝓpēsatio emolumēti: qō socius attullit societati dāno qō intulit: imo eo ñ obstāte dānū emēdare tenet: z ē rō natura ⁊ct'. Ibi. n. societas tm̄ ad lucꝝ. Tertiū pz. ff. de pac. do. l. familie. z de pac. c. i. li. vi. Item, fallit vbi ex cā q̄ pbibet ab emolumēto: l̄z onus hēat. Sic ī iudice q nihil hz a ptib' exigē: nisi expēsas moderatas: cū pficiscit p cā. Nec tunc illas si partes sūt notabiliter paupes: de ſscrip. statutū. li. vi. Jo an.

Pōt sic extendi. Qui sentit onus pnie z obstuatiōis mādatoꝝ: sentiet cōmodū pmij: z econtra: q sentit ꝓmodū delectationū: sentit postea onus dānationis.

Qui ad agenduz admittit

ad excipiendū m'tro mag' admittēdus ē. Hec regula sūpta ē ex. l. ff. e. ti. l. unutus. Pone casum in eo q legitime pscripsit: qz si cadit a possessione: dat sibi actio: multo fortius dū possidet: exceptio. xvi. q. iij. §. pōt. Ad idē ō pscrip. illud. Nō h' regule est: regula quā habuisti supra. cui l̄z plus z̄. q̄z plus est agere q̄ excipe. Sic̄ ergo l̄z agere: multo fortius licebit excipere. Jo. an.

Qui contra iura mercatur

presumit̄ bonam fidez nō hre. Pone casuz ī eo q recipit ecclīaz de manu laici. xvi. q. vij. si qs deinceps. Item in eo q emit spū alia: de simo. non satis. z. i. q. i. qcūq̄z. z in multis alijs. c. Ad idē. C. ō agri. z cen. l. quēadmoduz: vbi q emit ascripticuz sine gleba: ꝓtra legū interdicta mercatur et male fidei possessor dr: z iō qz tal' nō psumit hre bonā fidē: nō non pscribit: vt in pdictis iuribus. Contra de iure patro. cura. solue vt ibi. Et sic pz: q̄ iuris ignorantia nō excusat in pscriptionib' z vsucapionibus Jo an. Sik' q scienter emit res furatas vt raptas: nō hz bonā fidē: vñ tenet̄ vt possessor male fidei.

Quod latenter uel per

vim vel alias introductū est illicite nulla dz stabilitate subsistere. Hec regula est ī decre. de re. iur'. Et sūt vba Greg. vij. Glo. ibi. Pone casū. p. l. ff. qō vi aut clam. l. i. Et in seruitō pstito plato a subdito p vim: hoc in futuꝝ ñ facit̄ ꝓiudiciuz. x. q. iij. quia cognouimus. Per vim. Que p vim vel metū fūt qui pōt cadere in constantem virū: cū de hoc cōstiterit reuocātur de his que vi me. cau. si. c. fi. i glo.

Quicquid in sacratis

deo rebus z episcopis iniuste agitur: p sacrilegio reputatur. Hec regula est in decre. de reg. iur'. Et sunt vba Stephani pape. Glo. ibi. In sacratis rebus: siue sit hō siue ager: qui illa aufert z inuadit sacrilegium ꝓmittit. xij. q. ij. Nulli. Est ãt multiplex genus sacrilegij. xvij. q. iiij. per totuz: ibi vide: z in z' pte.

Rationi cōgruit ut succedat

in onere: qui substituitur in honore. Pone casum in filio patroni herede: q succedit in honore iuris patronatus: sic in onere defendēdi ecclīaz succedere dz. xvi. q. vij. filijs. Itē ī plato q succedit pdecessori in honore: sic z in onere solue di pdecessoris debita succedere dz: p ecclie' vtilitate ꝓtracta: de solu. c. i. Et ꝓcoz. regla supra: qui sentit: z qō ibi dictū ē: hic adde. Jo. an. Ex hoc segt: q̄ papa q substituit̄ ī honore Petri. imo xpi: xpi ī loco apostoloꝝ: religiosi ī honore sctōꝝ bñdicti: dñici fran. z hi': succedāt in onere vite z austeritatis eoꝝ: di. xl. nō vos. z. c. ñ est. z. dis. xxxv. ecclie z̄.

Ratum quis habere

non pōt qō ipsius noie non est gestum. Pone casum. ix. q. ij. c. i. z de sen. excō. gs. lib. vi. Sed ꝓtradicit ad hanc regulam. ix. q. ij. lugdunensis. xvi. q. i. c. vlt. z de elec. q̄ sicut. In quibus iuribus hz quis ratum: qō eius noie non est gestum. Solu.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quidā dixerūt ℔ fallē ī spūalibus: ī qb' ratuz hēo qō noīe meo ñ ē gestū: p iura pdicta: z ℔ nō. ī predicta decre. q' sīē in glo. Uerius dic q' ordinatio facta a ñ. ppo epo tenet q̄ ad ordinez: lz ñ q̄ ad executionem de tēp. or. q' translationem. Ibi igit in c. lugdunenk. eps ppus non ratificauit collatiōez ordinis q̄ ad ordine: qz non erat necesse: sz executionem ille dispensatiue cōtulit: quā non habat.

Alia etiaz iura nō. ppe loquūtur: ō ratihabitōe sed de q̄dam nouo cōsensu: q̄ sunt valde diuersa. z sup hoc vide qō dictū est supra in regula nō firmat. An aūt vnus iudex possit hre rata sniam lata p aliū: dic vt nō. ix. q. ij. c. i. z de materia h' regule: adde qō dr in sequēti regula Jo. an.

Ratihabitionez retro

trahi z mādato uō est dubiū ꝛparari. Hec regula sūpta ē ex. l. ff. e. ti. l. hoc iure. Pone casū ī iudicijs ij. q. vi. non solet. z de iureiurā. c. vlt. li. vi. Itē ī contractib'. C. ad mace. l. vlt. Et hz locū ℔ regula ī casu: qñ. s. noīe meo est gestū: z tūc ratū hre possuz: z ratihabitio retro trahit z mādato ꝛpat. Unū nō. si ifra certū tps teneor aliqd facē: z alius ifra idē tps id fecit noīe meo: hre ratū debeo: alis ratihabitio ñ pdesset. ij. q. vi. non solet. Huic regule sile est qō dicē lex. s. q' appellans ꝛdēnat' de furto: si ñ prosequt appellationē retro notat infamia: vr enim ratū hre sniam. ff. de his q no. infa. l. furti Jo. and.

Extendi pōt ad maleficia z dāna: q̄ si gs faciat noīe alicuius dñi vel alteri': z ille hoc sentiēs ratū hēat: ita est z tenet: ac si mādasset. Sic et vberans clericū noīe alterius: si hz ratū: efficit excōicatus. Secus si vberat ex se: non noīe alterius: qz g aut diēs hz ratū z gratū: peccat gdē: sz ñ tenet ad restitutiōem: sicē' tenere: si ei' noīe esset factū cū posset obuiare. Utq̄ absoluēs aliquem a pctis: ñ hīs licētiā seu auctoritatez: sub spe ratihabitionis sui prelati vere absoluat: si ille postea habeat ratū. Cōiter dicitur q' non.

Semel malus sēper pre

sumitur malus. Pone casum ī semel piuro. xxij. q. v. puuli. In semel ꝛtumace: de pūp. scribā. Ad hec dis. xxv. c. vlt. Dic g̃ plumit eū g semel malus fuit semp eē malū. Et pōt hi' dici plūptio hoīs: qz ꝛtra hoīem sic plumit. Pōt ēt dici plūptō facti: qz ex semel facto sic plumit. Pōt dici z plūptio iuris qz ius sic plumit ex facto: vt ℔ vides z in iuribus supra assignatis. De gb' diuersis plūptionib' pseqnere: vt no. p Jo. di. l. ferrū. z. liiij. di. fraternitatē z p Ber. de spon. is q. Dic g̃ vides: q' plumit ex preterito circa pñs z futur. Interdū plumit ex presenti circa preteritū. Interdū circa pñs. Inēduz circa futur. Qō. psequere vt notat di. xliij. mlīis. xxxiiij. q. i. cū p bellicā. de plūp. scribā. Lz āt ℔ possit dici plūptio iuris. ñ tñ ē plūptio iuris z de iure. admittitur. n. pbatio ī ꝛriū: z pbato q' penituerit: ñ dicet āplius malus: di. l. ferrū. saluo eo qō dr de hereticis: ad abolendā. Nota igit: q' g semel fuit bon' semp plumit bon'. lxi. di. miramur. z de plūp. mādata. Et pma facie glibet presumit bon'. xi. q. iij. in cūctis: de plūp. ducū. Qui āt malus est semel semp plumit malus: vt hic. Et pcedit hec plūptio: tū ex plumētis natura corruptarū qz humana natura pna est ad delicta. xij. q. i. oīs etas. Jo. an Ex pdicti nota: q' ē duplex plūptio. s. iuris: z ℔ ē semi pbatō ei' rei ō q̄ plumit: vñ ꝛ hāc admittit pbatō ī ꝛriū. Exēpli gra. Promlgata ē aliq̄ ꝛstitutō publice: vñ glibet plumit scire: z non excusat p ꝛns ꝛtrariū faciēdo. Sed si gs pbet se iuste ignorasse puta tūc furiosū fuisse vel longe absentē eiusdē illa plūptio iuris p pbationez. Est alia pbatio q̄ dr iuris z de iure: hi' est plena probatio in humano iudicio rei ō qua plumitur: vt omnino credatur sic esse: vñ contra eam non admittitur probatio. Ex empligratia. Que per violentiā absolutam cognita est: plumitur non virgo: vnde secundum iura ñ potest inter virgines consecrari: ēt tūcunq̄ fuerit animo renitens: z p ꝛsequens virgo non est. Presumitur etiam semel malus semp malus. s. in eodem genere mali. Et qz nullus iudicandus ē im memor sue salutis. i. q. i. debz extimari penituisse nisi pseueret in malo: z hoc in iudicio aie.

Sine culpa nisi subsit cā

non est aliqs puniēdus. Hic ponit regula z exceptio eius in regula. Pone casuz: di. lvi. latis puer sum. In exceptione pone casum in marito corrupto: qui a promotione sine culpa repellit: ñ ex cā propter sacramenti defectum. xxxiiij. dis. si cuius. In clerico leproso q sine causa propter scandalum priuatur ecclia: de cleri. egro. tua. Regulariter ergo nullus punitur sine culpa: xvi. q. vij. iuētum. Et est rō: qz pena est mensura culpe: vbi autē non extat mensurandum: mensura locuz non hz. Bene autez ex causa punitur quis: sine culpa: di. xxij renouantes. Et nota q' gnq̄ de causis aliquis punitur in presenti: scōm magistrum in. iiij. Prima causa purgationis peccati: vt languidus ad piscinam: de pe. z re. cum infirmitas. Secūda cā inchoande dānationis eterne: vt in Herode et Anthioco: de pe. di. iij. ignis. Tertia cā pseruatōis a futura culpa: vt Paulus. Quarta cā glorificationis dei: ex miraculo secuto: vt in ceco a natiuitate z Laçaro resuscitato. Quinta ad maius meriti cumulum z pmium z exemplū ceterorū: vt Job Tobias z hi'. ō pen. di. i. si peccatū Dauid: z. dis. iij. productioz.

Scienti et ꝛsentiēti nō

fit ei iniuria neq̄z dolus. Hec regula sumpta ē ex l. ff. e. ti. l. nemo. Pone casum in ingenuo: q sciens z consentiens contrahit cum serua: vel econuer. xxix. q. ij. si gs ingenu'. In clericis qui scienter z

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

voluntate ioeosa:ad inuicem se percutiunt:ō sen. excōmu.c.i. Item in eo qui sciebat rem quā eme bat seruitutem debere.ff.de act.emp.z ven.l.i. Et quod dicit hec regula. Scienti:dic vel scire debē ti. Ad doc.xvi di.qō.dictis. Item dic scienti a prin cipio. Sec'ti ex p' facto.ff.de edi.edic.l.iustissime. Et nota q dolus malus ē ois calidita fallacia: machinatio:ad circūueniendū:fallēdū: decipiēdū ī alter adhibita:secundū labeonez .ff.de dolo ma. l.i.§.i. Sz sciens non circūueniē fallitur vel deci piturergo sibi non infertur dolus. Igitur induc tus ad clericatum vel monachatum: non dicitur dolum passus:quia non est deceptus.xx.q.iij.con stituit.vbi de hoc. Et qō dicit hec regula: non iser ri dolū scienti a volenti:verum est vt ex eo agi pos sit iferē tñ ita q nascitur ex eo actio per exceptio nem elidenda.ff.de fur.inter oēs.§.vlti. Itē nō q hec regula formata est copulatiue:non disiunc tiue. Hec enim duo requirūtur coniunctim scilz q sciat z q consentiat. Scienti enim z non cōsen tienti bene infertur iniuria z dolus. xv.q.i. illud cum si. Ad hanc regulam signatur ptra:de sen. excommu.contingit:in verberante scilicet cleri cum:se ad hoc offerentem in satisfactione iniuris facte:ab eo quia excommunicatus est. Solu.quā uis non fiat iniuria ipi clerico volenti vt ibi: fit tñ iniuria ordini clericali:z ideo incidit. Itez contra .C.de rap.virg.l.vna.vbi si rapio virginem etiam volentem:teneor. Sed hoc ideo:quia id voluit ī persuasione dolosa :quod plus est quam violēta .ff.de seruo corrup.l.i. Jo.an. Ex hoc sequitur q si quis operatur pro aliquo:pro certo pretio sibi dando in panno partim:vel ad rationem.xiij.vn ciarum pro libra non fiat ei iniuria:ex quo a prin cipio scit quomodo sibi soluetur. Jacob non com misit dolum in emendo primogenita ab Esau. Gen.xvij.

Semel deo dicatum nō

est ad vsus humanos vlterius transferendum. Pone casuz.xij.q.ij.nulli. Et de reli.do.ad B. Ad idem.xix.q.iij.que semel.de conse.dis.i.ligna.z.c. vestimenta. Et habet locum hec regula:non soluz in re propria:sed etiam aliena consecrata. Unō si aurifex habebat calicem quem episcopus conse crauit:amplius non reddetur artifici calix ipe: sz estimatio eius. Et est casus specialis in quo quis priuatur re sua.xiiij.q.vi.comperimus. Et quod dixi de calice:idem de qualibz re inanimata. Se cus in animata puta in seruo:et sic non est contra: dis.liiij.frequens.z.c.sequenti. Et ratio est quam notat Jo.scilicet quia ī re inanimata non fuit do lus:sed in animata.vij.q.i.episcopus in diocesi:et hoc quod dictum est hic:q non debet reddi intel lige in eadem forma. Nam ob redēptionez capti uorum z vrgentia debita calices z vasa alia eccle siastica vendi possunt:etiam laicis:conflata tamē z cōminuta.x.q.ij.hoc ius. Item nō q dicit regu la dicatū:quia bona ecclesie non dicata vel cōse crata bñ transeunt ad humanos vsus:z etiaz fiu ecclie venduntur laicis: vel donantur ad seruiē dum.xij.q.ij.ecclesiasticis. Item nō:q dicit ad vsus qz non solum ad dñiuz laicorum:sed nec in vsum eorz transire debēt res deo dicate:de pse.di.i.vesti menta. Et ponit ibi exempluz Balthasaris regis babylonis:qui punitus fuit propter vsuz valorz templi. Dan.v. Ad humanos.i.seculares vel secu larū psonarz. Ad idem.xij.q.ij.qui diuinis. Hoc ideo dico:qz ad vsus clericorz bñ pñt reduci:de cō se.di.i.ligna. Trāsferendū. Adde qō dixi supra p/ uilegiū. Jo.an. Ex hoc segtur:q clerici z religiosi cū sunt deo dicati non debēt se īmiscere negocijs secularibus:ne cle. vl'mo.c. vlt. Nec se dare vite viciose z mūdo.xij.q.i.clericus.z.c.duo sūt. In fi gurā h' pziuz facientibus hēs de Nadab et Abiu q offerentes ignē alienum pbusti sunt.

Tacere.qui tacet cōsē/

tire vī. Pone casum.liiij.di.si fuus. z de psūp. nō ne. Nota q q tacet psentit: vt hic:et ī supra dictis iurib' votuz emittit:di.xxvij.c.i.occidit. dis.xliij. ephesijs. Est cōtumax:di.lxv.c. vlt. Interdum nec cōsentit nec ꝗdicit: vt dicē statum ī regula sequēti Jo.and. Isa. Ue mihi qz tacui. Est simulator:dist. lxv.si sorte. Impunitatem pmittit:di.xliij sit rec/ tor. Offert.xx.q.v.c.i. Jo.an.

Is qui tacet non fate/

tur. Sz nec vtiqz negare vī. Hec ꝗgula sūpta ē ex l.ff.e.ti.l.q tacet. Et nō.q tacē est qōdam mediū inter expssam volūtatem:et expssam ꝗdictionem. Pone ḡ casum ī eo ꝗ quē ferē snia:q tacens ñ bēt pro cōsentiēte:nec p ꝗdicēte īfra.x.dies. Infra q̄s semp appellat.ij.q.vi.anteriorz. Item pone casum ī plato q tacet ex cā ppter scādalū:ꝗ cogna.spi. sit p eo. Pria regula fallit:di.xxvij.c.i.z di.liiij.si seruus.z.xx.q.ij.c.i.de psūp.nōne.z vbicūqz tacitum pactū iducē a lege. Secūda regula fallit in eo q vbo tacet: sz ꝗdicit facto vt signo.lxxiiij.di.c.i. Itē fallit ī his ī qbus requritur expssus cōsensus vt in adulto q catheçiçatur. Item in seruitute īponēda Itez ī pcuratore constituendo. Itez in furto.ff.de fur.q phas. Item in soluēdo matrimonia. Item ī his casib' q bītur.ij.q.vij.plerizq. Quid ḡ i bis di ces:nunqd tacēs habebit p cōsentiente an p ꝗdi cente So.dicunt qdam q regulariter tacens ba betur pro consentiēte. Facit ad hoc regula supra īmediata:qui tacet. Fallit aūt in casibus nunc dic tis. Uel dic secundo:q aut est tale factū quod fie ri non pōt me prohibente. Pone casum.liiij.dis.si seruus.z tūc tacturnitas habē pro cōsensu. Fal lit tñ in casibus supradictis. Aut est tale qō fieri pōt me phibente vel contradicente. Pone casum .ff.de contrahen.emp.rez alienam:et tunc tacitur nitas non obest:secundum Jo.qui hec nō. distin. xxvij.c.i. Uel dic tertio:q in facto concupiscibili:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

honorabili ꝛ meritorio: taciturnitas habet̃ ꝑ consensu: vt ī ꝑmis iurib̃. Jn facto aūt qō ñ ē ꝓcupiscibile honorabile et meritorium: sed onerosum: taciturnitas non bētur ꝑ consensu: sed necessarius est expressus consensus: vt in alijs iuribus: scōm Jnno. Doc addito: q̃ vbi ius in penam statuit alt quem tacentem haberi ꝑ consentiente vel consenso: sic habebitur: lz factum sit onerosum. Exēplificat̃ decreta. de iura. calū. c. vlt. Jo.

Qui ex timore facit pre

ceptum aliter facit q̃ debeat: ꝛ ideo iam oia ñ fac̃ Hec regula est in decre. de re. iur'. Et sunt verba Aug. Glo. Timore. s. seruili. Hic nō stat cū charitate. Est tñ bonus: qz sic̄ seta filū: ita iste timor itroducit charitatem: fm Aug. xxiij. q. vi. cum ꝑ timorem. Non tñ sufficit ad salutem: de pen. dis. vij. c. vlt. Et hic timor est cum qs tñ respicit ad penas tpales vel infernales: q̃ ꝑncipal'r ꝓpter illas vitādas sibi cauet a peccatis: ꝛ fac̃ bona opa: alꝭ ñ facturus. Regritur ergo timor filialis vl initialis: q respicit ad brīplacitū dei patris ꝛ ꝑmum. Jam nō facit. Glo. ar. q̃ non dr factum: qō nō legitime fit xxiiij. q. i. pudenda. Jtez est ar. q̃ q inuitus obedit aut rem aut meritū perdit: ꝛ talis obedientia aut nulla est aut minima. viij. q. i. Sciendum.

Utilius scandalu nasci

pmittit̃: q̃ vitas relinquatur. Hec regula est ī decreta. de reg. iur'. c. q scandalizauerit. Ut sunt vba Bede. Glo. ibi. Collige casū. xi. q. iij. inter verba: et xxij. q. ij. ꝑmum. Veritas que triplex est. s. vite bone: que nunq̃ omittenda est ꝓpter scandalū: et ad quēlibet ptinet. Alia est vitas iusticie: hec ad iudicem ptinet. Alia discipline seu doctrine: que ptinet ad platum et doctorem. Jn his duabus qñq̃ omittitur ꝓpter scandalū vitandū: di. l. vt ꝓstituerēt̃. Et intelligo de his que indispensabilia sunt. Et tale ius cōe qō est indispensabile dicit̃ veritas que nunq̃ est deserenda ꝓpter scandalum: qñ. s. est ius indispensabile. Sed cum est ius cōe dispēsabile qō etiam pōt dici veritas: ꝓpter scādalum pōt dimitti. i. q. vlt. dispensatiōes Ber. Jntellige sane q̃. s. veritas doctrine pōt aliqñ dimitti ꝓpter scandalum: non vt mēdaciū dicat̃: vel falsitas doceatur: qz hoc nunq̃ lz: sz vt veritas taceat̃: cuz non est necesse. Sic etiam aliqñ veritas iusticie ō seritur ꝓpter scandalum: non vt iniqua et iniusta sntia det̃ ꝓtra innocentem: sz aliqñ vt reus nō condēnetur: ad vitandū maius scandalū: vt dicitur ī illo. c. vt constitueretur: di. l. De ista materia habes infra in 2ª pte.

Utile non debet per in/

utile vitiari. Pone casū. xij. q. ij. si q̃s ō seruus: vbi ep̄s manumisit seruum bene meritum: cui dedit vltra. xx. solidos. Sz illud amplius tñ reuocabit̃ sed non totum: de ꝑben. dilectus. vbi ꝓsirmat̃ factum legati in vno capitulo: ꝛ non in alio. C. de bona. l. sancimus: vbi donatio ꝑ pte tenet ꝛ ꝑ pte ñ. Et nota q̃ hoc est brochardicū: ꝛ ꝑ hac pte faciunt iura supra iducta. Ad idē. xxxvij. dis. turbat. ꝛ c. si qd vi. ꝛ. i. q. i. nōne. ꝛ. c. dñs declaratit. xij. q. v. qz. ꝛ. xxij. q. iiij. it̃ cet̃a. xxiij. q. iiij. qd q̃. ō ꝓfe. di. iiij si non sanctificat̃. de arbi. cuz tpe de dona. aplice. insti. de inuti. stpul'. ꝗ. q̃ si qs. Per hec ꝛ sitia pbat̃ q̃ vtile ꝑ inutile non vitiat̃ vt dicit regula. Ecōtra q̃ vtile ꝑ inutile vitiet̃: probatur: di. ix. si ad sacras. xxiij. di. quozūdaz. iij. q. ix. pura. ꝛ de offi. delega. cuz super. ff. de arbi. l. pedius. So. dixit Bar. bzix. q̃ vtile ꝑ inutile vitiat̃: vbi de hoc in iure inuenitur expressum. Et hoc nō. ipse. iij. q. ix. pura: alꝭ non vitiatur. Vel dic plenius: q̃ regularit̃ vtile non vitiatur per inutile: vt hic pz in regula. Vides enim q̃ hec pars probandi. i. negatiuam ꝗ ponitur pro regula. Habemus ergo stare ꝗ gule: nisi specialitat' ró: vel casus specialis contra regulaz appareat. Est autem contra hanc regulam casualiter inuenire vtile per inutile vitiari: vt in contrarijs. Et est specialitat' ratio: quia vtile ꝛ inutile sūt separabilia: vt vides in. c. quozūdam. Nam ibi quidam ep̄s ordinans imposuit manum super ordinandum: alius dixit verba forme. Et sic qz materia non debet separari a forma: vt si dicatur per vnum forma: per aliuz exhibeatur materia: ideo ibi vtile vitiatur per inutile: vt nil reputetur fctū Et similiter si vnus diceret partē forme: ꝛ alꝭ aliā partem: nil faceret: probatur optime hec sol'. ff. de aqua quoti. ꝛ est. l. i. ꝗ. Trebatius Jo. an. Nō et quod habetur: dis. ix. si ad sacras: in glo. Sic opa de genere bonorum vitiatur vtile per inutile peccati mortalis: qz illi operi non debetur ꝑmiuz supernum: ꝛ hoc ideo: qz inseparabilia sunt opus bonum ꝛ carentia mortalis: ad hoc vt sit meritoriū.

Hic finis prime partis sūme Anthonini: ordinis predicatorum: archipresulis florentini Summa cura: ꝛ opera castigate atq̃ emēdate. Jmpressioni q̃s dedite venetijs per Leonardū wild de Ratisbona. M. cccc. lxxxi. Obijt idem sacre scripture interpres. Anno legis gratie. Millesimoquadringentesimoqnquagesimonono vi. nonas mai: cui epithaphium sepulture hoc est affixum.

Hic est ille tuus pastor florentia: pro quo
Non cessas mesto spargere rore genas.
Patribus haud priscis pietate Antbonius ipar
Qui scripsit quicquid littera sacra docet.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf